

Lamed

List za radoznale
Izabrao i priredio Ivan L Ninić

Godina 17

Vanredni broj 2

2024.

Džejk Valis Simons

Izraelofobija

Najnovija verzija jedne od najstarijih
mržnji i šta činiti tim povodom
Izdavač Constable, Great Britain,
2023.

Knjigu preveo Brane Popović

Roksani i našoj deci

Mišljenja

„Ovo je značajna i potrebna knjiga, koju je napisao odličan i suptilan pisac. Nema nikog ko je kvalifikovaniji za pisanje ovakve knjige od Džejka Valisa Simonsa. On je bio urednik i dopisnik časopisa *Jewish Chronicle*, i izveštavao o bezbednosnim pitanjima. Knjiga analizira teme koje su često predmet predrasuda i intenzivne analize Izraela, koja vrlo često prelazi u opsesiju i čistu demonizaciju. Ona prati poreklo te pojave od sred-njevekovnog evropskog antisemitizma i staljinizma, do današnjih dana. U njoj se diskutuje raz-log različitog prosuđivanja ove nacije, tako različitog kada su drugi u pitanju, a sve u navodno razumnim i progresivnim vremenima. Na neki način ova knjiga je sapatnik knjige Davida Badiela (Baddiel) *Jews Don't count* (Jevreji se ne računaju). Ona na fascinantan način analizira tamne strane današnjeg sveta – političku, nacionalnu, kulturnu, digitalnu – i pogledu izlaže neprijatne istine.

Simon Sebag Montefiore

„Ja ne mogu biti antisemita: nemam ništa protiv pojedinačnih Jevreja, mrzim ih samo kao državu.“ To je prevara na koju je Džejk Valis Simons krenuo s namerom da je diskredituje svojom izuzetnom i neustrašivom knjigom. On demontira laži pomoću učene i logične promišljenosti i čini da se zapitate da li bi, posle čitanja ove knjige, iko

mogao da bude izraelofob. Kupujte ovu knjigu i delite je po vrtićima i univerzitetima, za svaki slučaj. A onda kupite još jedan primerak i zadržite ga za sebe. Lepo je videti kako jedan od naj-upadljivijih izraza kolektivne mržnje biva prikazan onakvim kakav jeste – licemeran. 'Izraelofobija' je knjiga koja je svima nama potrebna.“

Howard Jacobson

„Mi smo narod kao svi drugi narodi; nemamo nikakvu nameru da budemo bolji od drugih. Kao jedan od prvih uslova jednakosti mi zahtevamo pravo da imamo svoje nevaljalce, upravo kako ih i drugi narodi imaju.“

Ze'ev Žabotinski, 1911.

„Budite razočarani, kao što smo i svi mi do neke mere razočarani, što velike, pustolovne ambicije cionizma – da se spreči neposredna katastrofa, da se podmladi predugo zburnjena i uspavana vera, da se pronađe put između agresivne asimilacije i malodušnog izolacionizma, da se živi u miru sa susedima – nisu još uvek, u svim instancama, dostignute. Ali nemojte dozvoliti da današnja razočaranja ometaju sutrašnje ambicije. Samo zato što se ponekad čini da su nepravde njegova posledica, ne znači da je ideja cionizma nepravedna. Tragična sudbina snova je što hoće to da ispare. I zbog toga plaćemo. Što je naš san grandiozniji veće će nam i suze biti. A onima koji neće da plaću, koji bi radije marširali, protestovali i bojkotovali, ja kažem: Vi spadate među one koji su od početka želeli da se san izjalovi.“

Howard Jacobson

SADRŽAJ

1. Najnovija mržnja
2. Šta je izraelofobija?
3. Demonizacija
4. Naoružavanje
5. Falsifikovanje
6. Osam naznaka i pet tačaka pritiska
7. Napomena

Prvo poglavlje

NAJNOVIJA MRŽNJA

Hoćemo njihovu krv

„Ovo su 'Nike', antijevrejski model,“ šali se mladić dok pokazuje malu izraelsku zastavu prikachu na patike koje nosi. Nedelja je popodne u centralnom Londonu, a pred izraelskom ambasdom se odvijaju divljačke demonstracije protiv rata sa Hamasom. Prethodnog dana održane su jedne od najvećih pro-palestinskih demonstracija u britanskoj historiji – 180.000 ljudi guralo se u Hajd parku. Ovo manje okupljanje bilo je organizovano protiv pro-izraelskog skupa. Nekoliko ulica dalje od čoveka sa antisemitskim patikama banda krstari sporednim ulicama. „Naći ćemo ovde neke Jevreje,“ viče jedan. „Hoćemo cioniste. Hoćemo njihovu krv.“ Nekoliko policajaca u blizini čuje šta ovaj viče, ali ne reaguju. U međuvremenu, u središtu gomile bradati podstrekač urla u megafon, praćen ruljom mladića od kojih mnogi nose crne maske i mlataraju palestinskim zastavama. „Razlika između nas i njih je što oni misle da život počinje,“ urla on u pravcu pro-izraelske grupe. „Što se nas tiče, mi mislimo da počinje smrt. Mi verujemo da život počinje smrću. Nas nije briga za smrt. Mi volimo smrt.“

Ove su se scene odigrale maja 2021. godine, ali su ostale u sećanju mnogih Jevreja koji žive u Britaniji. U to je vreme Izrael bio zaglavljen u borbama sa teroristima iz Gaze koji su ispalili više od četiri hiljade raketa na Tel Aviv, Jerusalim i na druga naseljena mesta u Izraelu. Gde god da si pogledao video si mržnju kako ključa. Dan pre toga, na jevrejski Šabat, čovek koji se hvalio svojom ljubavlju prema smrti – ranije na studijama historije na kojima se spremao za učitelja, po imenu Mohamed Hidžab – snimao je sebe usred jevrejske zajednice kako maltretira ortodoksnog Jevrejina tako što ga pita „šta si naučio iz Holokausta“, i to ispred bilborda na kome su slike Jevreja u koncentracionim logorima. Nedelju dana pre toga, konvoj automobila iz kojih su se vijorile palestinske zastave prošao je kroz severni London, sa ljudima koji su se naginjali kroz prozore kola i vikali u megafone: „Jebite Jevreje; silujte njihove ćerke“. Muža izraelske ambasadorke, sa njihovo troje dece, okružila je gomila, ali su uspeli da se izvuku bez posledica.

Razmišljajući o događajima koji su ovde opisani, Jevreji su šokirani koliko malo su šokirani. Jevrejske škole, sinagoge i društveni centri prinuđeni su da žive u uslovima povećane bezbednosti, kao što nije slučaj ni sa jednom drugom manjinom. Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, mada čine manje od 0,1% stanovništva, Jevreji koji

žive u Britaniji suočeni su sa skoro četvrtinom svih zločina iz mržnje, i imaju pet puta veću šansu da budu meta napada od svih drugih verskih grupa. Pedeset i pet procenata Jevreja kaže da su iskusili rasizam, u poređenju sa 50% crnog stanovništva sa Kariba i 30% crnih Afrikanaca, kao što je rečeno u Nacionalnom pregledu podataka o jednakosti. Broj antisemitskih incidenata u Zapadnom svetu je u ogromnom porastu: 36% više u 2022, s tim što ih ima nekada više u SAD. U Francuskoj je više od 60% anti-verskih napada usmereno na Jevreje, dok je u Nemačkoj broj antijevrejskih zločina iz mržnje porastao sa 1.374 u 2012, na 2.639 u 2022. Međutim, predrasude koje dominiraju danas drugačije su od antisemitizma u ranijim vremenima. Najviše antijevrejske netrpeljivosti u celom današnjem svetu ne fokusira se na veru ili rasu, već na njihovu domovinu.

Kao urednik najstarijeg jevrejskog lista na svetu, *Jewish Chronicle*-a, pre toga i kao dopisnik iz inostranstva koji je, takođe, mnogo i često izveštavao o antisemitizmu u Laburističkoj partiji Džeremija Korbina (Corbyn), dugo sam bio svestan postojanja mržnje koja čuči u crnom srcu anti-izraelskog pokreta. Mada je to jedina liberalna demokratija na Bliskom istoku, u kojoj žene, muškarci i manjine žive slobodnije nego bilo gde u tom regionu, Izrael se često optužuje da je najopresivniji režim na svetu. Oni koji su najfanatičnije protiv Izraela, i ocrnjuju ga najšovinističkim terminima, koji koriste čak i kuhinjske noževe, oružja domaće izrade i bombe samoubilačke napade, bivaju opisani kao borci protiv tiranije. Na liberalnom Zapadu se palestinska stvar prihvata kao totem politike identiteta, izjednačava se sa otporom aparthejdu u Južnoj Africi, kolonijalizmu i beloj supremaciji. Izraelski proizvodi bivaju bojkotovani, izraelske firme se napadaju i vandalizuju, izraelski govornici se proteruju sa univerziteta – a sve se to prikazuje kao da su demoni na strani anđela.

Javnost se ohrabruje da veruje da je mržnja prema jevrejskoj državi nešto potpuno drugačije od mržnje prema Jevrejima. Međutim, nije potrebno mnogo da bi maske spale. Uzmimo, na primer, masovne demonstracije iz maja 2021, koje su krenule posle izraelske vojne akcije preduzete kao odgovor na Hamasove rakete. Kada su vojna neprijateljstva prestala, 256 Palestinaca, uglavnom terorista, i 16 izraelskih civila ležali su mrtvi (veće žrtve sa izraelske strane sprečene su zahvaljujući „Gvozdenoj kapi“, sistemu za odbranu od raketa koji je presreo i uništio više od 1.200 raketa pre nego što su mogle da padnu na kuće). Zbog čega su oni koji su protestovali odabrali baš ovaj sukob i žestoko se na njega oborili? Te su godine podaci Ujedinjenih nacija (UN) pokazali da se u svetu odigravaju brojni ratovi, nepravde, ugrožavanja ljudskih prava i zločini, uključujući i ono što se odvija u neposrednom susedstvu Izraela. Sirija je

postigla mračan rekord od deset godina ratovanja, sa više od pola miliona izgubljenih života. Jemen je označen kao mesto na kome se odvija najgora humanitarna kriza na svetu, da vlada velika glad od kako su sukobi počeli, i da od toga pati više od polovine stanovništva, da su na desetine hiljada dece ubijene ili osakaćene od početka borbi.

Nasilje se rasplamsalo u oblasti Tigre u Etiopiji, a 350.000 ljudi pati od gladi. Vojni udar u Mjanmaru je gurnuo u bedu 25 miliona ljudi, skoro polovinu stanovništva. U Maliju su stradali vojnici mirovne misije UN, 400.000 ljudi je pobjeglo od svojih kuća zbog nasilja, a skoro pet miliona ljudi zavisi od humanitarne pomoći. Pa ipak, sukob u Izraelu, sa svojih 270 stradalih ljudi, izazvao je tako masovne i besne demonstracije u celom svetu. Zašto? Ima mnogo mogućih objašnjenja. Ključ možda objašnjava onaj obožavalac smrti ispred ambasade, ili ona rulja koja po uličicama traži cionističku krv, ili čovek sa megafonom koji hoće da siluje jevrejske ćerke.

Izrael je daleko od toga da je savršen. Osim što sam taj region pokrivaćo kako za *Jewish Chronicle*, a ranije i za *Daily Mail*, *Sunday Telegraph* i za druge novine, proveo sam više godina izveštavajući iz celog sveta, Od Karakasa do Kolomba, od Svete Jelene do Hararea, od Bataklana do Maidugurija. Više nego jednom sam se nagutao suzavca na Zapadnoj obali. Video sam dovoljan broj zemalja u raznim stadijumima krize da bih znao da je svaka nesrećna nacija nesrećna na svoj način (da pozajmim od Tolstoja). Od kako je Benjamin Netanjahu postao premijer 2022. godine, predvođeci koaliciju u koju je uključeno nekoliko ekstremista, izraelske greške su postale posebno vidljive, sa demonstracijama po celoj zemlji i krizom tog demokratskog sistema. Ipak, svaka je zemlja za divljenje, takođe svaka na svoj način. Kada se meri po standardima korupcije, ljudskih prava, demokratije, sloboda i tako dalje, jevrejska zemlja je negde oko polovine tabele, možda malo iznad. Kad se podvuče crta, to je samo još jedna država, sa svojim kvalitetima i sa svojim grehovima. Zašto se o njoj ne sudi po standardima koji se primenjuju na sve ostale nacije? Zbog čega je na stubu srama, bojkotovana, podrivana, proglašavana zločincem i zlostavljana? I kako odvojiti razumne kritike od mržnje?

Evo gde je problem

Antisemitizam je postao jedna od najpoliti-zovanih i najeksplozivnijih tema našeg vremena. Poslednjih godina je počeo da dominira vestima, kolumnama, kulturnim ratovima i razgovorima za stolom u kuhinji, da bi se došlo do teme grozničavih debata među političarima. Stvorio je nova savezništva i nove neprijatelje, podstakao talase aktivizma na svim stranama, i prepirke i teorije zavera u tamnim uglovima Interneta. Bilo je

demonstracija; bilo je debata; bilo je suđenja; bilo je skandala. Pojavljivali su se viralni video snimci i dolazilo je do oluja na Twitteru. Prijateljstva su pucala, generacije su se delile, politički pokreti propadali. Ali dok je društvo pokušavalo da ovlada tim fenomenom, on je izrastao i sada je van dohvata.

Stari antisemitizam je bio poznata veličina. Bilo je stripova sa Jevrejima kukastih noseva i sa vrećama para. To je bio Fagin u *Mletačkom trgovcu*. Važno: radilo se o mrtvim Jevrejima, o špan-skoj Inkviziciji, pogromima u Istočnoj Evropi, o Holokaustu. Izrael je, međutim, druga stvar. On se ne uklapa u nama poznate mentalne slike Jevreja koji čekaju u redu pred gasnim komorama. On uzvraća udarac. Njegovi vojni mlaznjaci redovno lete iznad Aušvica, a njima pilotiraju deca i unuci onih koji su preživeli Holokaust. Njegovi stanovnici su fizički jaki, patriote i ubedljivi, daleko su od samomrzjećih stereotipa vudialenovske vrste. Dok su društveni mediji preplavljeni slikama bombi koje padaju na palestinsku decu i buldožera koji ruše palestinske kuće, ljudi rukom pokrivenih usta šapuću da je jevrejska država postala sve ono protiv čega je nekada bila. Kao što je američka spisateljica Dara Horn rekla, a to je za pamćenje: „Ljudi vole mrtve Jevreje. Žive - ne baš toliko.“

Kao što se može i očekivati od post-kolonijalne demokratije u turbulentnom i neprijateljski nastrojenom okruženju, Izrael ne uspeva u svemu. Međutim, nivo osude koji dobija prevazilazi sve njegove nedostatke. Izrael trpi napade na Internetu, u UN je izdvojen i omražen, podvrgnut je međunarodnom bojkotu, napadan na sve zamislive načine, od digitalne propagande do gerilskih napada posterima, sve do demonstracija na univerzitetkim kampovima. Neprijateljstva koja su se sručila na jedinu demokratsku državu na Bliskom istoku, i jedinu jevrejsku državu na svetu, neuporedivo su veća nego ona koja su upravljena ka najsurovijim autokratijama. Od Izraela se očekuju standardi koji se ne očekuju ni od jedne druge države na svetu. Na Izrael se bacaju najneverovatnije uvrede, i optužen je za sve – od etničkog čišćenja do bele supremacije, kolonijalizma, ubijanja dece i masovnih ubistava. Kada preduzme hirurški planirane vojne akcije da bi se zaštitio od terorista koji lansiraju rakete na njegova nastanjena područja, rulje izlaze na demonstracije u svim krajevima sveta; kada njegovi susedi bacaju tepihe bombi na sopstvene civile, oni koji inače protestuju ostaju kod kuće. Na primer, juna 2023. godine Izrael je odgovorio na talas smrtonosnih napada koje su preduzimali teroristi iz Dženina – pri čemu nije stradao nijedan civil – a kao odgovor je dobio cunami najotrovnije mržnje, pa je BBC na kraju bio primoran da se izvini, jer je njegov komentator insistirao na tome da „Izraelske snage uživaju u ubijanju dece.“

Averzija prema Izraelu je postala centralni deo skupine gledišta koja zastupaju progresivci, a oni uspostavljaju ton velikog dela naše kulture. Ova „luksuzna uverenja“, koja se odnose na trendi pitanja kao što su rasa, transrodnost, dekolonizacija i robovlasništvo, koriste se kao način da se signalizira socijalni status, dok se klasne razlike ublažavaju, kaže američka akademičarka, profesor Elizabet Karid-Halket (Currid-Halkett). Ova mešavina patricijskog liberalizma, globalizma i staromodnog socijalizma često se pojavljuje sa fokusom na rasu, koji se obično vidi samo na krajnjoj desnici.

Kao jednoj od tih društvenih oznaka, izraelsko-palestinskom sukobu se pridaje neproporcionalna pažnja. Ne radi se tu samo o ljudskoj patnji. Godine 2022, oko 180 palestinskih boraca i civila izgubilo je život, u poređenju sa 120.000 Ukrajinaca i 3.000 Jemeničana koji su ubijeni ili ranjeni u istom periodu. Ipak, između januara i aprila 2023, na Twitter stranici nevladine humanitarne organizacije 'Amnesty UK' – koja je utvrđenje progresivnih – nije bilo nijednog pomena Jemena, Ukrajina je dva puta pomenuta, šest puta je bilo reči o talibanskom ugnjetavanju u Afganistanu, sedam o brutalnim represalijama u Iranu, i 26 o izraelskom 'aparthejdu' i drugim navodnim zločinima.

Tok do ovog stanja često počinje na univerzitetu, na kome akademičari i studenti šire antiizraelsku pravovernost. Na kampovima je borba protiv babaroge jevrejske države postala najpoželjnija stvar, i na nju ne utiču činjenice ili osećaj za proporcionalnost. Ona je greda nosilja tog novog progresivnog uverenja. Po univerzitetima u Britaniji, Sjedinjenim Državama i na drugim mestima, jevrejski studenti i izraelski predavači redovno bivaju izviždani, ako ne i nešto gore od toga. Godine 2021. viralan je postao snimak na kome izraelska ambasadorica u Britaniji žuri iz Londonske škole ekonomije (London School of Economics), dok za njom ide razgalamljena gomila. O celoj stvari mnogo govori i to da je među aktivističkim grupama koje su agitovale protiv njene posete bila i „Decolonising LSE“. S druge strane Atlantika, studenti Univerziteta Mičigen su januara 2023. marširali po kampu i pevali „Intifada, intifada, živela intifada“, i „Ima samo jedno rešenje: intifada revolucija“. Dve intifade su bile periodi krvoprolića u kojima je stradalo puno ljudi u stvarnom životu i svetu, šest hiljada milja od udobnosti Univerziteta Mičigen.

Tokom 1960-ih godina, manje od polovine britanskih akademičara bili su levičari; već tokom izbora 2019. godine desnicu je podržavalo 10%, dok je za a levicu glasalo 80% akademičara. Taj je trend u SAD još dramatičniji. Tamo su akademičari levičari toliko brojniji da ih ima 10 do 15 na svakog desničara, naročito na društvenim naukama. Na skoro 40% najboljih liberalnih umetničkih koledža uopšte nema republikanaca, ili ih

ima zanemarljivo malo. Studija koja je 2021. obuhvatila Britaniju, SAD i Kanadu ustanovila je da 'značajan udeo akademičara diskriminiše konzervativce kada se radi o zapošljavanju, unapređenjima, grantovima i publikacijama', a da „akademičari koji naginju desnici doživljavaju visok nivo institucionalnog autoritarizma i pritiska od strane vršnjaka“. Od 2015. godine uočljiv je dramatičan porast broja američkih akademičara – među koje spada i proslavljeni levičar, jevrejski psiholog Stiven Pinker – koji su na sebi nacrtali mete kada su davali izjave koje nisu u saglasnosti sa strogim standardima progresivizma. Predrasuda protiv Izraela, antiizraelizam, postala je jedan od tih standarda.

Jevrejski studenti su mogli samo da stoje i gledaju kako njihovi univerziteti postaju sve neprijateljskija mesta. Još od 2005. godine se 'Nedelja izraelskog aparthejda' svake godine obeležava na kampovima po celom svetu, zajedno sa demonstracijama, govorima, prikazivanjem filmova i podrugljivim čekpointima ispred biblioteka. U međuvremenu je na desetine hiljada Rohingya muslimana kasapljeno u Mjanmaru, a žene i devojke su silovane. Nije bilo nikakve 'Nedelje mjanmarskog aparthejda'; a takođe ni 'Nedelje sirijskog aparthejda' za one koje je Asad masakrirao, neke i hemijskim oružjem. I pored neprestanog progona muslimanskih zajednica i okrutne okupacije Tibeta, nije bilo nikakve 'Nedelje kineskog aparthejda', mada sve više kineskih studenata pohađa univerzitet na Zapadu. Nema nikakve uporedive nedelje aktivizma koja bi osudila ubijanje demokratskih aktivista u Iranu, ili brutalnih postupaka prema hrišćanima u Severnoj Koreji, ili otimanja i ubijanja disidenata u Saudijskoj Arabiji, ili turskog ugnjetavanja Kurda i okupacije Kipra, niti jezive invazije Rusa na Ukrajinu. Nije nikakvo iznenađenje da sve manji broj Jevreja želi da studira na ideologijom najviše zatrovanim univerzitetima 'Ivy lige', mada se oni koji su tamo prave slepi za loš tretman koji dobijaju i ignorišu zaštitu koja im pripada po zakonima građanskog prava.

Gore je dole

Oni koji šire ove predrasude možda nemaju pojma da upravo to čine. Treba reći: antisemiti su retko imali sposobnost da zavire u svoje srce. Tokom srednjeg veka se kažnjavanje hristoubica smatralo svetom misijom, dok su se u dvadesetom veku, kada je antisemitizam bio stvar rase, moralne visine osvajale pod zaštitom pseudonauke. Kao što je nemačka filozofkinja Hana Arent primetila, SS oficirima je bilo rečeno da oni deluju za dobro čovečanstva jer istrebljuju biološki inferiorni narod. Oni su sebe videli kao heroje, oni su najgadnije poslove uzimali na sebe – a sve radi budućnosti sveta.

Način na koji je taj izvrnuti moral obuhvatio svaki ugao zaraćenog nemačkog društva, sam po sebi predstavlja priču koja opominje. U jednom od najmoćnijih delova teksta od svega što je Arent napisala, ona zaključuje:

„Kao što zakon u svakoj civilizovanoj zemlji uzima oblik savesti koja svakog opominje 'ne ubi', mada su prirodne čovekove želje i namere ponekad ubistvene, tako je zakon Hitlerove zemlje zahtevao da glas savesti svakom govori 'ubi', mada su svi dobro znali da je ubijanje protivno normalnim željama većine ljudi. U Trećem rajhu je zlo izgubilo kvalitet po kome ga većina ljudi prepoznaje – iskušenje. Mora da su mnogi Nemci i nacisti, verovatno i većina njih, bili u iskušenju da ne ubijaju, da ne pljačkaju, da ne dozvole da njihovi susedi budu odvedeni u svoju propast (mada možda nisu znali jezive detalje na koje je to postizano), i da ne postanu saučesnici u svim tim zločinima tako što će od njih imati koristi. Ali, sam Bog zna, naučili su kako da se odupru iskušenju.“

Daleko sam od toga da činim poređenje sa nacistima. Međutim, današnje predrasude u vezi Izraela imaju sopstvenu sposobnost da nadvladaju običnu pristojnost – mada danas to čine kroz progresivnu politiku, a ne kroz religiju ili pseudonauku – i da to iskrivljenje rašire po društvu. Pod tim rastućim uticajem, zagriženi levičarski aktivisti čak nalaze zajedničke imenitelje sa najgorim diktaturama u svetu, koje stoje nasuprot svakom principu slobode i pluralizma, i napadaju demokratiju koja – kakva god bila problematična i haotična – brani prava žena, seksualnih i drugih manjina. Takva je hipokrizija eksplicitno načelo nekih od socijalističkih misli. Britanski aktivista Džon Ris (Rees) – vodeća figura koalicije 'Zaustavite rat' i 'Socijalističke radničke partije', izrazio je to crno na belo: „Socijalisti treba bezuslovno da stoje uz ugnjetene protiv ugnjetača, čak i ako su oni (ugnjeteći) nedemokratski, i da progone manjine, kao što Sadam Husein progona Kurde i Kastro proganja homoseksualce,“ napisao je on 1994. godine.

Sledeći ovaj kredo, istaknuti levičari su viđeni kako razvijaju prijateljske veze sa Asadovom Sirijom, Putinovom Rusijom, sa iranskim režimom, da se i ne spominju islamističke terorističke grupe, kao što su Hamas i Hezbolah. Glasovi koji su umereniji od ovih često se drže razvodnjene verzije ovakvog pogleda na svet. Juna 2023. godine se ispostavilo da je Islam Alhatib, studentski zvaničnik na Goldsmit univerzitetu u Londonu, napisao tvit: „Ja se izričito ne identifikujem sa ideologijom koju promovise Hamas. Međutim, u slučaju sukoba između Izraela i Palestinaca, bio bih na strani Hamasa.“

Onima koji su na levisi ne manjka saputnika koji su inače desničari. Godine 2013. je belgijski konzervativni političar Loren Luis (Louis) gazio po izraelskoj zastavi na Hezbolahovim demonstracijama u Briselu, i na sirijskoj televiziji dao

izjavu da „Izrael, odmetnička država“ manipuliše Evropom. Međutim, takav je stav uobičajeniji na levisi. Ta moralna inverzija navodi sve veći broj progresivaca da u sred svog srca čuvaju veru da Hamas – verski fanatici koji eksplozijama dižu u vazduh žene i decu u samoubilačkim napadima, koji silom nameću represivnu verziju islama, osumnjičene doušnike vuku vezane za moto-bicikle, streljaju homoseksualce, muče i ubijaju neistomišljenike – deluje iz revolucionarnog heroizma, kao Če Gevara ili Robin Hud.

Potpuno se slažem sa vama

Možda je neprijatno reći, ali tvrdnja da se „voli smrt“, koju je izrekao Mohamed Hidžab putem megafona onog dana u centralnom Londonu, možda odslikava onaj segment arapske kulture koji kult krvoprolića smatra svetinjom. Deca na Zapadnoj obali, a naročito u Gazi, podvrgnuta su moćnom ispiranju mozga, terana su da pevaju u slavu terorističkih 'mučenika', da igraju komade u kojima ubijaju Jevreje i da marširaju pevajući genocidne pesme. Januara 2023, kada je sedmoro ljudi – među kojima su bili i tek venčani par, jedan stariji čovek i dečak od 14 godina, streljano u jednoj jerusalimskoj sinagogi, palestinske mase su se izlile na ulice, delile slatkiše, pevale i plesale u delirijumu. Na nebu iznad Istočnog Jerusalima pojavio se bogat vatromet; jedan čovek je snimio sebe kako u liftu vređa jednog Jevrejina time što peva pesme koje veličaju ubice.

Takva slavlja su uobičajena u arapskom svetu kad god neki Jevreji bivaju ubijeni. Godine 2019, Arafat Irafaija, koji je nožem izbo i dok ju je silovao ubio devetnaestogodišnju Ori Ansbaher, rekao je policiji: „Učinio sam svoje roditelje veoma ponosnim zbog toga što sam učinio. Nisam ja samo silovao nekoga, ja sam ubio Jevrejku. Nećete vi moći to da razumete, jer mi razmišljamo drugačije... Ja sam učinio sve o čemu Arapi sanjaju da učine.“ Dodao je: „Da sam umro dok sam pokušavao da ubijem još više Jevreja, za mene bi to bio blagoslov, jer bih tada umro kao mučenik.“

Nažalost, ovakav slučaj uopšte nije neobičan. Palestinci su kasnije uništili desetine mladica drveća koje su bile posađene u znak sećanja na Ori.

Bilo bi ekscentrično ako bi se tvrdilo da takvo obožavanje smrti nije bar deo problema. Ipak, uprkos morbidnom blebetanju i provokacijama, BBC je, nekoliko meseci posle sukoba u Gazi upotrebio Hidžabovu mudrost u dokumentarcu o – od svih stvari – antisemitizmu. Neprijatno nasađen na baštensku stolicu u londonskom parku, jevrejski novinar Tom Brada ga je upitao kako treba da se 'promoviše osećaj harmonije među različitim zajednicama, posebno sa jevrejskom zajednicom'.

Britansko-egipatski hušak, udobno i sa autoritetom zavaljen u svoju baštensku stolicu, tvrdio je

da se odgovor nalazi u „zblizavanju ljudi“. Sa toplinom je pričao o Jevrejima u svom komšiluku. Njegova porodica je više volela košer nego halal meso, seća se on, pošto je pripremano po istim verskim standardima ali je bilo boljeg kvaliteta. Međutim, prirodno je da se ovo nije odnosilo i na bilo koga ko je imao imalo simpatija prema Izraelu. „Ako je neko apologeta Izraela ili cionizma, to mora da se označi ili razdvoji ili da se na neki drugi način odvoji od jevrejstva,“ dogmatski je objasnio on. Ono što Hidžab nije pomenuo – a Brada nije pokrenuo – jeste da najmanje devet od deset Jevreja koji žive u Britaniji podržava jevrejsku državu, i da su svi oni izbačeni iz kruga onih u koje Hidžab ima poverenja. Drugim rečima, u najboljem slučaju samo deset procenata mogu da budu 'zblíženi' od strane tog aktiviste sa društvenih medija i ljubitelja smrti. Verovatno i mnogo manje.

Intervju je pružio i uvid u vrstu Jevreja koje je Hidžab spreman da prigrlji. Kada je upitan ko su mu saveznici, taj je jutjuber naveo Naturei Kartu sa kojom je u prošlosti sarađivao u svom aktivizmu. Na ovo bi se svako ko imalo poznaje jevrejsku zajednicu samo kiselo nasmešio. Naturei Karta je marginalni kult, poznat po svom ekstremnom teološkom stavu da Jevreji ne treba da kontrolišu Izrael sve dok se ne pojavi Mesija (mada mnogi od njihovih pripadnika uživaju dobrobiti države Izrael u kojoj žive). 'Antidefamaciona liga' ih označava kao 'najudaljeniji okrajak judaizma', a njihovi malobrojni aktivisti se koriste od strane najgorih antisemita u celom svetu. Njihovi su lideri imali tople susrete sa vođama Hamasa u Gazi i sa šefovima Hezbolaha u Libanu; 2006. godine je njihov tadašnji vođa Jisroel Dov Vajs (Weiss) prisustvovao čuvenoj konferenciji u Teheranu na kojoj je porican Holokaust. I ja sam ih intervjuisao za BBC emisiju *Od našeg dopisnika*. Potpuni ludaci.

Pa ipak, postojala je očigledna sinergija sekularnog liberalnog novinara i tvrdog muslimana. Činilo se da je Hidžabovo protivljenje Izraelu – zapravo njegovo gađenje prema toj državi – dobilo slobodu prolaska, jer je bilo 'razdvojeno' od mržnje prema Jevrejima. Time ono nije spadalo u staru ideju antisemitizma. Što je više topline pokazivao prema 'dobrim' Jevrejima, mogao je više otrova da prospe po njihovom nacionalnom domu. Pomeranje mete sa mržnje prema jevrejskoj rasi ka jevrejskoj državi dozvolilo mu je da izbegne optužbe za antisemitizam, istovremeno stvarajući zajedničko tlo sa malim brojem progresivnih Jevreja koji su, jednako kao i on, zaraženi anti-izraelskim predrasudama levice.

U odgovoru na Hidžabove napomene o odbacivanju loših Jevreja i vezivanju za dobre, Brada je rekao: „Potpuno se slažem sa vama, da budem iskren, po skoro svakoj tački.“ Međutim, činilo se da ne može da se otrese neprijatnosti u vezi propitivanja Jevreja na ulici, pa je ponovo pitao za

to. „Tražili smo saveznike i saradnike,“ objasnio je Hidžab. „Mi dajemo glas tim nečujnim pro-palestinskim Jevrejima koji čine veliki deo jevrejske zajednice.“ Oni koji imaju simpatija prema 'izraelskoj priči' ne treba da budu 'zaštićeni', dodao je on, insistirajući na tome da „treba da budu dovoljno hrabri kada ih se unakrsno ispituje, proverava ili na drugi način ispituje javno.“

Dok sam gledao taj intervju shvatio sam da postoji zajednički imenitelj za tog ljubitelja smrti i liberalnog BBC novinara. Došli su do istog mesta krećući se po vrlo različitim stazama. Izrael o kome su pričali, i koji je implicitno tako bio predstavljan gledaocima, bio je neka vrsta vizije pakla koju je imao Hieronimus Boš, a ne neka stvarna zemlja koja postoji pored drugih, sa svojim složenim mozaikom rasa i religija, saosećanjem i surovošću, manama i vrlinama, sa krvlju i suzama. Hidžab je osećao da je u redu suprotstaviti se takvoj bošijanskoj fantaziji, i u to uložiti i svoj život, a za koju Brada u sebi nije našao razloga da je brani.

Štaviše, lakoća kojom je taj muslimanski bukač bio spreman da zagrlji onih nekoliko Jevreja koji ga podržavaju, za mene je bila novost. To je bio stari otrov presut u nove flaše, i ličio je na neku vrstu fobije od Izraela. Nije to bila ona vrsta straha kao što su arahnofobija ili klaustrofobija – mada poseduje znakove samoobmane – već izraz mržnje ili predrasude, kao što su homofobija ili ksenofobija.

Mutacija

Pokojni Rabi Lord Džonatan Saks (Sacks) je rekao: „U srednjem veku su Jevreje mrzeli zbog njihove vere. U devetnaestom i ranom dvadesetom veku zbog njihove rase. Danas ih mrze jer imaju nacionalnu državu, državu Izrael. To uzima razne oblike, ali ostaje ista stvar: gledište da Jevreji nemaju pravo da postoje kao slobodna i jednaka ljudska bića.“ Ovo je samo po sebi istina. Međutim, ova poslednja mutacija stvorila je tip antisemitizma koji funkcioniše na drugačiji način.

Zapadnjačka perspektiva iz koje vide Jevreje i njihovu zemlju ukorenjena je u našem kulturnom nasleđu. Više od hiljadu godina je hrišćanski pogled karakterisao Jevreje istovremeno kao 'izabrani narod' i kao 'sinagogu Satane'. Biblija, koja je opisana prilikom krunisanja kralja Čarlsa III kao 'najvrednija stvar koju svet ima', uzdigla je jevrejsku zemlju do Svete Zemlje, jevrejski grad do Svetog Grada, a jevrejskog sveštenika do Božijeg Sina. Kroz ceo srednji vek je fetišizacija Jevreja istovremeno kao 'ubice Hrista' i kao 'Božiju decu' postavljala same temelje zapadne civilizacije, često sa katastrofalnim ishodima.

Mešavina sujeverja, konspirativnog razmišljanja, zavisti i odvratnosti sa kojom su Jevreji morali vekovima da se suočavaju, bila je pojačana njihovim dostignućima. Kada nisu bili predmetom marginalizacije i masakra, oni su pokazivali izu-

zetnu sposobnost da napreduju, pa su mnogi postajali veliki naučnici, umetnici, književnici i finansijeri. Mada čine jedva 0,2% svetske populacije, Jevrejima je pripalo najmanje 20% Nobelovih nagrada. Gledano kroz oči antisemita, Jevreji su ponekad označavani kao podljudi a ponekad kao nadljudi. Bili su podvrgnuti pokušajima istrebljenja i pokušajima eksploatacije. Bilo je perioda kada je prema njima postojalo izuzetno divljenje. Ali su retko bili viđeni kao samo još jedan narod.

Koliko god da neko društvo postane sekularno, na njega i dalje vrši uticaj stara hrišćanska psihodrama. Način na koji jevrejska moralnost, kao što su Deset zapovesti, biva apsorbovana od strane neke kasnije religije, može da bude razlog da je prirodno posmatrati Jevreje koristeći više standarde. Na primer, kroz zaljubljenost: moderni evangelistički hrišćani, naročito u Sjedinjenim Državama, podržavaju Izrael u veri da će time ubrzati *Drugi dolazak*, dok je izraelsko tehnološko čudo, koje je proizvelo više multi-bilionskih start-up firmi po glavi stanovnika nego bilo gde, drugo u svetu, proizvodi dobro poznatu staru zavist. S druge strane, veselje kojim se društvo kači za bremenite odnose Izraela sa Palestincima hrani se krvožednim jevrejskim prevarantima Šekspira i Čosera, kao i sećanjem na Judu. Hiljadama godina, čak i do sredine dvadesetog veka, Jevreji su optuživani da ubijaju nejevrejsku decu i da piju njihovu krv. Da li je onda ikakvo čudo da su Izraelci optuženi da ubijaju decu?

Studija ekonomista Niko Foitlandera (Voigtlander) i Hans-Joakima Vota (Voth) ustanovila je da su Nemci iz gradova u kojima su Jevreji u četrnaestom veku okrivljavani za Crnu smrt i zbog toga spaljivani, bili značajno spremniji da glasaju za naciste šest stotina godina kasnije. Treba zapaziti da je to istina, mada su Jevreji praktično iščezli iz Nemačke i da ih nije bilo četiri veka, između petnaestog i devetnaestog. Moć kulturnog nasleđa ne može da se zanemari, naročito ako se radi o jevrejskom narodu i Bibliji. Slična priča odigrava se i u islamskom svetu, sa demonizacijom Jevreja u Kuranu. Društveno slepilo u odnosu na antisemitizam je tako upadljivo – ili smo se toliko na njega navikli – da se u dvadeset i prvom veku crtež jevrejskog premijera koji jede bebu, ili kako podiže zid od krvavih leševa, može otpisati kao 'kritika Izraela'.

Uvođenje jevrejske državnosti u ekosistem tradicionalnog antisemitizma dogodilo se decenijama pre nego što je Izrael uopšte nastao. Objavljeni 1903. godine, *Protokoli sionskih mudraca*, najuticajniji antisemitski tekst koji je ikada objavljen, bio je lažni dokument za koga se tvrdilo da je napisan na prvom Cionističkom kongresu 1897, kada je formalno lansiran pokret koji je doveo do stvaranja Izraela. Svrha mu je bila da se razotkrije mračna zavera Jevreja da se infiltriraju u vlade, crkvu i medije, e da bi započinjali ratove i revo-

lucije i time omogućili uspon svetske imperije kojom će vladati diktator iz porodice Davida. U izmišljotini koja će postati poznata, jevrejska želja za samoopredeljenjem oslikana je kao zavera da se preuzme vladavina nad svetom. Adaptirana iz satire iz 1864. godine kojom se napada Napoleon III, i iz nemačkog antisemitskog romana iz 1868, bila je smišljena da izazove antisemitizam u Rusiji u kojoj su jevrejski boljševici zapretili carstvu. Čak i u dvadesetprvom veku taj tekst i dalje informiše konspiratorsko antisemitsko mišljenje, uključujući i moderne stavove prema Izraelu i 'cionističkom lobiju'.

Danas, preterani značaj koji se pripisuje jevrejskoj državi dozvoljava da se ona slika kao jedinstvena globalna pretnja koja manipuliše vladama i finansijskim tržištima, i kojoj se misleći ljudi moraju odupreti. Za levicu je prirodno da reaguje na nepravde tako što pokreće kampanje. Ali verzija koju progresivci haluciniraju jeste groteskna karikatura nalepljena na stvarno postojeću državu, pa se antirasistička energija presipa u kanale mržnje.

Jedna od inovacija modernog antisemitizma je da se krije unutar pravednih društvenih pokreta, okrećući time savest Zapada protiv njegovih sopstvenih vrednosti. Ova samo-sabotaža ima svoje davne presedane na levlci. Džordž Orvel (Orwell) je 1940. godine pisao: „Tokom svih kritičnih godina, mnogi levlčari su krunili engleski moral, pokušavajući da rašire pogled na svet koji je ponekad gnjecavo pacifistički, ponekad žestoko pro-ruski, ali uvek anti-Britanski.“ Pošto Britanija, Sjedinjene Države i druge slobodne zemlje dele svoje osnove liberalne demokratije sa Izraelom, napad na istoriju Zapada, njegove vrednosti i kulturu, često ide ruku pod ruku sa napadom na jevrejsku državu.

Ovo je prevarni novi oblik najstarije mržnje. On je deo šireg društvenog pokreta koga ne napajaju religija ili rasna ideologija, već kultu podobno uverenje u sopstvenu politiku. On zaobilazi stare slike tako što nosi novu masku, i time ga je teže uhvatiti. Kao deo nastojanja da se podriju vrednosti slobodnog društva – a pri tom pozirajući kao njihov izraz – on obezbeđuje šablon kojim se utišavaju protivnici. Ako su Izrael i njegovi prijatelji mete lova na veštice, isto su i druge rasne i seksualne grupe, vernici, oni koji imaju drugačija politička gledišta ili slede demodirane vrednosti. Više nije dovoljno nazvati to antisemitizmom, jer je njegova definicija vezana za rasnu mržnju iz prošlog veka. Ova nova fanatična netrpeljivost, za razliku od one ranije, primarno je politička, i može sebi da privuče i regrutuje progresivne Jevreje kao svoj alibi. Od vitalnog je značaja pronaći novi način da se identifikuje i da se odgovori na ovu novu netoleranciju. Počinje od toga da joj se da ime: *Izraelofobija*.

Drugo poglavlje

ŠTA JE IZRAELOFOBIJA?

Izraelofobija je oblik antisemitizma koji je fiksiran na jevrejsku državu, a ne na jevrejsku rasu ili religiju. Ona presvlači stare zatucanosti u novi jezik antirasizma i prikazuje mržnju kao vrlinu. Oslanja se na propagandu koju su izmislili nacisti i sovjeti; više je politički nego rasni fenomen i lakše može da regrutuje mali broj Jevreja koji misle slično. Danas je izraelofobija postala glavni izraz antisemitizma.

Generalno, izraelofobija ima tri karakteristike, mada ne moraju sve tri uvek da budu prisutne. To su:

- 1 DEMONIZACIJA: Opisivanje Izraela kao zlo i pretnja celom svetu.
- 2 NAORUŽAVANJE: Korišćenje pokreta za društvenu pravdu kao trojanskog konja za propagiranje mržnje prema Jevrejima i prema njihovom nacionalnom domu.
- 3 FALSIFIKOVANJE: Neprestano ponavljanje laži iz nacističke ili sovjetske propagande.

Simptomi izraelofobije mogu da budu različitog intenziteta. Ljudi sa blagim simptomima su možda osmozom apsorbovali prevaru dok su se prilagođavali normama svoje političke sredine; ozbiljniji slučajevi su možda razvili posvećenost ideologiji i podržavaju je sveg srca kao moralni krstaški rat. Ovako ili onako, postalo je vrlo teško izložiti je pogledima jer se mržnja prema Jevrejima kretala brže od naše sposobnosti da je razumemo. Mada je ta prerađena netrpeljivost krajnje stanje posle dve hiljade godina antisemitizma, ona je sposobna da zaobiđe stare etikete. Svi smo čuli ovakve, isli slične reči odbrane: „Kako se usuđuješ da me nazivaš antisemitom!? Ja sam celog života protiv rasizma. Pogledaj sve moje jevrejske prijatelje i saradnike. Ti me napadaš samo da bi učitkao kritiku na račun Izraela.“

Tako je Džeremi Korbin (Corbyn) mogao da demonstrira svoju ljubav prema Jevrejima kada je otišao na Seder večeru za Pesah kod 'Jewdas', krajnje leve ultra-marginalne organizacije koja Izrael naziva 'gomilom gnjilog đubreta koja se puši i koju treba na pravi način ukloniti.' To što je kao zaklon prigrlilo ekscentrične jevrejske levičare, istovremeno tovarajući žuč na njihov nacionalni dom uz konstantnu anti-rasističku retoriku, jeste obeležje izraelofobije.

Pre nego što dalje istražimo konture ove nove etikete, potrebno je fiksirati značenje one stare. Jedno od velikih dostignuća pokreta izraelofobije jeste što je termin 'cionizam' poprimio negativne konotacije i što je smešten uz 'belu supremaciju' i 'kolonijalizam'. U stvarnosti taj termin jednostavno označava želju jevrejskog naroda za samoopredeljenjem u sopstvenoj domovini, posle vekova progona u dijaspori. Kao što je austro-

ugarski novinar Teodor Hercl (Herzl) 1896. godine napisao u svom manifestu *Der Judenstaat* koji se često smatra osnivačkim dokumentom cionizma: „Mi smo narod – jedan narod. Iskreno smo svuda pokušavali da se pomešamo sa nacionalnim zajednicama u kojima smo živeli, jedino težeći da održimo veru svojih otaca. To nam nije dozvoljeno.“ I u zaključku: „Jevreji koji to žele, postići će svoju Državu. Konačno ćemo živeti kao slobodni ljudi na sopstvenom tlu, i mirno umreti u svojim sopstvenim kućama.“

Sa jedne tačke gledanja cionizam nije bio neobičan. To je jednostavno bio izraz nacionalizma koji je nastajao kako su imperije Otomana, Austro-Ugara, Rusa, a kasnije i zapadnih sila ustupale mesta novim nacionalnim državama, od kraja Prvog svetskog rata pa nadalje. U turbulencijama koje su vladale tokom tih decenija, imperijalna Britanija, Francuska, Sjedinjene Države i Rusija učinile su teritorijalne ustupke mnogim narodima. Neki su opstali; drugi, kao što su ustupci Jermenima i Kurdima, nisu. Jevrejske nacionalne aspiracije su, međutim, imale posebnu snagu zbog vekova gadnih progona sa kojima su bili suočeni, u kombinaciji sa jedinstvenom vremešnošću njihove žudnje za povratkom u svoju domovinu.

Mada je termin 'cionizam' skovan 1890. godine – deset godina pošto je termin 'antisemitizam' ušao u upotrebu – ideja kao moderna politička sila odavno je prolazila kroz proces formiranja. U romanu Džordž Eliot iz 1876. godine, *Daniel Deronda*, istoimeni junak, Jevrej, priča o svojoj posvećenosti tom verovanju: „Ideja koja me progona je uspostavljanje političkog postojanja mog naroda, njegovo ponovno postajanje nacijom, sa nacionalnim centrom kao što ga Englezi imaju, mada su i oni razbacani po celom globusu,“ kaže Deronda. „To je zadatak koji se pred mene postavlja kao dužnost. Rešen sam da započnem da radim na njemu. Rešen sam da mu posvetim ceo život. Najmanje što mogu je da bar probudim pokret u drugim umovima, jednako kao što se probudio u mom.“

Koreni su mu još stariji. Bilo je još 1561. godine pokušaja da se Jevreji presele u svoju drevnu zemlju, u vreme kada se rodio Šekspir, a stvar je pokrenuo otomanski 'dvorski Jevrej' po imenu Josef Nasi. Pre toga je postojao u vidu verske žudnje za povratkom Cionu, koja je bila usađena kao dragocenost u jevrejski identitet još od kada su izgnani iz Izraela u Vavilon, šest stotina godina pre Hrista. Sada, kada je jevrejska država postala čvrsta realnost, reč 'cionizam' je počela da označava izraelski patriotizam, od iste sorte kakav izražavaju druge nacionalnosti; ili verovanje među neizraelskim pristalicama da ta zemlja nije epitom zla i da zaslužuje pravo da postoji. Osim toga, cionizam ne podrazumeva nikakvu političku afilijaciju. Postoje cionisti levičari i cionisti desničari, kao što se jasno vidi iz mnogih demonstracija u

Izraelu, ali svi oni nose nacionalnu zastavu, uprkos dijametralno suprotnim politikama.

Sa druge strane medalje nalazi se druga etiketa, koja se obično koristi da bi se opisala mržnja prema jevrejskoj državi: 'anticionizam'. To je verovanje da, za razliku od svih drugih nacija, Jevreji ne mogu da imaju državnost, i podrazumeva da država Izrael, koja je formirana u skladu sa međunarodnim pravom, nema nikakvo 'pravo da postoji' i mora da bude demontirana. Fanatizam ovakvog stava je jasan, ali ne predstavlja tabu u svim krugovima. Mada se, kao što ćemo videti, bazira na iskrivljavanjima i izmišljotinama, mnogi progresivci stavljaju cionizam uz antirasizam i dekolonijalizam, u navodnoj borbi protiv ugnjetavanja. 'Jewdas', na primer, pogrešno označavaju cionizam kao 'bankrotiranu ideologiju koja postoji zahvaljujući pljački svega u jevrejskom životu, da bi se služilo koloniji naseljenika'. To je jasan pokušaj da se legitimizuje želja da se Jevreji liše samoopredeljenja, a sve se prikazuje kao delovanje u korist vrline. Iz tog razloga, kada mrzitelj Izraela izbegne etiketu 'antisemite', povratak na termin 'anticionizam' ne pomaže. Tada se debata neizbežno uvlači u svađu oko toga da li je anticionizam jednako antisemitizam. Usred ljutitog cepanja dlake na četiri, gubi se očigledna poenta – da je slepa predrasuda protiv bilo koje zemlje, Izraela ili Japana ili Senegala, pogrešna.

Nisu termini 'antisemitizam' i 'anticionizam' postali beskorisni. Radi se o tome da je sa poslednjom mutacijom mržnje protiv Jevreja deo pejsaža ostao nemapiran. To je mesto na kome su loše stvari našle utočište. Da bismo se tome suprotstavili, moramo da odredimo mesto 'antisemitizma' i 'anticionizma' uz pomoć trećeg koncepta – 'izraelofobije'.

Treće poglavlje

DEMONIZACIJA

PRVA KARAKTERISTIKA IZRAELOFOBIJE

Optužiti Izrael da je zlo i da predstavlja pretnju celom svetu

Ti sudiš

Stvoriti mišljenje o bilo kojoj naciji, da se i ne pominje neka koja je toliko kontroverzna koliko je Izrael, nije lak posao. Kao što je istoričarka dvadesetog veka Mardžeri Peram (Perham) govorila o imperijama, to je kao da prilazite slonu sa krojačkim metrom. „Veličina i oblik objekta nas zbunjuju; a pošto je objekat živ on neće da stoji mirno. Pa koji onda kriterijum da iskoristimo?“ Nije lako odgovoriti na takvo pitanje. Kroz karakter posmatrača, njegovu istoriju, verovanja, identitet, ukus, politiku i iskustva prelamaju se ne samo objektivne činjenice već i skale vrednosti. Sve to proizvodi

zaključke koji su jednako jedinstveni kao što je i sam pojedinac koji do njih dolazi.

Neki možda Amerikance smatraju drskim, dok drugi u njima vide prijatnu pozitivnost. Neko voli Francuze, ili Britance, ili Japance, ili Meksikance, dok neki drugi ne mogu da ih podnesu. Moj prijatelj Danac, sa kojim sam pre nekoliko godina letovao, smatra da je izraelska kultura nepodnošljivo prosta, dok su neki drugi smatrali da je osvežavajuće iskrena. Slično je i sa političkim i moralnim pitanjima. Oni čiji se instinkti i sudovi slažu, često će deliti širi pogled na svet, postaće prijatelji ili će se pridružiti istoj političkoj partiji. Neki će više osuđivati britansku imperijalnu prošlost nego, recimo, francusku ili špansku; neki će imati više primedbi od drugih na australijski kruti stav u vezi migranata; neki će posebno osuđivati ponašanje Pakistanaca ili Indijaca u Kašmiru; neki će biti naklonjeni odbrani Rusa ili Iranaca ili Sirijaca ili Kineza; a neki će imati izraženija gledišta prema konfliktu Izraelaca i Palestinaca, dok drugi neće.

Imati preference unutar pristojnog spektra sasvim je prirodno, bilo da se radi o debati o transdženderima, imigraciji, abortusu ili Izraelu. Time ne želim da kažem da su svi jednako u pravu. Ima onih sa kojima se duboko ne slažem, ali čija su gledišta ipak u okviru rezona. Većina političkih mišljenja mogu da se smeste unutar Overtonovog prozora – nazvanog po američkom analitičaru iz dvadesetog veka, Džozefu Overtonu – koji se odnosi na raspon politika koje su prihvatljive mejnstrimu. Žestoka neslaganja unutar tog prozora su krvotok svake demokratije, a to svakako važi i kada se radi o jevrejskoj državi. Zaista, Izrael je više nego sposoban da samog sebe kritikuje, o čemu svedoči i širok raspon glasova koji se međusobno spore u živahnoj slobodnoj štampi.

Ova knjiga svakako nema nameru da brani moralni relativizam u kome se ne donosi bilo kakav zaključak o bilo čemu. Niti je ona odbrana Izraela, jer je to već učinjeno ranije. Neće se iznositi ni argumenti protiv jevrejske države jer za to teško da ima potrebe: moderna ortodoksija već je razvila industriju knjiga na tu temu. Ova knjiga pre svega ima misiju da pozove na toleranciju, liberalizam, analizu činjenica i proporcionalno prosuđivanje. Ona moli ljude da budu razumni. Cilj joj je da ukaže na momenat u kome se debata udaljava od sakupljenih činjenica, napušta poštenu diskusiju i zastranjuje u domen teorija zavere, fanatizma i demonizacije. A to je mesto na kome počinje izraelofobija.

Raširenost izraelofobije poziva na uzbuću. Sam broj posvećenih izraelofoba, sila njihovih dezinformacija, potpomognuta propagandom koju sponzoriju države iz prošlosti i iz sadašnjosti – od Berlina do Teherana – uspostavila je moćno gravitaciono privlačenje. Ona se uvlači u obične ljude, naročito na levici, i širi Overtonov prozor da bi se u njemu smestile neodbranljive pretpostavke o Izraelu, i

time postaju meinstrim. Rezultat je imunitet stada na zdrav razum.

Počinje demonizacijom. Natan Šaranski, sovjetski disident, aktivista i pisac koji je proveo devet godina u sovjetskim zatvorima, uvrstio je ovu pojavu u svoj tripartitni test antijevrejske predrasude (ostale dve pojave su 'delegitimizacija' i 'dvostruki standardi'). Prema IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance – Međunarodna alijansa za sećanje na Holokaust) definiciji antisemitizma, demonizacija je definisana kao „proizvodnja lažljivih, dehumanizujućih, demonizujućih ili stereotipnih tvrdnji o Jevrejima kao takvima, ili o moći Jevreja kao kolektiva – kao što su, posebno ali ne i isključivo, mit o svetskoj jevrejskoj zaveri ili o jevrejskoj kontroli nad medijima, nad ekonomijom, vladama ili drugim društvenim institucijama.“ Ovakvih negativnih slika Jevreja puna je cela istorija, od srednjevekovnih rogatih monstuma koji piju krv hrišćanske dece, do bankara Rotšildovih koji povlače konce finansijskih tržišta, pa do navodnih današnjih Izraelaca koji uzimaju telesne organe.

Gde su Jevreji?

Postepena demonizacija ima dubinske posledice. Studija koju je 'Fondacija Ebert Stiftung' iz Nemačke radila 2012. godine⁵ pokazala je da 63% Poljaka i 48% Nemaca smatra da „Izrael vodi rat istrebljenja protiv Palestinaca“, zajedno sa 42% Britanaca, 41% Mađara i 38% Italijana. Od tada se situacija nije popravila. Studija koju je radila 'Agencija Evropske unije za osnovna prava' (European Union Agency for Fundamental Rights) u vezi promene stavova između 2012. i 2018. godine, ustanovila je da „samo to što je neko Jevrejin povećava verovatnoću suočavanja sa neprekidnim zlostavljanjem kroz razne forme, bez obzira na to kuda ide, šta čita i s kim se susreć“. Ustanovljeno je da se antisemitizam pojačava u celoj Evropi, i da 85% anketiranih smatra da je to „ozbiljan problem“. Lako je videti i zašto: nailazili su 'redovno' na antisemitske izjave, uključujući i stavove da se „Izraelci ponašaju kao nacisti u odnosu na Palestine“, da „Jevreji imaju previše moći“, i da „Jevreji iskorišćavaju žrtve Holokausta u svoje sopstvene svrhe“. Najnovije ažuriranje ove studije početo je januara 2023, a rezultati će biti objavljeni krajem godine.

Ova besmislena uverenja mešaju stari antisemitizam sa neprijateljstvom prema Izraelu. Imajući u vidu da ona mogu da budu srušena brzim i površnim pregledom činjenica, uspeh u stvaranju grupnog stava u meinstrimu je još jedno zapanjujuće dostignuće pokreta izraelofobije. U celom svetu mogu da se pronađu razne vrste predrasuda, od toga da škotski nacionalisti mrze sve što je englesko, do mržnje baskijskih separatista prema Špancima, do ozlojeđenosti koju Etiopljani gaje

prema Tigrijcima, ali nijedna država nije tako duboko omražena među tako velikim brojem ljudi kao što je Izrael. Ima mnogo zemalja u kojima bi Izraelci bili linčovani na licu mesta. Uzeto kao metafora, to važi i za bezbrojne druge okolnosti, od zajedničkih studentskih prostorija do prostorija lokalnih vlasti.

Naravno da kampanja u korist Palestinaca ne mora da bude izjednačena sa izraelofobijom. Možda je istina da postoje mnogo gora kršenja ljudskih prava po celom zemaljskom globusu, ali to nije nikakva uteha za porodicu iz Hebrona koja mora satima da čeka u redu radi provere na vojnom kontrolnom punktu, ili za majku kojoj je dete stradalo od zalutalog izraelskog metka. Ljudi imaju pravo da se bore da menjaju stvar koja njima smeta. Mnogi veruju da su palestinske nacionalne aspiracije jednako važne kao i one izraelske, i da podrška njima zaslužuje poštovanje. Ima dobrih ljudi na toj strani rasprave, i oni grade svoj slučaj na solidnim činjenicama – koliko god da ima onih koji se protive njihovoj priči. Kao što je Barak Obama rekao: „Možete da se ne složite sa nekom određenom politikom, a da ipak ne demonizujete osobu koja je zastupa.“

Štaviše, ima mnogo Arapa koji preziru izraelofobiju, i mnogo Palestinaca koji su protiv nje. Njima treba odati priznanje. Poštovani predsednik jordanskog nacionalnog Crvenog polumeseca, dr Mohamed al-Hadid, učestvovao je u ubeđivanju Međunarodnog komiteta Crvenog krsta da prizna izraelski 'Maged David Adom' (Crvena Davidova zvezda) po Ženevskoj konvenciji iz 2006, pošto je to bilo odbijano još od njegovog osnivanja 1930. godine. Nedavni osuđujući izveštaj o antisemitizmu u 'Nacionalnoj uniji studenata' (NUS) u Velikoj Britaniji, uključio je i izjavu jednog Palestinca u Oksfordu, koga je zaprepastila fanatična netrpeljivost te unije. On je rekao: „Zastupanje prava Palestinaca i opravdana kritika upućena izraelskoj vladi, nikad ne treba da vodi ka, ili da opravdava rasizam. Kao Palestinac, duboko sam uvređen da se podrška palestinskim ljudskim pravima koristi kao maska za čisti antisemitizam.“ I pored toga ostaje tužna činjenica da su mnogi na pro-palestinskoj strani skliznuli u izraelofobiju.

Ona počinje demonizacijom. Preokupirani zlom jevrejske države, izraelofobima ne smetaju zlodela neuporedivo gorih režima. Progoni širom Bliskog i Srednjeg istoka, na primer, doveli su do smanjenja hrišćanske populacije u regionu sa 20% pre jednog veka, na manje od 4% danas. Ova surova sramota uopšte ne dotiče njihovu strast.

Ironija je da se mnogi od najgorih zločina u svetu događaju praktično na pragu Izraela. Jevrejsku državu, u kojoj živi arapska manjina koja čini 20% stanovništva, često nazivaju 'aparthejd državom', a da niko i ne spomene da u mnogim delovima arapskog sveta uopšte nije moguće jednom Jevrejinu da živi, a da ga rulja pri tom ne zlostavlja,

progna ili ubije. Izraelofobi su opčinjeni time što je oko 700.000 Palestinaca pobjeglo iz svojih kuća tokom burnih dana izraelskog 'Rata za nezavisnost', neki iz straha, neki zbog nesposobnosti svojih vođa, a neki su proterani silom. Ipak, oni su slepi za 900.000 Jevreja koji su u isto vreme sistematski isterani iz muslimanskih zemalja.

Danas je oko polovine izraelskog jevrejskog stanovništva poreklom iz bliskoistočnih porodica, od koji su većina izbeglice iz islamskih zemalja. Oni su u tom procesu izgubili svoje kuće, zajednice, nasleđe i imovinu. Ironija je da je njihov dolazak u Izrael tokom 1940-ih i 50-ih pomogao uspostavljanju jevrejske države kao činjenice; to takođe objašnjava sve upadljiviju srednjeistočnu prirodu te zemlje. To se odslikava i na 'Abrahamovim sporazumima' (Abraham Accords), mirovnim sporazumima između Izraela i nekoliko arapskih zemalja, potpisanim 2020. godine. Neke od tih jevrejskih porodica živele su duže od hiljadu godina u muslimanskim zemljama. Ranije su njihovi članovi bili zvani 'Jahud, avlad Arab', ili 'Jevreji, sinovi Arapa'. Skačemo do sadašnjosti: na mestima kao što su Liban, Egipat, Jordan, Sirija i Irak živi manje od po stotinak Jevreja, a za neka mesta se misli da ih nema više od tri ili četiri. Sve su to države u kojima su cvetale zajednice od stotina hiljada Jevreja, pre nego što su isterani.

Godine 2017. je video snimak sa debate 'Saveta UN o ljudskim pravima' (UN Human Rights Council, UNHCR) postao viralan. Vidi se kako arapske diplomate stoje u redu i jedan po jedan sa govornice optužuju Izrael za 'etničko čišćenje', 'terorizam', 'diskriminaciju', 'ekstremizam', 'zločine protiv humanosti' i 'aparthejd'. Na kraju je kanadski pravnik Hilel Nojer (Neuer) dobio reč. „Nekada davno, Srednji istok je bio pun Jevreja,“ rekao je on. „U Alžiru je bilo 140.000 Jevreja. Alžirci, gde su vaši Jevreji? U Egiptu je nekada bilo 75.000 Jevreja. Gde su vaši Jevreji? U Siriji je bilo na desetine hiljada Jevreja. Gde su vaši Jevreji? Irak, imali ste 135.000 Jevreja. Iračani, gde su vaši Jevreji?“ Završio je rečima: „Gospodine predsedavajući, gde zaista postoji aparthejd?“ Suočeni sa sopstvenom hipokrizijom, svi su ćutali. Zavladao je neprijatna tišina.

Srećno mesto

Ako će demonizovana verzija Izraela biti zamenjena onim što je stvarno, ta zemlja treba da zauzme odgovarajuće mesto među nacijama. Ona na mnogo načina nije izuzetna i spada negde oko sredine tabele. Geografski, otprilike je veličine El Salvadora, Slovenije ili Velsa, sa brojem stanovnika koliko otprilike ima u Nju Džersiju, i sa ekonomijom veličine, na primer, Nigerije. U pogledu demokratije, transparentnosti i kvaliteta života ona spada u gornju trećinu većine međunarodno pri-

znatih tabela (mada dramatično prevazilazi sve ostale države u regionu).

Jevrejska država je blagoslovena činjenicom što ima vrlo nizak procenat kriminala – po tome je na 104. mestu u svetu. Poređenja radi, Britanija je na 64, SAD na 56, Francuska na 44, a Južna Afrika je treća (prva je Venecuela). Nasuprot opšte percepcije, 2022. godine je jedna američka osiguravajuća firma imenovala Izrael kao petu najsigurniju destinaciju na svetu, posle Singapura, Danske, Holandije i Švajcarske. Možda je njegova istorija krvava, ali u svetu postoji najmanje dvadeset i sedam aktivnih sukoba koji pogađaju dve milijarde ljudi. Dok su od Amerike predvođena invazija Afganistana i Iraka, i građanski rat u Siriji koštali nekoliko stotina hiljada života svaki – kao i nekoliko drugih sukoba, kao što su nedavni jezivi ratovi u Etiopiji i Sudanu – ukupan broj Arapa koji su izgubili život u svim ratovima protiv Izraela u periodu od 75 godina, je oko 86.000.

Ukupan broj žrtava u ratovima

Svi izraelsko-arapski ratovi 1948-2021, oko 100.000;

Rat u Afganistanu 2001-2021 180.000;

Rat u Siriji 2011-2023, oko 600.000;

Rat u Iraku 2003-2006, oko 600.000

Iransko-irački rat 1980-1988, najmanje 1.000.000;

Podela Indije 1947, najmanje 1.000.000.

Pored svih problema koje ima, Izrael štiti prava žena i manjina, kao i slobodu veroispovesti, izražavanja, okupljanja, i tako dalje.

Januara 2023, studija koju je izradio 'Indeks cenzure' (Index of Censorship) postavio je jevrejsku državu ispred Britanije i SAD u pogledu slobode izražavanja. Tel Aviv je jedna od gej prestonica sveta. Godine 2020, pogrebu Ajmana Safijaha, arapskog baletana neskrivene homoseksualne orijentacije, koji se udavio u moru u blizini kibuca Neve Jam, prisustvovala su hiljade ožalošćenih u severnom Izraelu. Tako nešto ne bi moglo da se zamisli bilo gde u tom regionu. (BBC javlja da u Egiptu, koga od Izraela razdvaja samo granica, prurušena policija putem sajtova za sastanke otkriva i hapsi homoseksualce.)

Tome treba dodati činjenicu da je jevrejska država globalni lider u modernim tehnologijama, da ima najbolji zdravstveni sistem na svetu i da se usluge tog sistema nude i porodicama terorističkih lidera. Možda zbog toga visoko mesto Izraela na 'UN Indeksu sreće' ne treba da čudi. Na vrhu te liste nalaze se tri nordijske zemlje, Finska, Danska i Island, Izrael je četvrti. Sjedinjene države su na broju 15, Britanija na 19. Što se suseda Izraela tiče, Jordan je na mestu br. 123, Liban na 136, dok poslednji podaci Siriji smeštaju na 149 mesto.

Palestinske teritorije su nešto bolje, one su na mestu 99.

Ovi podaci ne stoje tu da bi se pravili izgovori, kao što je bio onaj da Musolinijev fašizam nije bio loš jer su tada vozovi išli na vreme. Činjenica je da je u pogledu slobode, demokratije i kvaliteta života, Izrael najbolje mesto na Srednjem istoku da se bude Arapin musliman, da se hrišćani i Jevreji i ne pominju. Prema anketi iz 2019, koju su sproveli vodeći istraživači javnog mnjenja Dalija Šajndlin (Scheidlin) i David Rais, 76% izraelskih Arapa smatra da su jevrejsko-muslimanski odnosi generalno pozitivni (mada je to pomalo zavisilo od godina starosti); 80% ispitanika starijih od 35 godina dali su pozitivan odgovor, u poređenju sa 67% onih između 18 i 24 godina starosti. Devedeset i četiri procenta izraelskih Arapa priznaje oba naroda. Nedavna studija 'Palestinskog centra za istraživanje politike' (Palestinian Centre for Policy and Survey Research) ustanovila je da je između 2010. i 2022. procenat Arapa koji žive u Istočnom Jerusalimu, kojim administrira Izrael, a koji bi više voleli da žive pod upravom Palestinskih vlasti, opao sa 52 na 38.

Istovremeno, objektivni posmatrač ne bi mogao da zanemari izraelsku tamnu stranu. Zemlja se u mnogo aspekata nalazi u političkom i društvenom haosu. Kao što je predsednik Reuven Rivlin rekao u svom godinjem obraćanju 2015. godine, stanovništvo se može podeliti na četiri 'plemena' – na sekularne Jevreje, religiozne i nacionalističke Jevreje, striktno ortodoksne Jevreje, i na Arape, i svi oni neprestano vuku svako na svoju stranu. „Jedno od tih plemena, Arapi, da li od svoje slobodne volje ili ne, nisu pravi partner u igri,“ rekao je on. „Čini se da su preostala tri potpuno obuzeta borbom za opstanak, borbom oko budžeta i resursa za obrazovanje, stanovanje, ili infrastrukturu.“

Osim toga, zemlja je upetljana u kontroverze koje se tiču teritorijalnih sporova, ekstremizma, verskog šovinizma, brutalnosti i asimetričnim sukobom koji mrvči kao valjak. To je mlada demokratija, bez ustava, koja ima samo jedan parlamentarni dom i previše moćan vrhovni sud, loše sagrađen sistem koji je izazvao duboku nestabilnost 2023. godine. Njenom uspostavljanju je prethodio krvavi ciklus nasilja između arapskih i jevrejskih milicija i britanskih imperijalnih snaga; u ratu koji je sledio, među zločinima na obe strane, izraelske snage su izvele nekoliko masakara u kojima je stradalo 800 ratnih zarobljenika i civila – kako tvrdi istoričar Beni Moris (Morris). Ukupno su hiljade Arapa i Jevreja izgubile živote, a stotine hiljada Palestinaca su oterane.

Prijatelji koji kritikuju

Treba imati u vidu da izraelofobija nije neophodna da bi se kritikovao Izrael. Čak je i Edvard

Said, vodeći anti-izraelski intelektualac dvadesetog veka, po rečima advokata i stručnjaka za antisemitizam, Antonija Juliusa, bio na pravoj strani jer se odupro teorijama zavere, antisemitiskim brbljarijama i poricanju Holokausta. Činjenica je da je i sam proizveo izvestan broj lažnih anti-izraelskih tvrdnji koje su odbacivale istorijske dokaze i miopijski bojile palestinske Arape u žrtve zapadnjačkog imperijalizma, što ga je diskvalifikovalo u očima mnogih. Ipak ostaje činjenica da za razumnu kritiku u svakom slučaju ima mesta.

Jedan od domena koji posebno zabrinjava je politika izraelske vlade prema sopstvenim arapskim stanovnicima. Prema izraelskom 'Centralnom birou za statistiku', odvaja se manji budžet za obrazovanje arapskog deteta nego za malog Jevrejina, što znači da bistro izraelsko-arapsko dete koje izlazi iz škole ima manje šanse da dobije mesto na izraelskim univerzitetima, i da se zbog toga često odlučuju da studiraju na Zapadnoj Obali ili u Jordanu. Ako tu rastuću društvenu podelu treba zaustaviti i pokrenuti u suprotnom smeru, hitno je potrebno da se veliki paket ekonomskih i društvenih stimulusa usmeri ka tim zajednicama, od kojih su mnoge uskraćene. Moje je mišljenje da više treba raditi na boljoj integraciji izraelskih Arapa u glavne tokove društva, čime bi se zaustavio rastući kriminalitet unutar tih zajednica i podstaklo šire osećanje nacionalnog identiteta.

Slično tome, ponašanje rubnih grupa jevrejskih ekstremista – koje su dospele u prvi politički plan sa dolaskom Benjamina Netanijahua na vlast 2022. godine kroz koaliciju sa krajnjim desničarima – zaslužilo je ozbiljnu osudu. Cela je zemlja bila šokirana kada je februara 2023. banda naseljenika napravila kaos u palestinskom selu Huvara, što je trebalo da bude osveta za prethodni teroristički napad. Paljeni su automobili, oštećena imovina i ubijen jedan nedužni čovek koji se upravo vratio iz humanitarne misije u Turskoj, gde je bio posle tamošnjeg zemljotresa. Takve i druge kritike mogu da se iskažu na isti način kako bi to bilo urađeno u slučaju drugih nacija, bez demonstracija koje su odskočna daska za izraelofobiju.

Kada svuda krene da cirkuliše video na kome izraelska policija deluje brutalno, mnogi to zgrabe kao priliku da se Izrael ocrni kao bela-supremalistička država, umesto da odgovorni policajci budu osuđeni. Poređenja radi, britanska policija je nedavno bila na tapetu zbog mizoginije, rasizma i zloupotreba, jer je policajac ubio jednu ženu, a jedan drugi silovao više žena. Od tri hiljade dece ponižene postupkom svlačenja i pregleda od strane britanske policije, crna deca su bila mete šest puta češće nego bela, kažu brojke koje su objavljene marta 2023. Jedna crna tinejdžerka je rekla da će tužiti svoju školu i 'Metropolitan policiju' jer je bila izvučena sa časa i naterana da ukloni sanitarni uložak u neuspešnoj potrazi za drogom. U Francuskoj je, nekako u isto vreme, predsednik Makron

obećao da će reformisati policiju pošto su tokom 2020. godine četiri bela policajca uhvaćena pomoću kamera kako mlate nenaoružanog crnog muzičkog producenta u njegovom pariskom studiju. Crni podaci o američkoj policiji govore sami za sebe. Ipak, temelji tih država se ne dovode u pitanje.

Izbor Donalda Trampa za predsednika SAD doneo je četiri godine turbulencije i preispitivanja. Međutim, čak i u tom osetljivom periodu, uprkos kolonijalizmu i etničkom čišćenju na kojima je ta država osnovana, niko pri zdravom razumu nije tu državu poredio sa nitkovskim režimima. U SAD je skoro celo jedno stoleće vladala rasna segregacija. 'Džim Krou' sistem – nazvan po ponižavajućem terminu za crnce – bio je zaista jedan oblik aparthejda. Tokom 1950-ih, dok su crnci bili segregirani u javnom prevozu i na javnim mestima, čime je nastavljen duh netrpeljivosti koji je dominirao krvavom periodu osnivanja, niko o 'pravu na postojanje' Amerike kao države nije debatovao. Međutim, upravo tokom tih godina je pravo Izraela na postojanje uporno dovođeno u pitanje, mada arapska manjina ima jednaka prava.

Slične tvrdnje nisu nikada bile izrečene za bilo koju drugu demokratiju, iako su neke uvodile mnogo diskriminativnije politike nego što je to Izrael činio, ili su padale pod uticaj krajnjih desničara. Oktobra 2022. godine su se 'Švedski demokrati' – najveća partija na svetu koja ima nacističke korene – priključili vladajućoj koaliciji, i stekli uticaj na određivanje politike. Nemačka 'Alternativa za Nemačku' (Alternative für Deutschland), koja smrdi na nativizam, bila je čas treća čas peta partija po veličini u državi. Italiju sada vodi Đorđa Meloni, od mnogih etiketirana kao krajnja desničarka (mada se neki ne slažu s tim). 'Rassemblement National', ranije 'Front National' Mari Le Pen, najveća je parlamentarna opoziciona grupa u narodnoj skupštini, sa značajnim prisustvom u Evropskom parlamentu.

Mada uspeh ovih političkih pokreta može da govori o zabrinjavajućim strujanjima unutar njihovih društava, te se zemlje ne označavaju kao rasističke. Međutim, kada su figure sa krajnje desnice prodrle u vladu Izraela, jedan članak u listu *Times of London* ih je uporedio sa Talibanima i ajatolasima. Sigurno je da Izrael ima i svoju tamnu stranu. Ali bi trebalo da bude savršeno moguće debatovati, kritikovati, voditi kampanje protiv njih, ali bez pribegavanja demonizaciji. Kao što je Ze'ev Žabotinski, jedna od najznačajnijih figura u pokretu za stvaranje modernog Izraela, pisao 1911. godine: „Mi smo narod kao i svi drugi narodi; mi nemamo nikakve namere da budemo bolji od ostalih. Kao jedan od prvih uslova da bismo bili jednaki, tražimo pravo da imamo i sopstvene nevaljalce, upravo kao što ih i drugi imaju.“

'Savet za ljudska prava Ujedinjenih nacija' (UNHCR) osnovan je da bi se bavio prekršajima ljudskih prava u celom svetu. Ipak, jevrejska država, čija je populacija sedam puta manja od populacije Britanije, zvanično je osuđivana više nego dvostruko češće od bilo koje druge nacije. 'Generalna skupština UN' je u 2022. godini donela petnaest rezolucija o Izraelu, a samo trinaest o svim drugim državama na svetu – zajedno.

'Ujedinjene nacije' imaju ni manje ni više nego sedam formalnih tela koja se bave Izraelom, uključujući i 'Odeljenje za prava Palestinaca', 'Komitet za sprovođenje neotuđivih prava palestinskog naroda', 'Informativni sistem UN po pitanju Palestine', 'Specijalni izveštač o stanju ljudskih prava na palestinskim teritorijama okupiranim od 1967', 'Specijalni komitet za ispitivanje izraelskih postupaka koji se tiču ljudskih prava palestinskog naroda i drugih Arapa na okupiranim teritorijama', i 'UN Registar štete uzrokovane izgradnjom zida na okupiranoj palestinskoj teritoriji'.

To se nije dogodilo slučajno. Sama struktura UNHCR-a postavljena je tako da bi proizvela demonizaciju. Njegova pravila nalažu da Tačka Sedam, koja se bavi pitanjima 'situacije sa ljudskim pravima u Palestini' mora da bude diskutovana na baš svakom sastanku, bez obzira na eventualna druga hitna pitanja u svetu. Nijedan drugi predmet se ne nalazi permanentno na dnevnom redu i, kao rezultat toga, njegove konferencije ulaze u domen apsurdna. Godine 2019, tokom 41. sastanka ovog Saveta u Ženevi, ispred zgrade su se okupili aktivisti koji su zahtevali kraj genocida Ujgura, dok su delegati diskutovali o 'porastu govora mržnje od strane političkih predstavnika i na društvenim medijima u Izraelu'. Ostavljajući na stranu duboku ironiju činjenice da je Izrael ubedljivo najmalignija zemlja na svetu na društvenim medijima, bilo je groteskno videti da tvitovi koje su pisali izraelski političari zaklanjaju genocid muslimana u Kini.

Tako je već godinama. Zloglasna UN konferencija na temu anti-rasizma, održana 2001. u Durbanu, direktno skliznula u golu mržnju prema Jevrejima. Kada je 2009. ponovo sazvana, jedini šef države koji je održao govor bio je predsednik Irana, Mahmud Ahmedinedžad. U svom govoru on je ocrnio Izrael kao 'totalno rasistički', Holokaust je nazvao 'dvosmislenim i sumnjivim pitanjem', i tvrdio da se Holokaust koristi kao 'pretekst' za ugnjetavanje Palestinaca. U svojim nedavno napisanim memoarima, Dani Danon, ranije izraelski ambasador u UN, seća se svog prvog dana na poslu. „Znao sam za neprijateljski stav UN, i bio sam pripremljen za to,“ piše on, „ali niko nije mogao da me pripremi za količinu napada na Izrael. Bilo je nedelja kada smo morali da se

svakodnevno bavimo nekom novom krizom, kao što su rezolucije, inicijative i izveštaji. I onda se, suštinski, nađeš u danonoćnoj borbi za odbranu svog stava.“

Maja 2023, uprkos činjenici da su 1947. godine same Ujedinjene nacije glasale da se uspostavi jevrejska država, ta je organizacija pripremila događaj u znak sećanja na 'katastrofu' rađanje Izraela. Na tom karnevalu izraelofobije, palestinskom lideru Mahmudu Abasu je dozvoljeno da održi govor koji je bio dva puta duži od predviđenih 30 minuta (mada treba biti fer i reći da on trenutno služi osamnaestu godinu svog četvorogodišnjeg mandata na toj poziciji). Govorio je protiv jevrejske države koristeći najgroznije termine. Pokušavajući da porekne istorijsku činjenicu da su jevrejski poljoprivrednici učinili da pustare Palestine procvetaju početkom dvadesetog veka – pre tog vremena, 1867, Mark Tven je tu zemlju opisao kao 'tihi i tužan prostor' – Abas je dokotrljao i nacističku metaforu: „Oni lažu i lažu, baš kao Gebels,“ drao se on, „oni lažu i lažu i lažu sve dok ljudi ne poveruju.“

Učinimo jednostavan misaoni eksperiment: zamislimo da se ne radi o Izraelu već o Kini. Po bilo kom kriterijumu, podaci o kineskom poštovanju ljudskih prava, korupciji i destabilizaciji dalekih krajeva čine da Izrael bude manji od malog miša. Njihovo gvozdeno preuzimanje Hong Konga bilo je brutalno, a dok se pišu ovi redovi postoji strah da je moguće da će preduzeti invaziju na svog demokratskog suseda Tajvan, uvodeći tako region u rat. Kina je bila izvor pandemije Kovida. Zapanjujući su podaci o mestima koja su okupirali. Od kako je ta 'Narodna republika' okupirala Tibet 1949. godine, cele zajednice su zbrisane, a cela zemlja je podvrgnuta ugnjetavkom režimu. Trust mozgova Sjedinjenih Država 'Freedom House' sada Tibet smatra jednim od najgorih mesta na svetu u pogledu ljudskih prava i političkih sloboda. Kina predstavlja vrlo stvarnu, direktnu i sve veću pretnju Zapadu.

Bez obzira na sve to, zamislite na trenutak da je Kina jedina država koja je na dnevnom redu svakog okupljanja UNHCR-a, i da je bila osuđivana dva puta više nego bilo koja druga zemlja na svetu. Zamislite da postoji velika kampanja da se bojkotuju kineski proizvodi, akademičari, sportisti, muzičari i plesne grupe. Zamislite da su kineski studenti po univerzitetima žrtve napada, da im se preti i da ih njihovi nastavnici optužuju da su agenti „nasilnog i rasističkog inostranog režima koji se bavi etničkim čišćenjem“, a da njihove unije dalje pojačavaju tu mržnju. Ko su ti ljudi, zapitaćete se, i zbog čega demonizuju Kinu?

Neki kažu da se pred demokratije zapadnog tipa postavljaju stroži standardi. Ali to ne objašnjava zbog čega jevrejsku državu nadgledaju, kritikuju i podrivaju toliko više nego SAD, Australiju, Francusku ili Britaniju; i svakako ne objašnjava zbog

čega je tretiraju kao da je neuporedivo malignija nego što su autokratije.

Istorija i humus

Glavni stub izraelofobije je slikanje Izraela kao nametnute kolonije na domorodačko stanovništvo, kao 'naseljeničke države' koja eksploatiše domorodačku zemlju i kulturu. Koren toga je u tvrdnji da Jevrejima nije mesto na Srednjem istoku, da su oni tuđinci u regionu – što je tvrdnja koja se lako može opovrći čak i ako se istorija letimično pogleda. Ipak se demonizacija i dalje drži.

Uzmite, na primer, 'Akub' moderni palestinski restoran u Londonu, na Noting Hilu. To nije samo mesto hranjenja visokog društva. U intervjuu listu *New York Times* 2022, osnivač i glavni kuvar Fadi Katan, koji je zanat savladao u Francuskoj, kaže da je njegova misija „uzimanje nazad kuhinje koja je deo šire arapske tradicije, i gde spadaju humus, falafel, tabule, fatuš i švarma, za koje on smatra da su oteți od strane izraelskih kuvara.“ Čini se da Katan smatra da, dok normalni ljudi *kuvaju* hranu, Izraelci je 'kooptiraju'. Jedan čitalac je u odeljku za komentare primetio: „Jevreji su tu hranu pripremali stolećima, i ništa nisu prisvojili. Jevreji su neprekidno prisutni u zemlji Izraela hiljadama godina. Štaviše, mnoga od tih jela uopšte nisu ograničena na Izrael već su bila uobičajena u celoj otomanskoj imperiji.“

Često se zaboravlja da je judaizam dve hiljade godina stariji od islama i 1.500 godina stariji od hrišćanstva. Izrael je bio kolevka jevrejske civilizacije. Najmanje hiljadu godina pre rođenja Isusa Hrista, najslavniji kralj Jerusalima, Kralj David, učinio je Jerusalem prestonicom Zemlje Izraela. Sve vreme je Jerusalem bio dom manjem ili većem broju Jevreja – i sama reč 'Jew' (Jevrejin) skraćena je od reči 'Judeja', drevnog kraljevstva koje se širilo od Jerusalima, od *gvozdenog doba* pa do danas. U kulturalnom smislu, Jevreji su svoj identitet uvek vezivali za Zemlju Izraela, naročito od kada su bili proterani u Vavilon 598. godine p.n.e. Tada je i krenula ta moćna žudnja za povratkom. Milenijumima su se ljudi iz jevrejske dijaspe molili licem okrenutim prema Svetom Gradu; o Pesahu izgovarali rečenicu „Sledeće godine u Jerusalimu“; tugovali zbog uništenja Hrama simboličnim razbijanjem čaše o venčanjima; ostavljali nedovršenim ugao svoje kuće radi sećanja na uništenje Hrama; žudeli da tamo bude sahranjeni; molili se kod preostalih zidova uništenog Hrama; odlazili u Jerusalem na hodočašće. Tokom istorije su se mnogi od njih odlučivali da podignu celu porodicu i da se vrate u svoju domovinu. Svi ti postupci ponavljaju se i danas.

Kroz jevrejsku istoriju može da se prati nit koja ukazuje na drevne korene ideala povratka. Početkom 1516. godine, Palestina – tako preimenovana od strane Rimljana – pala je pod otomansku upravu

koja je trajala više od 400 godina. Manje od 50 godina posle tog osvajanja, Josef Nasi, vojvoda od Naksosa, portugalski Jevrejin i diplomata koga su Otomani cenili, pokušao je da vrati Jevreje u njihovu domovinu – bez obzira na proročanstva iz svetih spisa koja očekuju prvo povratak Mesije da bi se tako nešto dogodilo. Na neki način on je bio prvi cionista.

Tokom stoleća koja su sledila, Jevrejima je fortuna bila manje ili više naklonjena. Godine 1860, britanski finansijer Sir Mozes Montefjore, koji je verovao u božansko providenje Britanske imperije i u povratak Jevreja Cionu, osnovao je naselje Miškenot Šeana'anim u neposrednoj blizini Starog Grada Jerusalima. To su bile kuće od crvenih cigala i jedna vetrenjača (koja još uvek stoji), prva prethodnica buduće države.

Moderna migracija Jevreja u Palestinu počela je 1883. godine kada je prispelo oko 25.000 ljudi. U mnogim slučajevima oni su bežali od progona antisemitskih rulja u Rusiji, ali su bili inspirisani željom da se vrate u svoju drevnu zemlju. Jevreji su dolazili i iz Persije i Jemena, i formirali svoja naselja. Imigranti iz Buhare, Uzbekistana, uključujući i familiju draguljara Musajef koja je sekla dijamante za Džingis Kana, formirali su Buharski kvart (Skunat HaBuharim) u kome se tačno osećao specifični duh centralne Azije. Njihov imperativ povratka gradio se hiljadama godina.

Pišući za *Jewish Chronicle* 1896. godine, Hercl, otac modernog Izraela, postavio je koncept cionizma. „Ne predstavljam nikakvu novu ideju,“ istakao je on. „Naprotiv, to je vrlo stara ideja. To je univerzalna ideja – i u tome je njena moć – stara koliko i narod, koju, i u vremenima najvećih nesreća, nije prestajao da neguje. To je ponovno uspostavljanje jevrejske države.“ I dodao: „Izuzetno je to što smo mi, Jevreji, sanjali taj kraljevski san kroz celu dugu noć svoje istorije. Sada zora sviće. Treba samo da protrljamo oči, da se rasanim, i da pretvorimo san u stvarnost.“ Osamnaest meseci kasnije, te 1897. godine, održan je čuveni Prvi cionistički kongres u Bazelu. Posle kongresa Hercl je zapisao u dnevnik: „Država, to sam ja. U Bazelu sam osnovao jevrejsku državu. Ako bih to danas rekao naglas sigurno bi mi se svi smejali. Možda za pet, a sigurno kroz pedeset godina, svi će to znati.“

Novi početak

Sledila su dalja četiri talasa imigracije. Jevreji su bežali iz klanica po svetu i sklanjali se u Palestinu koju su kontrolisali Otomani. Do 1896. godine Jevreji su već činili tri petine stanovnika Jerusalima, u kome je tada živelo oko 45.300 ljudi. Jusef al-Kalidi, gradonačelnik, pisao je svom starom prijatelju Zadok Kanu, glavnom rabinu Francuske: „Ko može da ospori pravo Jevreja na Palestinu? Sam Bog zna da je to istorijski vaša zemlja.“ Godine 1915, dok su se već javljale buduće konture

jevrejske države, nacionalizam palestinskih Arapa još nije postojao. „Pitanje Arapa i njihovog nacionalizma još je jako daleko,“ pisao je Lorens od Arabije u to vreme. „Hrišćani i muslimani dolaze u Jerusalim na hodočašće, Jevreji ga vide kao političku budućnost svoje rase.“

Tokom Prvog svetskog rata Turci su bili na strani Nemaca. Posle poraza, otomanska imperija se raspala, pa su ogromni delovi teritorija pali u ruke pobedničkih saveznika. Otomani su administrirali teritorijama po *vilajetima*, ili kantonima, pa je to postala osnova za podelu među saveznicima. Francuska je na Srednjem istoku uzela tri sirijska *vilajeta* – Damask, Alepo i Bejrut – gde su živeli hrišćani maroniti, šia i suni muslimani, Druzi i alaviti. Francuska je kasnije tu teritoriju podelila na Siriju i Liban. Britanski Irak je stvoren takođe od tri *vilajeta* – Bagdada, Basre i Mosula – koji su spojeni u krpež sa šia i suni muslimanima, Jazidima, Kurdima i iračkim Jevrejima. Posle sticanja nezavisnosti pokazalo se da Iračani ne mogu time da vladaju, jednako kao što ni Britanci nisu mogli. *Vilajet* Palestine, naseljen sunitskim i hrišćanskim Arapima, Druzima, Beduinima i Jevrejima, stavljen je pod britanski mandat. To je značilo da će Britanija administrirati teritorijom dok stanovništvo ne bude u stanju da stvori svoju upravu, i tek će tada biti rođene nove nacionalne države.

Tako je 1917. godine Britanija postala prva hrišćanska sila koja vlada Jerusalimom posle više od sedam vekova. To je bilo ostvarenje dugo postojećih aspiracija. Čuven je opis Jerusalima koji je dao premijer David Lojd Džordž: „Božićni poklon narodu Britanije,“ i uzviknuo „O, pa mi to moramo zgrabiti!“ Decembra meseca te godine, pošto je u jednom od poslednjih uspešnih konjičkih juriša oterao otomanske snage predvođene Nemcima, feldmaršal Edmund Alenbi je sjahao sa konja i pešice ušao u Sveti Grad. Britanija je upravo bila izdala Balfurovu Deklaraciju, izraz podrške „nacionalnom domu jevrejskog naroda“ u Palestini, u nameri da odvoji Jevreje Rusije od boljševizma. Za velike sile je bilo tipično da prihvataju taktičke obaveze u vreme ratnih pritisaka, pa su mnoge od tih obaveza bile međusobno kontradiktorne. Rukovođenje mandatom nije bilo lako jer su aspiracije Jevreja na državu rasle, kao i napetosti sa Arapima. Palestinski nacionalizam, rođen tokom 1930-ih, potpalio je cikluse ubilačkih nasilja.

Onda je došao Drugi svetski rat. Holokaust je produbio slučaj jevrejske države. Ona je trebalo da bude u stanju da održava svoju vojsku i da ispuni zavet 'nikad više'. Na način na koji se starosedelački narodi bune protiv britanske imperije – deleći zajedničku borbu sa drugim kolonizovanim narodima koji stenju pod teretom imperijalističke čizme – jevrejska gerila je započela oružanu kampanju protiv Britanaca, s namerom da ih izguraju iz Palestine. Kao što je postalo uobičajeno po celom Srednjem istoku i Evropi, godine 1947. su

se Ujedinjene nacije saglasile sa podelom teritorije na jevrejsku i palestinsku državu, sa granicom koja je išla po liniji razdvajanja područja sa etničkom većinom (*vilajet* Jordana je već godinu dana pre toga bio isparcelisan i stavljen pod upravu hašemitskog vladara). Pod uslovima rešenja sa dve države, Izrael bi se sastojao od 56% teritorije, dok bi palestincima pripalo 43%. Stanovništvo bi bilo mešano, sa pola miliona Arapa na izraelskoj strani, i 10.000 Jevreja u palestinskoj državi. Susedi Izraela su bili zbunjeni; oni su imali svoju snažnu želju da anektiraju celu teritoriju. Osam sati pre nego što je britanska vlast trebalo da prestane da važi, 14. maja 1948. godine, u Muzeju umetnosti na bulevaru Barona Rotšilda, David Ben-Gurion, prvi premijer, ustao je i proglasio nezavisnost Izraela. Četrdeset i četiri godine posle Herlove smrti njegovo se predviđanje ostvarilo.

Jevrejska strana je prihvatila UN plan podela. Konačno su na severu Sirijci i Libanci takođe prihvatili, mada je bilo gundanja od strane alavita i Druza. Međutim, Palestinci, predvođeni jerusalimskim muftijom Aminom al-Huseinijem, koji je tokom rata blisko saradivao sa Trećim rajhom (o čemu će biti reči u *Trećem poglavlju*, pod 'Falsifikati') i koji se zalagao za ideju istrebljenja Jevreja, odbacili su svaki sporazum u koji je bilo uključeno uspostavljanje jevrejske države. Neposredno posle Ben-Gurionovog govora, prateći Huseinovo vođstvo, armije Egipta, Jordana, Iraka, Libana i Sirije napale su tek rođenu državu. „Ovo će biti rat istrebljenja i momentalni masakr,“ objavio je Abdul Rahman Hasan Azam, generalni sekretar Arapske lige, „o kome će se pričati kao o mongolskim masakrima i o krstašima.“ Muftija je pozivao na džihad, uzvikujući „Ubijte Jevreje! Ubijte ih sve!“ Ironija je, kao što je učenjak Josef Spertl (Spoerl) istakao, da je „plan etničkog čišćenja Palestine 1947-48 bio arapski plan, ne cionistički“.

Sledila je borba za opstanak. Staljin, koji je bio prvi koji je priznao Izrael, obezbedio je neprocenjivo sovjetsko oružje iz Istočne Evrope, pa su organizovane i odlučne borbene jedinice – od kojih su mnogi bili preživeli Holokausta. Jevrejska država je izdržala veliki napad. U haotičnim prilikama koje rat izaziva, oko 700.000 Arapa je napustilo svoje domove. Kao što je Simon Sibag Montefiore pisao: „Neki su isterani silom, neki su pobjegli da bi izbegli rat, s nadom da će se kasnije vratiti – dok je oko polovine ostalo gde su i bili, da bi postali izraelski Arapi, nejevrejski stanovnici cionističke demokratije.“ Problem sa palestinskim izbeglicama, piše istoričar Beni Moris (Morris), „... nastao je kao proizvod rata, ne planiranja bilo sa jevrejske ili sa arapske strane... Delimično je on rezultat malicioznih akcija od strane jevrejskih komandanata i političara, dok su arapski komandanti i političari odgovorni u manjem obimu jer su izdavali pogrešna naređenja i pravili propuste.“ U

Izraelu danas postoji dva miliona arapskih stanovnika, i to pokazuje koliko su optužbe za 'etničko čišćenje' izvrnute i pretvorene u oružje. Pod palestinskom vlašću nema nijednog Jevrejina, a jevrejskim zajednicama koje žive u neposrednoj blizini Arapa potrebna je jaka vojna zaštita. Gde zaista postoji etničko čišćenje?

Rat je završen posle devet meseci borbe. Sporazum o primirju iz 1949, nadgledan od strane UN, podelio je Jerusalim i ostavio Stari Grad u rukama kralja Abdulaha iz Transjordanije, koji je anektirao i Zapadnu Obalu koju su UN prvobitno stavile Palestincima na raspolaganje. „Od mene niko neće uzeti Jerusalim, osim ako me ubiju,“ objavio je kralj. Uslovi primirja su dozvoljavali Jevrejima prilaz Zapadnom Zidu, groblju na Maslinovoj Gori i grobovima u Dolini Kidron, ali te obaveze nikada nisu poštovane. Jevreji nisu mogli da odu do Zida sledećih devetnaest godina, a grobovi su bili oskrnavljeni.

Uspostavljen je nesiguran mir, a okupljanje izbeglica se nastavilo. Useljenici su dolazili iz svih krajeva sveta, uključujući i mnoge od 900.000 Jevreja koji su proterani iz svojih kuća u velikom antisemitskom čišćenju arapskih zemalja. Danas, sedamdeset i pet godina posle Rata za nezavisnost, 80% izraelskih Jevreja rođeno je u Izraelu, dok je polovina jevrejske populacije te zemlje crna ili srednjeistočna, što znači da su belci u manjini. Daleko od toga da je to zemlja 'belih suprematista', Izrael je duboko multi-rasna država.

Demonizacija prikazuje Izrael kao jedinstveno istorijsko zlo. Istina je, međutim, da je stvaranje Izraela bilo tipično za period u kome se dogodilo. Istorijske činjenice pokazuju da je, za razliku od Sjedinjenih Država, Australije ili južnoameričkih država, Izrael stvoren kao post-kolonijalna država, ne kao kolonijalna, da je uspostavljen legitimno po međunarodnim zakonima posle povlačenja imperijalne Britanije. Žalosno je što su tokom ostatka dvadesetog veka, pa i ono što vidimo u dvadeset i prvom, palestinske teritorije – zajedno sa Irakom, Sirijom, Libanom i Jordanom – bile opterećene tipičnim post-kolonijalnim problemima etničkih rivaliteta, proterivanja i nemira. Rat Irana i Iraka, koji se dogodio 1980-ih, koštao je života milion vojnika i istog broja civila. Zaista, osim jedinstvenosti drevne priče o jevrejskoj istoriji, Holokaustu i broja useljenika iz dijaspore, samo su dve stvari bile izuzetne kod stvaranja Izraela. Prvo, 50% arapske populacije koja je ostala unutar njegovih granica dobilo je puna građanska prava. Drugo, uprkos haosu, Izrael je postao liberalna demokratija sa snažnom ekonomijom, što ga čini jedinstvenim u regionu. Pa ipak, uprkos svemu tome, Jevreji se i dalje okrivljuju što su ukrali *humus*.

Istorijske nepravde

Gostima restorana 'Akab' služe se 'restituisana' jela, a na zidovima stoje redovi okačenih ključeva. Oni predstavljaju imovinu 700.000 Arapa koji su pobjegli iz Izraela kada je bio osnovan, i time se naglašava zahtev za restitucijom. To je primer fetišizacije palestinskih gubitaka imovine, koja je postala jedna od najpoznatijih nepravdi u svetu. U isto to vreme, milioni ljudi su terani preko granica po Evropi i Aziji usred istog post-kolonijalnog haosa, pod mnogo nasilnijim uslovima – oduzimate su kuće, rođaci su ubijani, kulture su nestajale, porodice razdvajane; njihove su priče, međutim, zatrpane u istoriji.

Ko plače zbog muka grčko-pravoslavnih hrišćana ili indijskih Sika i Indusa ili Jermena ili irskih izbeglica posle krvave podele Britanije 1921. godine, ili dvanaest miliona etničkih Nemaca koji su proterani iz Istočne Evrope posle Drugog svetskog rata zahvaljujući Čerčilovoj inicijativi? Ili, kada je već o tome reč, za Jevrejima Srednjeg istoka? Kao što je jevrejski gastronomski kritičar Žil Koren napomenuo: „Znam kako se Fadi Katan oseća: u vreme o kome on govori moja je porodica imala robnu kuću u Bratislavi. Ali dogodila se invazija, oni su morali da odu, i sada, pa da, ja bih baš voleo da mi ona bude vraćena. Ali se to neće dogoditi. Moja porodica nije mogla da se vrati kući. Većina je ugušena u gasnim komorama ili streljana po šumama, neki su otišli u Izrael/Palestinu (žao mi je zbog toga, Fadi, zaista mi je žao), a neki su otišli u Englesku.“

Posleratne izbeglice

Palestinske izbeglice stvorene rođenjem Izraela 1948. 700.000;
Jevrejske izbeglice iz muslimanskih zemalja 1948. 900.000;
Izbeglice nastale posle stvaranja Pakistana 1947. 14.000.000.

To ne znači da ne treba osuditi izraelske grehove, ili da nepravda učinjena Palestincima treba da bude zaboravljena. Ovo je, jednostavno, pitanje razotkrivanja demonizacije. Jevrejska država je stvorena u vreme kada su masovna preseljenja bila uobičajena. Dok je doba nacionalnih država smenjivalo doba imperija, etničke grupe su zahtevale sopstvene nezavisne države. Nacionalistički pokreti su nadirali, a tipični primer toga je bio cionizam. Staljin ga je opisao kao „izraz jevrejskog nacionalizma“. Otomanska imperija, kao i austrougarska, ruska i nemačka, osipale su se tokom decenija koje su sledile. Po principu jačeg, njihove teritorije su početkom dvadesetog veka podelili Englezi, Francuzi i Amerikanci, na osnovu etničkog stanja lokalnih populacija. Rezultati su uvek bili isti:

nasilje unutar zajednica i masovna proterivanja manjina preko novoformiranih granica.

Mnogi istoričari kao prvi moderni primer nacionalne države uzimaju Grčku, još jednu drevnu civilizaciju na obalama Mediterana. Grci su se 1820. pobunili protiv Otomana, što je dovelo do osnivanja moderne Grčke kao ortodoksnog hrišćanskog kraljevstva. Mada su bili isprepletani, muslimani su proterani u Tursku, a ortodoksnici hrišćani u Grčku. Bilo je masakara na obema stranama. Evropske sile su 1923. odobrile dalje premeštanje stanovništva, sa ciljem da se stvore dve etnički definisane nacionalne države, pa je najmanje dva miliona ljudi proterano preko etničkih i verskih granica. Pre nepunih šezdeset godina, 1965. godine, 50.000 Grka je bilo isterano iz Istanbula, a imovina im oduzeta, u okviru procesa poznatog pod imenom 'Turkizacija'. Naravno da se ksenofobna osećanja primećuju i danas, na obe strane. Naravno da postoje razlike, ali su paralele sa rođenjem Izraela očigledne.

Na drugom kraju sveta, Indija i Pakistan su stvoreni 1947. godine, nekoliko meseci pre nastanka Izraela. I to je bila posledica podele koju su izveli Britanci. Međutim, dok je stvaranje Izraela proizvelo 700.000 palestinskih izbeglica, a zatim i 900.000 jevrejskih, podela Indije je dovela do najveće masovne migracije u istoriji čovečanstva. Četrnaest miliona muslimana i Indusa je proterano iz svojih domova. U izraelskom 'Ratu za nezavisnost' stradalo je oko 16.500 ljudi; u slučaju Indije i Pakistana iskasapljeno je najmanje milion ljudi, dok neke procene pominju i dva puta veći broj. Na indijskom potkontinentu su se zatim odigrala još četiri rata, pa još i danas na obe strane, na razne načine, manjine bivaju progonjene. Hinduistički nacionalizam u Indiji zlostavlja oko milion muslimanskih stanovnika, dok je Islamska republika Pakistan uvela drakonske zakone u vezi jeresi, pa ugnjetava šia muslimane, Sufe, Induse, Ahmade i hrišćane, žene da i ne pominjemo.

Obe te države su sada nuklearne sile. Dok ciklusi sukoba i zatišja dominiraju danas izraelsko-palestinskim odnosima, pri čemu je u poslednje dve decenije stradalo oko 11.000 ljudi, u Kašmiru, u nasilnim sporovima oko teritorija ima na desetine hiljada mrtvih. Čak postoji i indijska verzija 'Faude' – izraelskog trilera o tajnim odredima koji deluju na palestinskim teritorijama – ali sve smešteno u Kašmir. I dok se podaci o ljudskim pravima u Izraelu, mada sa prisutnim brljotinama, dobro drže u poređenju sa susedima, oni pakistanski su katastrofalni, začinjeni korupcijom i brutalnostima kao što su vrlo rašireno nasilje nad ženama, verski progoni i robovlasništvo. (Pakistan je na 108. mestu na svetskom Indeksu sreće.) I pored svega toga ne čuju se zapadni progresivci koji bi zahtevali da Pakistan – ili bilo koja postkolonijalna država, osim demonizovanog Izraela – „nema pravo da postoji“. Nema uličnih protesta protiv njih,

nema bojkota, aktivizma u međunarodnim institucijama ili kampanja na univerzitetima.

Kakve god da su se turbulencije dogodile u njihovoj istoriji, apsurdno je poricati pravo jevrejskim Izraelcima da žive na toj zemlji. Ponekad se čini da je izraelsko-palestinski sukob jedinstveno imun na protok vremena. Ako su rani cionisti, za početak, označeni kao 'naseljenici', koliko decenija treba da prođe da ta etiketa izbledi? Kako je moguće tvrditi tako nešto ako je 80% Izraelaca rođeno u toj zemlji? I da oni ne zaslužuju nacionalni identitet? Ako čak zanemarimo moralni imperativ koji potiče iz bogate jevrejske istorije i kulture u regionu, takve ekskluzivne mere se ne primenjuju na stanovnike drugih mladih država koje su rođene u ratu.

Niti se primenjuju na druge imigrante. Po celom zapadnom svetu društva čine sve što mogu da usvoje otvoren stav prema novim pridošlicama iz celog sveta, bez obzira na zemlje iz kojih dolaze, prihvataju ih kao sugrađane čim dobiju pasoše i omogućavaju im da se osećaju kao kod kuće. Ako neko postavi pitanje etničkog porekla, to se smatra rasizmom. Kada je decembra 2022, osamdeset-trogodišnja Lejdi Suzan Hasej (Lady Susan Hussey), jedna od dvorkinja pokojne kraljice Elizabete, upitala Ngozi Furlani, zvaničnicu jedne humanitarne organizacije, inače rođenu u Britaniji, 'odakle je?', bila je prinuđena da se povuče sa funkcije. Oni sa krajnje leve su bili prvi koji su je nazvali bigotom, zatucanom. Za njih važi da će verovatno zastupati principe otvorenih granica koji dozvoljavaju svima da žive tamo gde poželevu. Međutim, kada se radi o Izraelu primenjuju se drugi standardi.

Valja uporediti zapadnjačke stavove o imigraciji, sa njihovim gledištima u vezi Izraela. Sunder Katvala (Katwala), direktor britanskog futurističkog 'trusta mozгова' pita: „kako ti ljudi postaju mi?“ Predlaže da bi najbolji barometar mogao da bude test „pune integracije unutar jedne generacije“. Zatim izražava izvesnu nelagodnost u vezi isključivih mišljenja o imigrantima 'druge generacije' i 'treće generacije'. „Deca, čak i unuci migranata često se percipiraju više kao 'oni' nego kao 'mi', što ukazuje na uporni jaz između legalnih činjenica ravnopravnog građanskog prava i društvene percepcije onoga što to zapravo znači,“ piše on. Ipak progresivci i dalje vide izraelske Jevreje kao večne 'oni', u njihovoj sopstvenoj zemlji, bez obzira na generacije koje su im prethodile. Za razliku od toga, Palestinci su večni 'mi', koji u nedogled imaju 'pravo na povratak', i koji su jedini koji smeju svoj status raseljenih da prenose na sledeće i sledeće generacije. Prema podacima UN, danas ima pet puta više palestinskih izbeglica nego što ih je bilo 1948.

Sledeće godine u Palestini

Istina je, naravno, da je jevrejska žudnja za povratkom iz progonstva trajala hiljadama godina. Međutim, kontekst je sasvim drugačiji od palestinskog. Istorijski gledano, Jevreji su progonom gurnuti u želju za sopstvenom državom. Žudnja za povratkom Cionu je vekovima bila stvar vere i kulture, što znači da su mnogi Jevreji verovali da je ponovna izgradnja Izraela zabranjena sve dok mesija ne dođe. U zamenu za to oni su činili sve što su mogli da sebi organizuju život kroz celu dijasporu, od Berlina do Bagdada, od Alžira do najudaljenijih prostranstava ruske imperije. Ponekad su tako jako pokušavali da budu prihvaćeni od strane društva u kome su se nalazili da su bili veće patriote nego svi ostali.

Tradicija u Britaniji da se nacionalna himna peva na jevrejskoj proslavi bar-micva zamrla je tek 1970-ih godina, a molitva za monarhiju se i dalje čita u sinagogama svakog Šabata. U ulici Whitechapel u starom East End jevrejskom kvartu i dalje stoji spomenik Kralju Edvardu VII. Otkriven je 1912. godine, a na tabli u njegovom podnožju stoji da je podignut 'prilozima jevrejskih stanovnika istočnog Londona' – drugim rečima imigranata koji su se nadmetali u pokazivanju lojalnosti Kruni.

Ipak, Jevrejima nije pružena prilika da im bude priznato da su 'mi'. Periodi kada su bili prihvatani obično su ustupali mesto progonima – španskoj Inkviziciji, pogromima u devetnaestom veku ili Holokaustu. U devetnaestom i dvadesetom veku su muke Jevreja, tog izmeštenog, mučenog, lutajućeg naroda koji je nasiljem bio toliko degradiran i brojčano smanjen, počele da opterećuju savest svetskih vladara. Rešenje koje je došlo od samih Jevreja bila je repatrijacija u drevnu domovinu u Palestini, što je postalo moguće kada je, pošto je osmanska imperija isparila, ta teritorija prestala da bude država.

Tokom decenija koje su tome prethodile, najmanje trideset i četiri teritorije su predlagane kao utočište jevrejskom narodu, među njima i Uganda, delovi Južne Amerike, Angola, Libija, Irak, Madagaskar i Aljaska. Bilo je napora da se neki od tih predloga i ostvare: potezom koji je trebalo da iskoristi jevrejski nacionalni instinkt unutar sovjetskog projekta, Staljin je pokušao da uspostavi jevrejsku 'domovinu' na dve lokacije – u Birobidžanu i na Krimu. Obe su ideje propale, dokazujući da nije bilo moguće proizvesti pravi osećaj pripadnosti. Još 1908. godine je Vinston Čerčil iskazao svoje simpatije prema 'restauraciji' jevrejske domovine između reke Jordan i Sredozemnog mora. Posle Holokausta, kada je nestalo dve trećine jevrejskog naroda u Evropi, cionizam je izgledao kao jedino rešenje.

Palestinska priča je potpuno različita. Planom Ujedinjenih nacija za podelu iz 1947. godine – predstavljenim pre početka Rata za nezavisnost,

pre nego što je ijedna porodica pobešla od svoje kuće – predviđena je palestinska država pored države Izrael. Arapi su odbacili predlog, jer je njihovo gnušanje prema jevrejskom samoopredeljenju bilo jače od njihovih ambicija prema samoupravi. Istina je da je moderni palestinski nacionalizam bio tek reakcija na cionizam. Palestinci su deo mnogo veće arapske nacije koja drži ogromne teritorije, veličine oko 13 miliona kvadratnih kilometara, u zapadnoj Aziji i Severnoj Africi, od krajnje tačke Omana na Arabijskom moru do severno-atlantske obale Maroka. Arapski svet je bogato raznolik, ali je pan-arapski nacionalni pokret, koji je bio najpopularniji 1950-ih i 1960-ih godina, zagovarao uniju njihovih zemalja kao jedan post-kolonijalni blok. Pritisци od strane islamizma, sektarijanstva, borbe za moć i vojni neuspesi, razlomili su taj san, ali je pan-arapska 'Ba'at partija', koja neprekidno vlada Sirijom još od puča 1963, i koja je dominirala Irakom pod Sadamom Huseinom, ostala aktivna u mnogim zemljama Srednjeg istoka. Tri genocidna ratna pokušaja protiv Izraela – 'Rat za nezavisnost', 'Sestodnevni rat' i 'Jomkipurski rat 1973' – pokrenuta su od strane koalicije Sirijaca, Libanaca, Jordanaca, Egipćana i Iračana, a priključili su se i drugi. Oni su svedoci snage zajedničkog arapskog identiteta.

Decenijama je palestinski odbijajući stav u odnosu na Izrael bio podupiran od strane arapskih država. Svoj izraz je dobio na zloglasnom sastanku Arapske lige u Sudanu 1967, koji je završen sa 'Kartumska tri NE': nema mira sa Izraelom, nema pregovora sa Izraelom, nema priznanja Izraela. Osim epizoda kao što su bili Mirovni sporazumi iz Osla – koji su na tragičan način ispali iz šina pošto je jevrejski ekstremista ubio premijera Izraela Jichaka Rabina – ta '3 NE' su podupirala stav Palestinaca. Kao što je izraelski diplomata Aba Eban rekao: „... Arapi nikad ne propuste priliku da propuste priliku.“

Ništa od svega rečenog ne poriče želju Palestinaca za državom, za šta imaju veliku podršku u svetu, uključujući i Izrael. Bilo bi divno videti mirnu i uspešnu državu Palestinu. Međutim, takva želja je mogla da bude ispunjena mnogo puta do sada, uključujući i 1948. godine. To je bila prilika koju su – o čemu će biti reči u poglavlju o falsifikatima – odbacili palestinski ekstremisti, što je od tada pa nadalje dominantna karakteristika njihovih vođa. Još jedan otrežnjujući moment dogodio se 2008. kada je, posle intenzivnih pregovora, izraelski premijere Ehud Olmert stavio na sto ponudu bez presedana. Po njegovom bi predlogu 94% teritorije Zapadne Obale pripalo Palestincima, dok bi 6% pripalo Izraelu; Istočni Jerusalim bi bio stavljen pod palestinsku upravu i mogao bi da bude prestonica palestinske države; Izrael bi se povukao iz Starog grada Jerusalima, koji bi zatim bio pod međunarodnom upravom; izgradio bi se tunel

između Zapadne Obale i Gaze, čime bi se obezbedio kontinuitet palestinske teritorije; Izrael bi svake od narednih pet godina prihvatio po hiljadu palestinskih izbeglica, dok bi ostali dobili kompenzaciju u novcu. Teško je zamisliti velikodušnji plan. Ipak, krajnje neobičnim liderskim propustom, Mahmud Abas je ponudu odbio.

Pišući za list *Washington Post*, Olmert je godinu dana kasnije rekao: „Bilo bi dobro istražiti razloge zbog kojih su Palestinci odbacili moju ponudu, radije se odlučujući da odugovlače i da izbegavaju stvarne odluke.“ Kao što ćemo videti, teško je odoleti zaključku da se palestinski nacionalizam više zasniva na mržnji prema Jevrejima nego na želji da i sami steknu svoju državu.

Onda to uradite

Treba poštovati izraelska dostignuća od samog osnivanja te države – u poređenju sa drugim liberalnim demokratijama - mada opstaje u neuporedivo neprijateljskim okolnostima. I sama Britanija, jedno od najprosvetljenijih i najtolerantnijih društava koje je svet ikada video, ima svoje duboke senke. U takve epizode spada masakr u Amricaru 1919. godine, u kome su na desetine hiljada ljudi koji su mirno protestovali hladnokrvno pokošene mecima, i kolektivno kažnjavanje pola miliona posleratnih Malajaca kojima su srušeni domovi, a oni internirani u utvrđene logore nazvane „nova sela“. Godine 2022. je isplivala činjenica da je Kraljevsko vazduhoplovstvo pobilo najmanje šezdeset četvoro dece u Afganistanu, što je četiri puta veći broj od onog koji je ranije zvanično saopšten. O toj je priči javljeno u jutarnjim vestima u Britaniji, ali je ta vest do večeri nestala; teško je ne zapitati se kakva bi bila reakcija da su izraelske bombe ubile Palestince, a ne britanske koje su ubile Afganistance.

Slično tome, SAD, jedna od najslobodnijih država u istoriji, daleko je od savršenstva. Tokom stoleća koje je prethodilo njenom osnivanju, masakrirano je neverovatnih pedeset i šest miliona domorodačkog stanovništva. Prema nedavnoj studiji Univerzitetskog koledža u Londonu, taj je genocid kao posledicu imao pošumljavanje napuštene obradive zemlje veličine Francuske, što je dovelo do smanjenja emisije ugljendioksida i opadanje temperature zemljine kugle. Sledile su godine robovlasništva i segregacije. Godine 1945. SAD su postale jedina zemlja koja je ikad upotrebila nuklearno oružje u ratnom sukobu, i njime ubila više od 200.000 ljudi u Hirošimi i Nagasakiju. Invazija na Irak 2003. godine, koja je donela na stotine hiljada žrtava, uvela je u popularni rečnik reč 'Abu Graib', novo izdanje 'Guantanamo Bay' (*oba termina su imena zloglasnih zatvora u organizaciji SAD – prim.prev.*) Do vremena kada je kampanja u Afganistanu, pod vođstvom SAD, bila na sramotan način završena 2021. godine, Afganistan je

ostao bez onoliko civila koliko je stanovništvo američkog grada Olimpija u državi Vašington, ili Invernesa u Skotskoj. Pa ipak, Izrael, a ne SAD, je država koja rutinski biva optužena za naseljenički kolonijalizam, aparthejd, etničko čišćenje i krađu zemlje, i za koju se kaže da „nema pravo da postoji“.

Isticanje ovih dvostrukih standarda nije nešto što se može podvesti pod „pa šta?“ To je način da se pokaže do koje mere je Izrael demonizovan. Ako pročitate istoriju bilo koje države naići ćete na poglavlja brutalnosti, osvajanja ili nepočinstava, i većina njih će učiniti da će ono što jevrejska država čini, ili je činila, izgledati malo. Francuske su trupe u Jafi, u devetnaestom veku, silovale devojke na leševinama njihovih rođenih majki. U španskom su građanskom ratu 1936. stotine hiljada ljudi ubijani u sistematskim likvidacijama i linčovanjima, dok su mučenja i silovanja bila svakodnevna pojava. Označavajući te brutalnosti kao „sveti rat“ protiv „Judeo-masonske-boljševičke zavere“, Frankove trupe su distribuirale zloglasni antisemitski falsifikat *Protokoli sionskih mudraca*. Godine 1947. Ujedinjene nacije su glasale za uspostavljanje države Izrael, a holandske kolonijalne snage su u Indoneziji skupile 431 Ravagede seljaka i hladnokrvno ih pobile u akciji koju su UN opisale kao „namerno i nemilosrdno“ ubijanje. Godine 1951, kada je u Tel Avivu prvi put proradila Berza, danske kolonijalne snage su u Dansku nasilno sprovele decu sa Grenlanda, radi „danizacije“. Brutalno nasilje i proterivanja karakterisali su stvaranje novih nacionalnih država tokom celog dva-desetog veka.

Dok je decenija 1950-ih svedočila prilivu preživelih iz Holokausta i izbeglica iz arapskih i muslimanskih zemalja, čime se broj Izraelaca popeo na dva miliona, britanske trupe su primenjivale užasna mučenja nad Kikuju narodom Kenije, žene i muškarci su silovani slomljenim flašama, cevima pušaka, noževima, zmijama, gamadima i vrelin jajima, žrtve su vezivane za Land-Rovere i vučene okolo, bilo je bičevanja, spaljivanja i kasapljenja bajonetima, masovnih vešanja i streljanja. Godine 1967, kada je naglo počeo 'Šestodnevni rat' u Izraelu, američka operacija 'Rolling Thunder' (grmljavina koja se valja) je razarala Vijetnam; kada je sledeće godine završena, iza nje je ostalo 180.000 mrtvih civila, da se borci i ne pominju. Dok se Izrael očajnički borio u 'Jomkipurskom ratu' 1973. godine, i bio bliže propasti nego što je ikad bio, Pinoče je preuzeo vlast u Čileu i svoj 'karavan smrti' poslao na turneju po zemlji. Zaključak se ne može izbeći: ako bi na sve države bio primenjen isti nivo hysterije koju neki usmeravaju ka Izraelu, svi bismo bili hysterični, sve vreme, u vezi svega.

Zaglavljjen u sredini

Bezbednosni izazovi sa kojima je suočena jevrejska država neuporedivo su veći od izazova sa kojima se suočava bilo koja uporediva zapadna demokratija. Okružena je zajednicama koje su posvećene njenom uništenju. Na severu su Hezbollah, grupa koja ima nagomilanih 150.000 raketa, što je veći arsenal nego što mnoge nacionalne države imaju, i Sirija, puna iranskih vojnika i njihovih punomoćnika. Na zapadu je Pojas Gaze kojom vlada teroristička organizacija Hamas, a tu je i još nekoliko militantnih grupa. Na istočnom boku je Zapadna obala kojom upravljaju Palestinske vlasti, nefunkcionalne i korumpirane, gde se ljudska prava krše naveliko, gde ima terorističkih ćelija i plemenskih rivaliteta, gde javne službe ili posustaju ili ih nema. Na jugu je Sinajska pustinja u kojoj nema zakona. Dalje ka istoku je Iran koji se verski obavezao da će uništiti Izrael, koji podržava celu mrežu terorista, kako na granicama Izraela tako i u regionu, i koji samo što nije postao nuklearna sila.

Samo u 2022. godini na Izrael je izvršeno više od 5.000 terorističkih napada, od napada kamepicama do napada nožem, pucnjave i bombi. Kada bi, recimo, Nju Džersi bio podignut i smešten na mesto gde je sada Izrael, da li bi američka vojska ubila manje civila? Kada bi, na primer, Vels bio smešten između Sirije, Libana i Gaze, da li bi britanska vojska ubila manje civila? Ili možda Francuzi? Kada se Britanija suočila sa irskim terorizmom, odgovor je bio brutalan. A kada se poslednji put Britanija suočila sa pretnjom sopstvenoj egzistenciji u Drugom svetskom ratu, osim nekoliko biskupa Engleske crkve, malo je bilo onih koji su se suprotstavili bombardovanju i spaljivanju Drezdena. Kada bi Kanada lansirala rakete na Detroit, ili kada bi nezavisna Škotska slala rakete na Englesku, stanovnici bi sigurno tražili vojni odgovor mada bi bili svesni da će zbog toga ginuti civili s druge strane. Činjenica je da je odnos ubijenih vojnika i civila koji važi za izraelsku vojsku, manje strašan od isto takvog odnosa za britansku ili američku vojsku u nedavnim sukobima, to jest *manji* je broj ljudi koji s druge strane stradaju. Ipak, pod uticajem izraelofobije, mediji rutinski predstavljaju izraelske pažljivo kalibrirane akcije samoodbrane kao agresiju, a umanjuju napade sa kojima je Izrael suočen.

Na primer, kako je BBC pokrивao sukob između Izraela i Islamskog džihada maja 2023? Novinar koji je predstavljao vesti iz sveta ('BBC World Service') je rekao: „Sada idemo na Srednji istok. Palestinski zvaničnici kažu da su dva mladića ubijena tokom noćne akcije izraelske vojske u blizini Dženina na okupiranoj Zapadnoj obali. To se dogodilo nekoliko sati posle vazдушnih napada na Gazu u kojima je gađana vojna komanda. Ubijeno je 15 ljudi, od čega deset civila. Izrael,ski

premijer, Benjamin Netanijahu, je opomenuo palestinske militante da će biti žestokog odgovora na svaku dalju osvetu.“

Zatim je upitan novinar lista *Jerusalem Post*, Lahav Harkov, da li ima značaja vreme koje je Izrael odabrao za napad. Harkov je odgovorio: „Ima značaja zbog detalja koje si izostavio u najavi. Na primer, dvojica Palestinaca su noćas ubijena u Dženinu, jer su pucali na izraelske vojnike, pa su ovi odgovorili vatrom... Operacija u Gazi je usledila pošto je Islamski džihad ispalo 102 rakete prema izraelskim naseljenim mestima. Izrael se nedelju dana pripremao za taj napad, koristio obaveštajne podatke i zatim, da, odgovorio. Ali je odgovorio u skladu sa međunarodnim zakonima. Izrael je ciljao teroriste koji su lansirali rakete, a ne civile, dok su rakete iz Gaze bile namenjene civilima.“ To je bilo sveobuhvatno odbacivanje izraelofobije, uz razumno tumačenje činjenica. Nažalost, previše su retki komentatori kao što je Harkov.

Ne može se preterati u opisivanju demonizacije koja okružuje jevrejsku državu i koja boji njenu percepciju u javnosti. Optužuju je jer ne poštuje međunarodni poredak zasnovan na pravilima – u vreme kada ta pravila nijedna država ne poštuje. Žestoko je osuđuju, jer pada ispod standarda koje danas niko ne poštuje, a najmanje sve te države na Srednjem istoku. Kao i svaka druga nacija, i Izrael ima pozitivne i negativne ocene u svom dnevniku. I kao što je sa svakom drugom nacijom slučaj, neki će joj oštrije, a neki drugi blaže suditi. Ali, za razliku od drugih nacija, na nju su usmereni posebno visoki nivoi mržnje.

Staro pravilo jedan-dva

Antisemitizam je uvek sledio dva ista osnovna koraka. Kod Jevreja koji su živeli u hrišćanskim i muslimanskim društvima, odlučnost da ih se uništi prirodno je sledila demonizaciju. Nacistički je režim, na primer, potrošio godine da bi izgradio neprijateljstvo prema Jevrejima koristeći propagandu koja ih je okrivljavala za sve probleme koji u svetu postoje. To je postavilo temelje za 'Konačno rešenje'.

Najpre demonizacija, a zatim uništenje. Međutim, ovi koraci su trpeli raznorazne varijacije jer je antisemitizam držao korak sa trendovima koji su u modi. Na kraju Francuske revolucije, 1791. godine, Jevreji u Francuskoj su stekli građanska prava i jednakost. To je bilo prvi put u istoriji da su bili emancipovani i da je prestao srednjevekovni fanatizam koji je 'hristoubice' izlagao krvnim klevetama, proterivanju i ubijanju. Karakteristično je da se stari parazit prilagodio novom domaćinu pa je uspon dinastije Rotšild u 19. veku doneo teorije zavera o skrivenoj ruci jevrejske moći. Jevreji su optuživani za korupciju novog liberalnog sveta putem njegovih novina, berzi i modernih ratova.

Tako je izgledala scena kada je 1894. godine francuski vojni oficir Alfred Drajfus bio optužen za odavanje tajni o artiljerijskoj tehnologiji Nemcima, pa je na tajnom vojnom sudu osuđen kao izdajnik. Poniženje kojem je Drajfus bio izložen upriličeno je kao javni spektakl. Dok je gomila likovala, njemu su odsecali vojne oznake sa uniforme, i slomili mu mač. Uprkos poniženju, on je vikao: „Kunem se da sam nedužan. I dalje sam vredan vojne službe. Živela Francuska! Živela armija!“ Nesrećni oficir je poslat u kažnjeničku koloniju na Đavoljem ostrvu u francuskoj Gvajani u Južnoj Americi. Naravno da je jevrejski oficir bio nevin. Krivac je bio jedan drugi oficir, Ferdinand Valsin Esterhazi, koji je to kasnije i priznao. Romanopisac Zola je taj zločin prikazao u svom otvorenom pismu predsedniku, koje je nazvao 'Optužujem'. Onda je Zola bio okrivljen za klevetu.

Sramota je da su svi visoki vojni oficiri znali za tu nepravdu, ali su je krili koliko god su mogli. Drajfus je na kraju, tek sedam godina kasnije i na opšti zahtev javnosti, bio oslobođen optužbe. Ta je afera dominirala javnom scenom i podelila Francusku. Ispostavilo se da je Drajfus osuđen, jer je bio Jevrejin, a Jevreji su izdajnici. Stari antisemitizam se pojavio pod drugačijom maskom. Ta je epizoda imala veliki uticaj na Hercla. On je, kao novinar, pokrivao događaj, i bio je prisutan kada je pariska rulja urlala 'Mort aux Juifs' – 'Smrt Jevrejima', i to u prvoj zemlji koja je emancipovala Jevreje. Sebag Montefiore je primetio: „To je pojačalo njegovo uverenje da asimilacija ne samo da nije uspeła, već izaziva dodatni antisemitizam. On je čak predvideo da će antisemitizam jednog dana biti legalizovan u Nemačkoj. Herclov zaključak je bio da Jevreji nikad neće biti bezbedni ako ne budu imali sopstvenu domovinu.“ Otac cionizma je umro 1904. godine, srce ga je izdalo i nije mogao da vidi obnovu jevrejskog žrtvenog jarca.

'Afera Drajfus' – pod tim je nazivom postala poznata – bila je svima znan primer naduvane optužbe koja je vodila do pogrešnog uverenja. Ali to je bio i moderni primer dvostepenog procesa antisemitizma: Jevreji su demonizovani, izmišljeni su dokazi o njihovoj zloći, a presuda protiv njih, koja se održava u mašti javnosti, je fanatična. Ista dinamika važi i za izraelofobiju. Ako je Izrael država aparthejda, zbog čega uopšte treba da ima prava da postoji? Ako je kriva za etničko čišćenje, zašto ne bi bila tretirana kao parija? Ako se ponaša kao nacistička Nemačka, zar ne zaslužuje isti takav poraz?

U poslednjim decenijama ruske carske imperije, mržnja prema Jevrejima je mutirala u mešavinu starog i novog. Međutim, uvek je moguće razdvojiti korake demonizacije i destrukcije. Godine 1881, kada je Aleksandar II na jeziv način usmrćen uz korišćenje eksploziva, Jevreji su bili optuženi da su ubili Božijeg cara. Krenuo je tradicionalni talas ubistava i grupnih silovanja protiv miliona Jevreja

rasutih po ruskoj carevini, ali pogon mu je obezbedila moderna zavera: jevrejski trgovci su optuženi za ekonomsku depresiju. Novi imperator, Aleksandar III, bio je otrovni antisemita. Godinu dana pošto je stupio na presto uveo je 1882. godine anti-jevrejske zakone koji su pokrenuli dalje talase progona i pogroma. Taj je nalet podržao i njegov jednako fanatični sin, Nikolaj II, koji je stupio na presto 1894, i vladao sve dok ga Crveni nisu zbacili. *Protokoli sionskih mudraca* su se prvi put pojavili za vreme njegove vladavine, objavljeni u nastavcima u ultra-nacionalističkom listu *Znamja*; godine 1917, tokom boravka u kućnom zatvoru pod rukom revolucionara, Nikolaj je taj antisemitski falsifikat čitao naglas svojoj porodici. Taj je period zauvek promenio jevrejstvo u Rusiji. Mnogi od njih su postali boljševici, milioni su emigrirali u Ameriku i Britaniju, a oko 45.000 njih su prihvatili cionizam i otišli u Palestinu.

Proces od dva koraka je trajni šablon, ali je primenjivan u brojnim varijacijama u raznim društvima i u raznim vremenima. Nemački pristup je bio da se prilagode postojeće antisemitske koještarije tako što će biti pomešane sa otrovnim koktelom pseudonauke, teorija zavere i sujeverja.

Počelo se sa dehumanizacijom. Tipični primer je propagandni film iz 1940 – *Večni Jevrej* (*Der Ewige Jude*). Pripovedač kaže: „Tamo gde se pojave pacovi, oni uništavaju dobra i hranu koja čovečanstvo poseduje. Tako oni prenose boleštine kao što su kuga, lepra, tifus, groznica, kolera, dizenterija, i tako dalje. Oni su lukavi, kukavice i surovi, i obično su u velikim grupama. Među životinjama oni predstavljaju rudiment podmukle podzemne destrukcije – kao Jevreji među ljudima.“

To je vodilo do sledećeg zaključka, poznatog još od srednjovekovnih vremena: jevrejski *podljudi* su istovremeno i gamad i svemoćni. Narator u filmu nastavlja: „Od početka dvadesetog veka Jevreji sede na raskrsnici svetskih finansijskih tržišta. Oni su međunarodna sila. Samo jedan procenat svetskog stanovništva, uz pomoć svog kapitala, teroriše svetske berze, svetsko javno mnjenje i svetsku politiku.“ Kao što je sam Hitler rekao, njihov cilj je (navodno) „podjarmljivanje nemačke radne snage jevrejskim finansijskim“. Jedna poznata jevrejska šala iz tog vremena, koju je 2008. preporučio pisac Kristofer Hičens (Hitchens), opisuje ugnjetenog Jevrejina koji čita nacističke propagandne novine *Der Sturmer*. Kada ga pitaju zašto čita to đubre, on kaže: „Čitam *Der Sturmer* jer tu konačno ima dobrih vesti. Čini se da mi Jevreji držimo i kontrolišemo ceo svet.“

Kako su ti *nadljudi-podljudi* navodno koristili svoju moć da bi uništili Nemačku i sve što je dobro? To je bio sledeći potez u procesu demonizacije. Slogan koji je išao uz uvodnik lista *Der Sturmer* je glasilo '*Die Juden sind unser Unglück*' – *Jevreji su naša nesreća*. Od toga je dalje polazila uobičajena nacistička priča da su Jevreji krivi za

Drugi svetski rat. Upadljivi propagandni plakat iz 1942. prikazuje lik zlog Jevrejina koji viri iza zastava Britanije, Sjedinjenih Država i Sovjetskog Saveza, praćen rečima '*Hinten den Feindmachten: der Jude*' – '*Iza neprijateljskih sila: Jevrej*'. (Ta je ideja ostavila neizbrisiv trag. Godine 2006. je glumac Mel Gibson rekao policajcu koji ga je hapsio zbog vožnje u pijanom stanju: „Jebeni Jevreji. Jevreji su krivi za sve ratove na svetu.“)

Nemačka javnost je bila pripremljena za poslednji korak. Posle godina demonizacije oni su bili spremni da prihvate „uništenje jevrejske rase u Evropi“, kako je to Hitler na jeziv način sročio. Godine 1941. Jozef Gebels je mogao da napiše u jednom članku: „Jevreji se susreću sa sudbinom koja je možda gruba, ali je više nego zaslužena. U ovom slučaju sažaljenje ili kajanje u potpunosti su neodgovarajući.“ Malo je ljudi prstom mrdnulo. Najzad, kako bi se uopšte od pristojnih arijevac moglo očekivati da se odnose prema tako opasnoj i zloćudnoj rasi u svojoj sredini?

Hobotnica lobi

Ovi mehanizmi rasnog i verskog antisemitizma uglavnom su nepromenjeno preneti u političko sredstvo izraelofobije. I dalje stoji isti osnovni narativ: Izrael je zlo i zato ga treba ukloniti. Demonizacija zahteva uništenje. To je eho ne samo antisemitizma dvadesetog veka već i srednjovekovne krvne klevete, koja je počela 1144. u Engleskoj i proširila se po Evropi, Rusiji i Srednjem istoku. Izraelci se optužuju da ubijaju palestinsku decu da bi, uz zaradu, prodavali njihove organe. Oni su dehumanizovani i tokom molitava u džamiji i u udžbenicima, gde su prikazani kao „potomci majmuna i svinja“. Mit o Judi i njegovih trideset srebrnjaka postao je priča o Jevrejnu zelenašu, koji je postao jevrejski bankar koji kontroliše svetske finansije, koji je postao cionista koji kupuje političare. Pohlepni Jevrej je postao Izraelac koji ima bolestan apetit prema tuđim zemljama. Prikaz Jevreja sa rogovima, kopitama i repovima, popularan u hrišćanstvu jedanaestog veka, postao je portret Izraelaca kao nacista, modernih đavola. Stare priče su tako duboko usađene u toliko raznih kultura da one veoma glatko apsorbuju izraelofobiju.

Među mnogim izraelofobnim karikaturama koje cirkulišu po Internetu, postoji i prikaz Izraela kao hobotnice koja čvrsto drži zgradu američkog Kongresa i Statuu slobode. To je jasan derivat nacističkog crteža koji prikazuje Jevrejina kao oktopoda koji drži ceo svet u zagrljaju. Slično tome, način na koji današnji izraelofobi govore o 'cionističkom lobiju' koji drži zapadne vlade u šaci, ima očigledne pretke u nacističkoj retorici koja govorila o senci jevrejske kontrole nad međunarodnim finansijama i politikom. Posle gromoglasnog poraza Džeremija Korbina 2019. godine, krajnji levičar, a ranije laburistički parlamentarac Kris Vilijamson

je zaključio: „Neprijateljska strana vlada je mobilisala svoja sredstva u Velikoj Britaniji – koju izraelske diplomate nazivaju svojim 'umnožavačem moći' – u pokušaju da spreči da laburistička vlada pod vođstvom Korbina bude izabrana.“

Izraelofobna bulažnja o zaverama se često razlikuju od starijeg antisemitizma samo po tome što je uvedena reč 'cionista'. Profesor sociologije David Miler, inače levičar, najuren je 2021. godine sa Univerziteta u Bristolu, jer je svojim studentima pokazivao dijagrame jevrejskih grupa u Britaniji, i tvrdio da one čine mrežu 'cionističke kontrole'. On je, na primer, 'Opštinski fond za bezbednost' koji je dobrotvorna ustanova koja plaća čuvare po sinagogama i jevrejskih školama, nazvao „organizacijom koja postoji da bi radila u korist neprijateljskih stranih vlada u Velikoj Britaniji,“ i dodao da je to „direktna priča o uticaju strane države.“

Miler je otpušten, ali nije ukoren i obuzdan. Dizao je galamu da je njegovo otpuštanje posledica „kampanje pritiska protiv mene, koju je nadgledala i kojom je upravljala neprijateljska strana vlada. Izraelska sredstva u Velikoj Britaniji su bila ohrabrena od strane Univerziteta, koji je s njima saradivao, da bi se sprečilo učenje o islamofobiji.“ Njegov zaključak je tada bio da „Univerzitet u Bristolu više nije sigurno mesto za muslimanske, arapske ili palestinske studente.“ I onda je postao učenjak koji se pojavljuje na iranskoj državnoj televiziji, gde se pojavljivao i Džeremi Korbin.

Kao i uvek, i najpovršnije razgledanje dokaza otkriva kako demonizacija deluje. Na primer, 'cionistički lobi'. Naravno da Izrael ima svoje lobiste, ali to imaju i mnoge desetine drugih država, korporacija i interesnih grupa, od kojih mnogi nadmašuju izraelske po potrošnji sredstava. Prema ranglisti 'OpenSecrets', u poslednje tri godine Izrael nije među prvih deset stranih lobija u Sjedinjenim Državama. Treba pogledati dalje u prošlost i pronaći ga tamo, a i to jedva. Podaci za period 2016-2022. pokazuju da je na vrhu Kina koja troši zapanjujućih 293 miliona dolara. Na drugom mestu je Japan, zatim Južna Koreja, pa Katar i onda Maršalska Ostrva na Pacifiku, koja su potrošila 214 miliona. Na šestom mestu su Ujedinjeni Arapski Emirati sa 175 miliona, pa je Rusija na sedmom mestu. Izrael je osmi sa 162 miliona, uglavnom zato što je mnogo potrošeno 2017. i 2018. godine. Poslednja dva mesta do desetog zauzimaju Saudijska Arabija i Irska, sa 159 i 139 miliona, respektivno. Ko god je proveo bar neko vreme u političkim krugovima susreo se sa raznim lobistima. Jedan moj vršnjak, dobro poznat, elegantno gura interese određene naftom bogate arapske zemlje kad god ga sretnem. Ali se samo u slučaju Izraela to smatra zlom zaverom.

Postoji još jedna upadljiva paralela: demonizacija Jevreja koji su odgovorni za ratove u svetu. To se nalazi ne samo u nacističkoj retorici, već i u *Protokolima sionskih mudraca* i u francuskoj i

nemačkoj antisemitskoj literaturi, na koju se *Protokoli* i oslanjaju – pa je i to prevedeno u leksikon izraelofobije. Jedna nedavna priča se odnosi na rat u Ukrajini koji su počeli cionisti s namerom da navedu Jevreje da se presele u Izrael. Antiizraelska aktivistkinja Suzan Abulhava je u više svojih tvitova navodila da Ukrajinci beže u jevrejsku državu kao „beli suprematistički kolonizatori“.

Pošto je dobro učvršćena demonizatorska priča o tome kako Izrael kontroliše svetske vlade, kako krade organe palestinske dece, kako vrši aparthejd i genocid, kako izaziva rat u Ukrajini, nije teško steći podršku za uklanjanje takve države. Pošto smo, Bože moj, u dvadeset i prvom veku, takva se rešenja moraju obući u pristojan rečnik društvene pravde. Sada popularni slogan „od reke do mora Palestina će biti slobodna“, koji je postao slogan otpora i oslobođenja, sadrži zahtev da Izrael nestane – jer se nalazi upravo između reke Jordan i Sredozemnog mora. I poziv da se stvar razreši 'jednom državom' – što se na površini čini pravednim – takođe se koristi kao šifra za brisanje jevrejske države.

Prošlo je vreme kada su ljudi koji žive na Zapadu mogli da traže likvidaciju Jevreja. Ali je savršeno prihvatljivo da se koristi savremeni rečnik po kome je demonizovani Izrael suočen sa činjenicom da se sa puno prava zahteva njegovo uništenje. Do te mere je postalo prihvatljivo, da se oni koji se upuštaju u retoriku te vrste uopšte nikad i ne zapitaju zbog čega nijednoj drugoj državi na svetu nije presuđeno da „nema prava da postoji“.

Četvrto poglavlje

NAORUŽAVANJE DRUGA KARAKTERISTIKA IZRAELOFOBIJE

*Korišćenje pokreta za društvenu pravdu
kao trojanskog konja za mržnju prema
Jevrejima i prema njihovoj nacionalnoj
domovini*

Od strane levice

Antisemitizam je uvek posedovao sposobnost da koristi trenutno dominantna verovanja u društvu kao trojanskog konja da bi se napali Jevreji. Za komuniste je to bila prilika da ih optuže kao agente međunarodnog kapitalizma, dok je kapitalizam omogućavao ljudima da ih napadaju kao komuniste. Hrišćanstvo je tokom vekova inspirisalo bezbroje pogrome, od masakra u Lisabonu 1506. u kome je iskasapljeno oko četiri hiljade Jevreja, a tela im spaljena na trgu pred crkvom, do linčovanja preživelih iz Holokausta 1946. u Mađarskoj i Poljskoj, jer se verovalo da od hrišćanske dece

prave maces i kobasice. Jevreji su mnogo puta u istoriji ubijani u ime islama, od masakra u Granadi 1066, do islamističkih zločina u naše vreme. Napredak nauke u dvadesetom veku dozvolio je da se i to pretvori u oružje, pa su nacistički doktori merili Jevrejima noseve i glave da bi 'dokazali' da su Jevreji inferiorna rasa, i izvodili jezive eksperimente na jevrejskim blizancima u Aušvicu.

Holokaust, najjeziviji primer antijevrejskog rasizma u novijoj istoriji, diskreditovao je na Zapadu antisemitizam nacističke vrste. Kako je uticaj vere opadao, mržnja se ponovo premestila, preuzimajući ovog puta jezik i izmišljotine politike identiteta, koristeći energiju potrage za društvenom pravdom. Izrael je postao prva meta modernog anti-kolonijalističkog, anti-imperijalističkog i anti-rasističkog pokreta, mada stvaranje jevrejske države nije bilo ni kolonijalističko, ni imperijalističko ni rasističko. Kada se tako izvrnuto postavi, novi antisemiti mogu komotno da poziraju kao 'dobri momci', borci za ljudska prava. Kao što je akademičar David Hirš (Hirsh) napisao: „Danas je teško prepoznati antisemitizam jer više nije obučen u nacističku uniformu i ne zastupa otvoreno mržnju prema Jevrejima ili strah od njih. On zapravo izjavljuje da je bolje od većine Jevreja naučio lekciju o mržnji prema Jevrejima, i kaže da se, za razliku od toga, zasniva na anti-rasističkoj tradiciji. To je antisemitizam koji Jevreje postavlja kao 'ugnjetače', dok one koji razvijaju neprijateljske priče o Jevrejima stavlja u ulogu 'ugnjetenih'.“

Ta ideološka akrobacija je dozvolila Džeremi Korbinu da potpiše knjigu sećanja na 'Dan sećanja na Holokaust' 2017. godine, iako je podržao predlog da događaj bude preimenovan u 'Dan sećanja na genocid'. Bio je domaćin komemorativnom događaju na kome je uporedio Izrael sa nacistima, a Hamas i Hezbolah, moderne ubice Jevreja, nazvao svojim 'prijateljima'. Kao što je Bodler rekao: „Najbolji trik koji Đavo ikada izveo bio je kada je ubedio svet da on ne postoji.“

Naravno da ništa od ovde rečenog ne znači da je staromodni antisemitizam nestao. Nepromenjeni stari virus i dalje cveta u mnogim mračnim uglovima. Na mestima kao što su Francuska, Nemačka i Sjedinjene Države, u kojima je snažan krajnje desničarski populizam, usađeni antijevrejski fanatizam može da se nađe na konzervativnoj strani političkih podela. Mračne stvari puze kroz pokrete kao što su 'QAnon' i 'Proud Boys' (Ponosni momci); pucnjava u sinagogi 'Drvo života' u Pitsburgu 2018. godine jeste jedan primer – kao da je primer uopšte bio potreban – kako takve predrasude mogu još uvek da budu smrtonosne. Može da se naiđe i na još starije oblike antisemitizma: januara 2023, nečasno degradirani katolički biskup Ričard Nelson Vilijamson, dao je intervju za iransku televiziju, koristeći jezik koji kao da je stigao pravo iz srednjeg veka. „Jevrejima je moć dao sam đavo,“

rekao je on. „Svemogući Bog im dozvoljava da rade ono što rade, ali je đavo taj koji ih upućuje kako da kontrolišu moć i vlade.“

Ove oblike antisemitizma je, međum, lakše uočiti jer se koriste dobro poznatim jezikom verske mržnje, ksenofobije i hiper-nacionalizma (ko god da je izmislio američki slogan belih supremalista „Jevreji nas neće smeniti“ nije se potrudio čak ni da posegne za rečju 'cionisti'). Na levisi koja je unekoliko samosvesnija, antisemitizmu je potrebna maska izraelofobije. Ova mutacija se širi brže od starih varijanti. Čak i neki krajnji desničarski bukači, već dobro upoznati po izmišljotinama o Jevrejima koji kontrolišu medije i međunarodne finansije, počinju da traže zaklon u tom novom leksikonu. Juna 2023. cirkulisale su fotografije članova 'Goyim Defence League' (odbrambena liga nejevreja), američke neonacističke grupe, sa nemačkim šlemovima i u kamuflažnim uniformama, kako pozdravljaju na hitlerovski način dok pale izraelsku zastavu i pucaju u nju. Nova patologija obuhvata stare verzije u svim društvenim tokovima.

Čak je i Jevrejima, naročito levičarima, teško da identifikuju antisemitizam kada je on ogrnut dobronamernom retorikom u vezi sa Izraelom. Bari Vajs (Weiss), novinar koji je ranije radio za *New York Times* – i koji je kao dete odlazio u sinagogu 'Drvo života' – kaže: „Američki Jevreji mnogo lakše podnose antisemitizam kada dolazi sa političke desnice. To je sigurno posledica duge Hitlerove senke. Ali je razlog takođe to što američki Jevreji osećaju duboki afinitet prema političkoj levisi.“

Levo desno levo

Sinergija između progresivnih pokreta i antisemitizma ima dugu istoriju. Ona je postojala od samog početka, a vidljiva je i u životu engleskog satiričara, pisca pamfleta, hroničara i političara Vilijama Kobeta (Cobbett), jednog od prvih levičara.

Rođen u Sareju (Surrey) 1763. godine, on je postao proslavljeni branitelj siromašnih. Izdanja njegove knjiga *Rural Rides* su stalno ponavljana i nikada nije bila rasprodata do kraja. Ideološki osoben, bio je čvrsti branitelj potlačenih i lobirao za prava radnika na vrhuncu industrijske revolucije. Postao je heroj kasnijih intelektualaca levičara, između ostalih i Karla Marksa i Majkla Futa (Foot). Ne treba naglašavati da bi se Kobet i Džeremi Korbin lepo slagali. Osnovni pogled na svet viktorijskog doba bio je da bi se samo trebalo rešiti korumpiranih političara, bogataša, komercijalnih interesa trgovaca iz Istočne Indije i političkih ekonomista, pa bi se Engleska ponovo smirila i bila srećna. Dva veka kasnije Korbin je kritikovao „poreske prevarante, prevarante velikoposednike, velike šefove i velike zagađivače“, i žudnju za konstantnim ekonomskim napretkom.

Ser Isaija Berlin je navodno rekao da je antisemita „onaj koji mrzi Jevreje više nego što je to apsolutno neophodno“. Ako je to tačno, onda je Kobet, osim što je bio briljantan novinar i predvodnik kampanja, i uprkos biografija koje namerno ignorišu činjenice i vide ga samo kao 'prijatelja siromašnih', bio opasni antisemita (mrzeo je i crnce, Škote i većinu stranaca). Ovaj branitelj potlačenih iz devetnaestog veka personifikovao je mešanje srednjevekovnog antisemitizma sa teorijama zavera koje su povezivale Jevreje sa skrivenim silama finansija – što je do današnjih dana živo među pripadnicima progresivnog pokreta. Kao da to nije bilo dovoljno, njegova su se uverenja slagala sa prvim pojavama novog antisemitizma koji je svoj puni izraz dobio sledećeg veka u Aušvicu.

Kobet je svoju predrasudu otvoreno iskazivao i to u tradicionalnom stilu. „Moja averzija prema Jevrejima je ista kao što su i naši preci imali,“ pisao je on, dodajući da „postoji nešto mrsko u samoj prirodi ceremonija za koje oni imaju smelosti da nazovu verskim.“ Godine 1823. on je pisao kako žali da prema Jevrejima ne postoji odnos kakav je postojao u prethodnim vremenima – da su bili proterani u vreme Edvarda I ili da su bar morali da nose oznake na odeći i da su nedeljom morali da ostanu kod svojih kuća, ali je bio protiv naziva „JEVREJSKI PAS“, što je pisao velikim slovima. U jednom posebno otrovnom trenutku se zalagao da prava hrišćanska država treba da „potpuno zabrani njihovo sahranjivanje, a njihovi leševi treba da budu bacani u more.“ Branio je srednjevekovne progone i sa ponosom prepričavao kako je u svojoj mladosti Jevreje gađao jabukama i komadima zemlje.

Međutim, njegov je bigotizam postao moderniji kada je Jevreje počeo da vidi kao skrivene kontrolore finansija, štampe i društva, kao one koji jednako manipulišu radnicima i plemićima u svoju korist i kuju planove protiv Engleske. Za njega je uklanjanje bogataša, komercijalnih interesa i svega ostalog, značilo uklanjanje Jevreja. Njegova uverenost u 'jevrejsku dominaciju' stajalo je iza najvažnijeg teksta u celom njegovom opusu: u članku o zaverama iz 1805, objavljenom u *Political Register*, u kome je ocrnio 'sistem koji upropašćava zemlju'. O tome je bombastično govorio kao o sistemu „skorojevića niskog roda, ulizica slabe pameti, koji uzurpiraju mesta koja im po prirodi, razumu, ustavu i interesima naroda ne pripadaju, a koja pripadaju ljudima visokog roda, eminentnim talentima koji visoko služe naciji; sistem u kome su drevna Aristokratija i Crkva podriiveni; u kome je drevno kraljevsko plemstvo skoro pa ugašeno, a sredstva koja su ih održavala prebačena, rukama poreznika, preduzimačima, korupcionašima i Jevrejima.

Kasnije je 'jevrejski novac' okrivio za krizu u poljoprivredi u Gradu Londonu. Kobetovi stavovi su predskazali pojavu novog evropskog antisemitizma. Američki istoričar Džon W. Osborn je 1984. godine primetio: „Kobetovo raspoloženje nigde nije više ličilo na reakciju starosedelaca nego u Nemačkoj. Tamo su se krajem devetnaestog veka čuli brojni glasovi mržnje prema novim liberalima i materijalističkoj civilizaciji mašina. Antisemitski raspoloženi, u suštini ruralni, nemački nacionalisti su bili sumnjičavi prema parlamentu i političkim partijama, kapitalizam im je bio odvratn, kao i gradovi i 'progres', čvrsto su verovali u istorijske teorije zavera, pa su pokušavali da unište prezrenu sadašnjost da bi ponovo uspostavili idealizovanu prošlost.“ U figuri Kobeta, ranog levičara, mogu da se prepoznaju glavne odlike hitlerizma.

Šredingerov Jevrejin

Zapadnjačka politička kultura se uobličila tokom nedavnih decenija. Konzervativci su tradicionalno bili preokupirani individualnim slobodama, nižim porezima, manjom državom, imigracijom, zakonima i poretkom, dok su se progresivci tipično fokusirali na fer odnose, javne službe, sistem socijalne zaštite, međunarodnu solidarnost i kolektivno pregovaranje. Sada se, međutim, na levisi uspostavljaju i rastu novi prioriteti. Briga o rasi i identitetu, raznolikosti i inkluziji, kolonijalizmu, robovlasništvu, polnoj jednakosti i pravima transrodnih koja eksponencijalno raste, naročito među obrazovanim klasama koje sede na vrhovima naših institucija. U međuvremenu je desnica odgovorila frontom protiv 'vokizma' (promocija liberalne progresivne ideologije i politike kao izraza osetljivosti na sistemske nepravde i predrasude).

Pogrešno shvaćena kao borba protiv kolonijalizma, belih suprematista, palestinska stvar dobro dođe u ratu kultura. U želji da pronađu stvarnu barbarogu, izraelofobi stvaraju jevrejsku pretnju; ta je stvar postala toliko moćna da sada već predstavlja ulaznicu u liberalno društvo. Teško je zamisliti da progresivci poželev iskrenu dobrodošlicu prijateljima Izraela, čak i ako su oni pravi socijalisti.

Da se zaista radi samo i iskreno o brizi za Palestinu, kada je Asadov režim baca bombu po palestinskim izbegličkim logorima u jugoistočnoj Siriji, ili kada je Hamas podvrgavao sopstvene stanovnike u Gazi 'arbitrarnim hapšenjima, mučenjima i drugim maltretiranjima i preteranoj sili protiv onih koji protestuju' (kako stoji u izveštajima 'Amnesty International'), javili bi se urlici protesta. Kada je Izrael napao utvrđenja terorista u Gazi, desetine hiljada su demonstrirale na ulicama Londona i Njujorka; kada je Asad napao palestinske zajednice u Jarmuku – ništa. Česti zločini koji se događaju na drugim mestima u islamskom svetu, od Jemena do Iraka, retko privlače ikakvu

pažnju. Teško je oteti se zaključku da mrtvi muslimani ne izazivaju preterano ogorčenje među progresivcima, osim ako su ih Jevreji ubili.

U novom svetu politike identiteta, žrtve se vide kroz prizmu ideologije. Gubitnik, potlačeni, biće branjen bezgraničnom energijom, ali samo ako se radi o odgovarajućem gubitniku. Nema nikakve svrhe trošiti energiju na demonstracije u korist, na primer, Tigrija iz severne Etiopije, pošto su i agresivci i žrtve Etiopljani. To neće pomoći borbi protiv strukturalnog rasizma. Isto tako, svakako da nema smisla lamentirati nad pobijenim Izraelcima, kada su oni ionako klasifikovani među belce. To pomaže kod objašnjavanja zbog čega je palestinska stvar dostigla takav totemski status, dok druge nepravde – od genocida nad Rohingi muslimana do progona demokratskih aktivista u Iranu – prolaze skoro neprimećene. Kampanje protiv režima Burmanaca, Iranaca, Kineza ili Severne Koreje ima ograničenu vrednost u ratu kultura. Drugim rečima, ne radi se tu o Palestincima, radi se o počiniovcima. Radi se o navodno moćnim i privilegovanim. Radi se o Jevrejima.

Video snimljen na pro-palestinskim demonstracijama u Britaniji sumira sve što je rečeno. S mukom govoreći kroz megafon, jedna žena kasnih srednjih godina izjavljuje: „U Mančesteru imamo transparent koji kaže 'Mančester podržava otpor'. I postoji samo jedno rešenje: intifada revolucija. A aktivisti se prilično često klone toga. Mi brinemo kada Palestinci preduzimaju nasilne akcije... ali nema mirnog rešenja što se tiče Izraela.“

Dve intifade, ili ustanka, odnele su hiljade nedužnih života dok su palestinski militanti izvodili talase bombaških napada, napada raketama i pucnjavu po civilima i dok su izraelske protivterorističke snage izvodile operacije koristeći pešadiju, tenkove i napade iz vazduha. Ona prva je stvorila vakuum moći koji je 1987. u prvi plan izbacio džihadističku grupu Hamas, ogranak egipatskog 'Muslimanskog bratstva', posvećenu uništenju Izraela. To je stvorilo razdel između Jevreja i Arapa, i oni su prestali da rade zajedno, ali i da se kreću kroz naselja onih drugih. Druga intifada, sa nizom svojih umobolnih samoubilačkih napada na izraelske autobuse, uništila je poverenje u mirovni proces, izazvala preokret u kome se zemlja okrenula udesno, a među Palestincima stvorila podelu.

Ipak, dok se običan narod koji živi u regionu moli da dođe mir, žena u Mančesteru poziva na ubijanje Jevreja i na novu spiralu nasilja. To je isto kao kada aktivisti u Bostonu zahtevaju nova bombardovanja od strane IRA-e u Londonu, i raskid 'Good Friday' sporazuma. Nije nikakva slučajnost što je organizacija u čije je ime ta žena govorila, 'Palestine Solidarity Campaign' ('Kampanja solidarnosti sa Palestincima') povezana sa petnaest najvećih sindikata u Britaniji. Jasno je da je tu bilo manje saosećanja za živote Palestinaca, a više izraza ideologije.

Situacija na savremenoj levisi izgleda žalosno. Od Korbinove zloglasne napomene da britanski „cionisti“ ne razumeju „englesku ironiju“ – što je bila jedna od najposledičnijih priča koje sam prvi objavio kao novinar – do tvrdnje članice Kongresa SAD Ilhan Omar, koja tvrdi da je Izrael „hipnotisao“ ceo svet pa se zato ne vide sva „zla“ koje čini (kao da ima neku jevrejsku srednjevekovnu magičnu moć), do diskusije španskog političara levičara Pabla Iglesiasa Turiona (Turion) o moći „proizraelskog lobija“, prenetu u pričaonici koju finansira Iran, do grčkog sindikaliste koji lepi slike mrtvih Palestinaca na spomenik žrtvama Holokausta u Solunu, do hiljadu drugih primera, mrzilački fanatizam često na sebi ima otiske prstiju progresivaca. Ta se vrsta predrasude preklapa sa mržnjom koja je raširena u muslimanskom svetu, a često se preklapa i sa krajnjom desnicom. Na vrhuncu kontroverze sa antisemitizmom laburista, raniji vođa 'Britanske nacionalne partije' Nik Griffin je podržao Džeremija Korbina.

To u značajnoj meri potiče od uticaja radikalne rasne ideologije na progresivne krugove. Na počecima pokreta za ljudska prava, jevrejska zajednica je stajala rame uz rame sa Martinom Luterom Kingom. Posledica toga su bili napadi KuKluka-Klana na sinagoge. *Strange Fruit* (Čudno voće), ikoničnu protestnu pesmu koju je pevala Bili Holidej o linčovanju u Indijani, napisao je Abel Miropol (Meeropol), jevrejski učitelj u srednjoj školi. U Britaniji je britanska teniserka, Jevrejka Angela Bakston (Buxton), da bi se suprotstavila rasizmu, igrala u paru sa afro-američkom zvezdom Alteom Gibson 1956. godine u Vimblدونu, pa su zajedno osvojile titulu. Taj afinitet je takođe imao i cionističku dimenziju. Golda Meir, prvi izraelski ženski lider, u svojim sećanjima je istakla da „mi Jevreji delimo sa afričkim narodima sećanja na vekovne patnje“. Prisetila se i kako se, mnogo godina pre toga, sam Hercl zarekao: „Kada jednom budem video oslobođenje Jevreja, mog naroda, želim da pomognem i oslobođenju Afrikanaca.“

Solidarnost je bila uzajamna. Martin Luter King je 1966. zahtevao pravdu za progonjene Jevreje iza 'Gvozdena zavese'. „Odsustvo prilike da se udružuju kao Jevreji u uživanju u jevrejskoj kulturi i doživljaju vere, postaje moćno ograničenje nametnuto pojedincu,“ rekao je on. „Crnci mogu jako dobro da razumeju i da saosećaju sa tim problemom.“ Na tipično beskompromisan način, dodao je da su jevrejska istorija i kultura „deo svacijeg nasleđa, bez obzira da li se radi o Jevrejima, hrišćanima ili muslimanima.“ I zaključio: „Ne smemo mirno sedeti sa strane dok su naša jevrejska braća u Sovjetskom Savezu suočena sa mogućnošću nestanka njihove kulture i duhovnog života.“

Oni koji mirno sede dok drugi pate, meke su kornjače koje svoj mir kupuju beščašćem.“

Međutim, kada je militantni Malkolm X zamenio Martina Lutera Kinga i postao dominantna figura crnog oslobodilačkog pokreta, u solidarnost je uneta napetost. Malkolm X je imao tendenciju da Jevreje povezuje sa moći, pa je često skretao u antisemitizam. Celog života je napadao ono što je on zvao 'cionistički dolarizam', osuđivao Izrael i obeležavao Jevreje kao rasu belih ugnjetača. U svojoj autobiografiji – u kojoj ima primera najsurovijeg fanatizma – sipao je bes na vezu između Jevreja i pokreta za ljudska prava. „Ima toliko Jevreja koji su u suštini hipokriti kada tvrde da su prijatelji američkih crnih ljudi,“ pisao je on. „Jevrejinu sam priznao da je najaktivniji među drugim belcima, najglasniji, finansijski jak, 'vođa' i 'liberal' u crnačkom pokretu za građanska prava. Ali istovremeno sam znao da je Jevrejin igrao te uloge iz vrlo pažljivo odabranog razloga: što je više predrasuda u Americi moglo da se fokusira na Crnca, više belaćkih predrasuda bi bilo skrenuto sa Jevrejina.“

Brzo premotavamo do današnjih dana vidimo da su se radikalne rasne ideje iz 1960-ih i 1970-ih razvile u sveobuhvatnu političku ideologiju koja se proširila po celom Zapadu. Pošto 'Critical Race Theory' ('Kritička rasna teorija'), filozofija koja stoji iza pokreta za društvenu pravdu, smatra da je 'rasizam jednako predrasuda plus moć' – ideja koja je predstavljena 1970-ih od strane američke psihološkinje Patricije Bidol-Padva – znači da belci ne mogu da iskuse rasizam. Na skali nepravdi crnci su se našli na vrhu. Manjinama koje nisu crne, kao što su Jermeni, Romi ili Jevreji, eksplicitno je zabranjeno da se smatraju žrtvama, čak i ako trpe više od crnaca. U kombinaciji sa antisemitizmom koji je usađivan vekovima, a onda povezan sa Izraelom, sledbenici politike identiteta ne mogu da odole da ne smeste jevrejski narod – koji je na milione ubijan zbog rase kojoj pripada – u kategoriju ugnjetača. Vupi Goldberg je 2022. godine tu logiku dovela do apsurdnog zaključka kada se obrela u prepirci koju je prenosila televizija. Ustvrdila je da Holokaust „nije imao veze sa rasom“ jer se radilo o „dve grupe belih ljudi“ – mada je nacistička ideologija otvoreno definisala Jevreje kao nižu rasu.

Slično tome, aprila 2023, članica britanskog parlamenta Diana Abot (Abbott) je suspendovana iz članstva Laburističke stranke pošto je u listu *Observer* tvrdila da Jevreji ne mogu da se suoče sa rasizmom jer su samo „belci sa izvesnim razlikama, kao što su oni crvenokosi“. Utešno je što je tako brzo kažnjena. Međutim, lakoća sa kojom je prešla preko dva milenijuma antisemitizma, usput zaboravljajući čak i Holokaust, a bez ikakvog oklevanja od strane levičarskog *Observer*-a koji je njene tvrdnje objavio, pokazuje kako levičari ideologiju često vide kao realnost. To, takođe, pokazuje

kako se američka politika identiteta uveliko ukorenila u Britaniji i u celom zapadnom svetu.

Politička pesma jedne generacije

Na vrhuncu njegove političke karijere, više od dve trećine studenata na britanskim univerzitetima podržavalo je Džeremija Korbina. Prošlo je nekoliko godina od kako je ostatak britanskog glasačkog tela prilikom glasanja odbacio starog socijalistu. Međutim, ostavština kulturalne promene kojoj je on bio uzor i dalje se oseća. Bio je izabran za lidera Laburista kao dinosaurus stare levice koji je postao punoletan u vreme Hladnog rata, usred CND pokreta (kampanja za nuklearno razoružanje) i na ivicama marksističkog aktivizma. Godinama je bio kolumnista lista *Morning Star* koji je bio na liniji manifesta Komunističke partije Britanije; imao je veze i sa listom sovjetske propagandne agencije 'Sovinformbiro', *Soviet Weekly*, koga je izdavala sovjetska ambasada u Londonu. Njegova politika je ostala statična celog njegovog odraslog života. Ipak, politička baza mu je bila britanska ultra-progresivna omladina. Korbinove kampanje su bile mešavina staromodnih demonstracija i zdravorazumskog Internet aktivizma njegovih sledbenika, i to je delovalo nekoliko godina: godine 2017. izazvao je radikalni 'omladinski zemljotres' kada se pojavio na bini 'Wirral Live' rok festivala. Hiljade mladih su mu vikale „Oh, Džeremi Korbin“, a većina je bila tri puta mlađa od njega. *Guardian* je to opisao uz ukrase kao „političku pesmu generacije“. I starije i mlađe generacije bile su zaražene izraelofobijom.

Isti fenomen se, kao u ogledalu, pojavio s druge strane Atlantika u liku Bernija Sandersa koji sebe opisuje kao 'demokratskog socijalistu'. Kandidovao se za nominaciju za predsednika na radikalnoj platformi levičarske reforme. Tokom predsedničke trke 2020. godine uz sebe je imao podršku većine demokrata ispod trideset godina, koji se nisu sećali Hladnog rata, ali su veoma osetili posledice finansijskog kraha 2008. Sanders, koji se 'solidarisao' sa Korbinom 2019. godine, i sam je privukao oblak izraelofobije, uglavnom zahvaljujući istaknutim likovima iz svog tima. Njegov lični stav o Izraelu je daleko ulevo od meinstrima Demokrata; izjavio je da bi američku vojnu pomoć toj zemlji uslovio njenim ponašanjem, i napao Benjamina Netanijahu kao „rasistu“.

Sandersovu ostavštinu gaje aktivisti kao što su Linda Sarsur (Sarsour), radikalna anti-cionistkinja koja podržava bojkot jevrejske države i grupa 'Squad' (brigada) mladih kranjnje levih političara koje ujedinjuju harizma, progresivni principi i odvratnost prema Izraelu. Korbin i Sanders možda silaze sa političke pozornice, ali mešavina tradicionalnog socijalizma i politike identiteta koji ih održavaju na površini digitalno pokretanog talasa nije nestala. Zajednički sadržalac je uloga žrtve;

dok staromodni marksisti vide društvo kao borbu moćnih kapitalista i ugnjetenih radnika, mladi posvećenici u politiku identiteta vide borbu između privilegovanih klasa i bespomoćnih manjina. Obe te generacije projektuju na Izrael sve ono što mrze.

Mnogo govori to što ljudi koji najviše pene kada se radi o jednoj demokratiji na Srednjem istoku, obično imaju simpatija za autokratije Rusije, Irana i ubilačkog režima u Damasku, koji su svetu doneli mnogo veća razaranja i mnogo više smrti. Korbina su uvek iznova nazivali Putinovim 'korisnim idiotom' jer je blago reagovao na ruske pokušaje ubistava, jer se protivio NATO-u i držao govor na ruskom propagandnom događaju u Nju Jorku dok, su Putinove trupe napadale Ukrajinu.

Prisustvovao je proslavama koje su obeležavale brutalnu iransku revoluciju, lamentirao što ta teokratija trpi 'demonizaciju', i često nastupao na iranskoj televiziji. Marta 2023. godine objavljeno je da je tokom opakog građanskog rata u Siriji 2011. godine ubijeno oko 600.000 ljudi, od kojih 307.000 civila; invazija na Irak, koju su predvodile SAD, donela je 601.000 žrtava samo između 2003. i 2006. godine. U poređenju s tim, statistika iz 2021. pokazuje da je tokom cele sedamdesetpetogodišnje istorije Izraela, ukupno stradalo oko 86.000 Arapa u raznim sukobima. Pa ipak je Korbinov bes, i bes njegovih kolega u SAD i po celom Zapadu, uglavnom je upravljen ka jevrejskoj državi. Čak je postalo opšte mesto poređenje jedine demokratije na Srednjem istoku, u kojoj nema logora smrti, sa Hitlerovim Trećim rajhom.

To je samo jedna među gadnim klevetama koje mnogi levičari upravljaju ka jevrejskoj državi. Ona je upadljivo, transparentno, lažna. Nesumnjivo u priči o Izraelu ima mnogo nepravdi i sukoba, ali je palestinska populacija narasla sa manje od jednog miliona 1948. godine, na više od pet miliona danas. Da je Izrael ikako, bilo kako, pokušao da izvrši genocid, to bi se svakako pokazalo jako nespretno izvedenim. Oni koji upućuju takve optužbe su na čudan način nesvesni da time vređaju žrtve u Ruandi, Darfuru, Bosni, Kambodži, a naravno i žrtve Holokausta. Na tom zgusnutom polju optužbi, optuživati Jevreje da su počinili upravo one zločine od kojih su sami stradali, jedna je od najneukusnijih navika izraelofobije. Međutim, strateška vrednost poređenja je očigledna. Da je nacizam predstavljao zlo jedna je od tvrdnji sa kojom bi se složio skoro svako na Zapadu, kao i da je Holokaust bio jedan od malog broja zločina koji sve grane politike osuđuju. Ne samo da guranje Izraela u istu kategoriju kojoj je pripadao Treći rajh podrazumeva da oba režima zaslužuju istu sudbinu, već nudi i uživanje u poetskoj pravdi ideje da su se Jevreji pretvorili u svoje ugnjetače. Ima mnogo crteža i karikatura na kojima su Izraelci prikazani kao veseli nacisti. Neki od izraelofoba, pijani od sopstvene retorike, čak uspevaju da umanje ili

poreknu Holokaust, dok istovremeno optužuju Jevreje da upravo to isto rade Arapima.

Ima raznih tvrdnji, sve otkaćenijih od onih prethodnih. Gosti na BBC programima su izjavljivali da jevrejska država nema sopstvenu kulturu, već da je „preuzima od originalnih naroda“. Mosad je optužen da je 'infiltrirao' ajkulu u Crveno More, i da je ona pojela jednu nemačku baku. Prilikom nedavnog kraljičinog jubileja, savet Nelsona, Pojas Lankašir, starog grada sa 29.000 stanovnika, 4.500 kilometara udaljenog od Jerusalima, istakla je palestinsku zastavu umesto zastave Britanije. Nema demokratije na svetu koja je više na meti. A nema ni diktature.

Uprkos svemu tome, levičarski klevetnici Izraela često tvrde da optužbe za antisemitizam postoje samo da bi utišale neslaganje pro-Palestinaca. Neki tvrde da je Korbin – koji je napisao usijani predgovor za knjigu koja tvrdi da evropske finansije kontrolišu „ljudi iz jedne posebne rase“ – bio žrtva kampanje ocrnjivanja jer se usudio da govori u ime potlačenih. Kao što je romanopisac Hauard Džejkobson (Jacobson) odgovorio: „Oni koji kažu da ne bi trebalo da napadamo anticionizam i antisemitizam, trebalo bi da prestanu da upotrebljavaju rečnik srednjevekovne mržnje prema Jevrejima i da prestanu da kleveću Izrael.“

Titanski neuspeh

Godine 2022. počelo je prikazivanje filma *Jedanaest dana u maju*. To je film o sukobu u Gazi prethodne godine, a narator je Kejt Vinslet (Winslet). Film na vrlo emotivan način ispituje pogibiju šezdeset mladih Palestinaca, ali nema reči o pretnjama upućenim Izraelu. Ljudi su ubrzo počeli da uviđaju da postoje netačnosti. Prema dobijenom tekstu, Vinslet kaže da je Izrael „natovarilo svoje borbene avione bombama i raketama“ pošto su „plastične flaše“ bačene na snage bezbednosti u Jerusalimu, i pošto je samo sedam raketa ispaljeno iz Gaze. Istina je da je Izrael preduzeo vojnu akciju protiv meta gde se nalazio Hamas, pošto je ispaljeno 76 raketa prema civilnoj populaciji u Izraelu. Film uopšte ne pominje 4.360 raketa koje su ispaljene tokom sukoba, niti trinaest Izraelaca koje su te rakete ubile. Dalje, sedmorica mladih Palestinaca iz grupe ubijenih stradali su zapravo kada je jedna od Hamasovih raketa greškom pogodila Gazu, dok su nekoliko drugih nepunoletnih osoba bili borci koji su stradali kada su zajedno sa ostalim, punoletnim militantima, napadali borce IDF-a. Cela stvar je počela da liči na nameštaljku.

Kako je to moglo da se dogodi? Bilo je znakova koji su ukazivali da je situacija drugačija. Ugledni britanski režiser Majkl Vinterbotom (Winterbottom) nije putovao u region da bi snimio film. Umesto toga, on se oslonio da će Mohamed Savaf (Sawwaf), čovek iz Gaze, obezbediti materijal sa

terena. Tu se zaplet zgušnjava. Savaf, koji se vodio kao ko-režiser, na društvenim medijima je slavio lansiranje raketa na civilne ciljeve i tvrdio da mapa Palestine treba da ide „od mora do reke“, što je šifra za demontiranje Izraela. Još gore, ispostavilo se da mu je Hamas dodelio nagradu za „suprotstavljavanje cionističkom narativu“. Da li je onda čudo što film nije bio sasvim nepristrasan?

To nas dovodi do drugog pitanja. Kako su Vinslet, a naravno i Vinterbotom, postali oružje u tom očigledno propagandnom projektu? Kada su kontroverze izbile na površinu, Vinslet se branila da ona ništa o tome ne zna. „Nikada nisam pomislila da bi moje učestvovanje moglo da bude protumačeno kao da uzimam stranu tačnog i netačnog u jednom od najtragičnijih i najupornijih sukoba na svetu,“ rekla je ona. „Rat je tragedija za sve strane koje učestvuju u njemu. Deca nemaju glasa u sukobu. Jednostavno sam želela da im pozajmim svoj.“ Nema razloga da se sumnja u namere te glumice, niti u njenu naivnost. Pretpostavka je da film koji zastupa jednu stranu nije kod nje aktivirao nikakav znak za uzburku, čak i kada je u studiju izgovarala očigledne neistine. Pretpostavka je da se njoj nije činilo da tu nešto nije u redu. Zapravo, izgleda da se sve činilo kao da je u redu.

Daleko od toga da je Vinslet jedini progresivac koji je nesvesno postao oružje u odbrani Hamasove agende. Na vrhuncu tog vojnog sukoba 2021. godine, *New York Times*, američki levičarski list, objavio je na naslovnoj strani užareni tekst sažaljenja za šezdeset i četiri mlade palestinske žrtve. (Odbio je da primeni isti tretman prema brojnim kurdskim žrtvama opakog turskog napada, ili prema 'velikoj ofanzivi' Kraljevskog vazduhoplovstva u Iraku – i jedno i drugo se odigralo otprilike u isto vreme kada i pomenuti sukob u Gazi.) Pod naslovom koji nas podseća da su oni „Bili samo deca“, stranicom dominira niz dirljivih fotografija mladih lica. U članku 'Gray Lady' (Siva dama), ime pod kojim je prečasna novina poznata, obaveštava čitaoca da su „oni želeli da budu lekari, umetnici i lideri“. Ipak su se ponovo provukle netačnosti. Ispostavilo se, kao što je bio slučaj i sa filmom u kome je Vinslet učestvovala, da je najmanje deset žrtava čije su se fotografije pojavile u *New York Times*-u stradalo od Hamasove rakete koja je pala u Gazu, a da su najmanje dvojica učestvovali u napadima. Kao da to nije bilo dovoljno, list je čak iskoristio i fotografiju snimljenu šest godina ranije, na kojoj je devojka umotana u *kefiju* koja je pogrešno predstavljena kao jedna od žrtava. Čini se da je njihovo divljenje prema izraelofobnoj priči navelo najpoštovanije urednike u SAD da odstupe od osnovnih novinarskih standarda.

Bilo je mnogo takvih slučajeva. Jedan od najupadljivijih dogodio se 2002. godine. Pošto je trideset jevrejskih civila ubijeno u samoubilačkom

bombaškom napadu u hotelu u Nataniji tokom praznika Pesah, izraelske snage su napale teroriste na Zapadnoj obali u gradu Dženinu, gde je došlo do krvave bitke. Britanska štampa je penila od besa. „Monstruozi ratni zločin koji je Izrael dve nedelje pokušavao da zataška konačno je izašao na videlo,“ urlao je list *Independent*. Njegov dopisnik, Fil Rivs (Reeves) je zasnovao svoj izveštaj na svedočenju jednog jedinog očevice, Kamal Anisa, koji je izvestio da je video izraelske vojnike kako „gomilaju trideset tela ispod polurazrušene kuće. Kada su sve naslagali, buldožerom su srušili kuću preko leševa. Onda su zemljište poravnali tenkom“. List *Daily Telegraph* je ponovio istu priču. *Guardian* je objavio emotivni uvodnik u kome je uporedio operaciju u Dženinu – u kojoj je stradalo 53 Palestinaca i 23 Izraelaca – sa zločinom '11. septembra' u kome je stradalo skoro 3000 ljudi. Korespondent lista *Times of London*, Đanin di Đovani (di Giovanni), ključala je na sličan način. „Retko sam u svojoj deceniji dugoj karijeri ratnog izveštača... videla tako namernu destrukciju, takvo nepoštovanje ljudskog života,“ pisala je ona. Ali ni ona, a ni bilo ko drugi, nije mogla to da vidi. I nikada nikakva izvinjenja nisu bila objavljena.

Hamas u medijima

U vremenu društvenih medija lažne vesti sve vreme lete na sve strane. Na italijanskom Facebook-u je viralna fotografija bebe koja pati od Sturge-Weber sindroma, teške i bolne kožne bolesti, pogrešno prikazana kao dokaz izraelske brutalnosti, dok je Twitter snimak Palestinca koji u medicinskom trening programu koristi veštačku krv i šminku iskorišćen kao dokaz složenog pokušaja da se nasamare mediji. Ali Facebook i Twitter nisu *New York Times*, *Times of London* ili *Daily Telegraph*; anonimni doprinosi nisu Kejt Vinslet.

Nisu samo najpoznatije liberalne novine na svetu i jedna od najprepoznatljivijih glumica na svetu, iskorišćeni kao oružje. Supermodel Bela Hadid je tvrdila da je „Izrael uleteo u palestinski izbeglički logor i masakrirao devet ljudi, uključujući i jednu staricu,“ dok istina glasi da je to bila protivteroristička akcija u kojoj je ubijeno sedam vojnika Hamasa i Islamskog džihada. I kako zaboraviti BBC-jevu glavnu vest dana: „Palestinac upucan i ubijen pošto je u Jerusalimu stradalo dvoje ljudi,“ kao da je najgore to što je izraelska policija ubila poludelog dvostrukog ubicu? Činjenica da izraelofobna propaganda može da stekne toliko uticaja, čak i kod navodno objektivnog BBC-ja, mnogo govori o njenoj sveprisutnosti. Ponekad je suptilna, ponekad manje suptilna, ali je prečesto prisutna. Malo je, ako ih uopšte ima, novinara i slavni ličnosti koji su namerno pristrasni. Međutim, pod teretom sopstvenih pretpostavki, kada ne uspeju da održe nepristrasnost, oni obično greše u istom pravcu.

Osobi koja je zaražena izraelofobijom, svaka dobra vest o toj zemlji izgleda veoma sumnjiva. Ako se prelistaju priče o jevrejskoj državi u listu *Guardian*, pokazaće se da su uglavnom negativne, mnogo negativnije nego o bilo kojoj drugoj državi. Čini se da Izrael ne može da učini bilo šta, a da ne bude od strane aktivista optužen da 'zataškava' sukob. Ako se u Izraelu održava biciklistička trka, onda je to 'zataškavanje pomoću sporta'; ako se promovišu ekološki aspekti ili zdrave dijete, onda je to 'eko-zataškavanje' ili 'vegan-zataškavanje'; gej demonstracije su 'pink zataškavanje'; promocija prava žena je takođe 'zataškavanje'; čak je i proizvodnja vina 'zataškavanje vinom'. Ako ne treba da održavaju sportske događaje, da podržavaju gej pokret i rade u korist prava žena, da se brinu o planeti, jednu vegan hranu ili prave vina, na šta bi Izraelci trebalo da troše vreme? Ako na Guglu potražite spisak svih tipova 'zataškavanja', ustanovićete da mržnja isijava sa ekrana. Izraelofobna mašta dozvoljava toj zemlji da postoji samo kao ugnjetačka aparthejd autokratija, a ne kao stvarno i složeno mesto koje ima svoju istoriju i kulturu, sopstvene sportove i hranu, sopstveni moral i nemoral, sopstvene svetle i mračne strane. Još jednom: izraelofobija je prepoznatljivo prepakiranje staromodnog antisemitizma. To gađenje prema Jevrejima koji bi samo da žive svoj život, vekovima je bilo i ostalo opšte mesto. Egzistencijalni filozof Žan Pol Sartr (Sartre) je 1948. godine pisao: „Jevrejin, kaže antisemita, je kompletno loš, kompletno Jevrejin.“

„Njegove vrline, ako ih uopšte ima, prelaze u poroke samim tim što su njegove; rad koji potiče iz njegovih ruku obavezno nosi njegov znak. Ako gradi most, taj most, pošto je jevrejski, loš je od početka do kraja. Ista stvar koju rade Jevrejin ili hrišćanin nema isto značenje, pošto Jevrejin kontaminira sve čega se dotakne, kroz taj svoj odvrtni kvalitet za koji ne znam šta je... Ako ćemo precizno, Jevrejin kontaminira i vazduh koji diše.“

Znajući sve to, terorističke grupe pokušavaju da primame liberale da se stave u službu njihove stvari korišćenjem jezika i tema pokreta za društvenu pravdu i oni tako postaju Trojanski konji. Januara je nemački državni emiter 'Deutsche Welle', politički situiran u levi centar, bio prinuđen da se izvinjava pošto je prikazao intervju sa Hazemom Kasemom, portparolom Hamasa. Razlog: Kasem je predstavljen kao ugledni komentator. U to vreme je Benjamin Netanjahu upravo formirao koalicionu vladu u koju je ušlo nekoliko verskih šovinista i krajnje desnih ideologa, čime je izazvao konsternaciju kako u Izraelu, tako i u jevrejskim zajednicama u svetu. Hamasov portparol je iskoristio rovitu situaciju. Milionima nemačkih gledalaca je objasnio da je izraelska nova vlada „teroristička, fašistička i rasistička kao nikada ranije“. I sada je Hamas zabrinut zbog terorizma, fašizma i rasizma? Ta ironija oduzima dah. Kada jedan zva-

ničnik represivnog islamističkog režima kao oružje koristi reči koje su u trendu da bi ocrnio jednu demokratiju, onda je to vrhunski primer *hucpa* (jidiš: *bezobrazluk - prim.prev.*). Još je neverovatnije da nemački državni medija servis ozbiljno shvata terorističkog glasnogovrnika. Tu se, u realnom vremenu, dogodilo unakrsno oplodavanje zapadnih liberala i islamističkih fanatika.

Ponižavajući spektakl u kome su progresivci sa Zapada u savezu sa najfanatičnijim, najrasističkim islamističkim grupama na svetu, postao je karakteristika krajnje levice. Ne treba tražiti dalje od Korbina, koji je prisustvovao polaganju venaca u čast mrtvim teroristima. U bilo kojim drugim okolnostima režimi, koji nameću šerijatski zakon, koji pucaju na civile i izvode atentate pomoću bombaša-samoubica, koji ubijaju homoseksualce i zatvaraju i muče sopstvene sunarodnike, bili bi smesta osuđeni od strane levice. Ali ne i kada su naspram Jevreja.

Skroz belo

Istorija pokazuje da se Izrael ne uklapa u paradigmu kavkaskog imperijalističkog ugnjetača koga progresivni aktivisti toliko mrze. Tačno je da su osnivači Izraela živeli u vreme kada je kolonijalizam bio prihvatljiv i da su mnogi delili određene paternalističke stavove sa Britancima i evropskim zidarima imperija, ali se sličnosti tu i završavaju. Britanija, na primer, nije imala nikakva predačka potraživanja od Indije. Britanci nisu bili progonjena dijaspora, nisu bili zatvarani u žice, terani da rade do smrti, nisu bili streljani, ubijani gasom i podvrgavani pseudo-medicinskim eksperimentima tokom najgoreg genocida koji je svet ikada video. Britanci nisu čamili dve hiljade godina u tuđim zemljama, čuvali svoju kulturu i žudeli da se vrate u svoju domovinu. Graditelji britanske imperije nisu imali nameru da dele zemlju sa njenim drugim stanovnicima, kao što su cionisti nameravali, već su nameravali da vladaju nad njima. A kolonijalni zločini koje su Britanci počinili, kako po veličini tako i po osvetoljubivosti, neuporedivo nadmašuju i najgore ponašanje bilo koga od jevrejskih pionira. Jevrejska milicija koja se borila protiv britanskih mandatnih trupa u Palestini, sebe je videla kao domorodačko stanovništvo koje pokušava da otera kolonijalne okupatore. I nisu samo Jevreji tu stvar videli tako. Kada su 1946. jednog od članova podzemnog jevrejskog pokreta otpora uhvatili Britanci i za kaznu ga bičevali – što je ponižavajuća kolonijalna kazna – njegovi drugovi su kidnapovali dvojicu britanskih oficira i podvrgli ih istom postupku. To je smatrano izvorom ohrabrenja i podizanja morala naroda koji su živeli pod jarmom britanske imperije u celom svetu. „Dobili smo čestitke od Iraca, Amerikanaca, Kanađana, Rusa, Francuza,“ napisao je izraelski premijer Menahem Begin u svojim sećanjima na vreme kada je bio vođa po-

kreta otpora. „Naša braća Jevreji u celom svetu ispravili su leđa. Posle mnogih generacija poniženja bičevanjem, bili su svedoci epizode koja je povratila njihovo dostojanstvo i samopoštovanje. Crni Afrikanac i kineski *kuli*, koji su dugo poznavali bič, takođe su podigli glave, veseleći se onome što smo učinili.“ Jedne francuske novine su objavile crtež na kome uplašeni britanski vojnik drži šlem preko svoje pozadine.

U današnje vreme, međutim, progresivni aktivisti imaju slab izbor kojim bi zadovoljili svoju potrebu za ciljem. Zapadne imperije su se urušile; homoseksualni odnosi su široko prihvaćeni na Zapadu; najvažnije bitke za seksualnu i rasnu jednakost već su dobijene. Voditi kampanju protiv tzv. 'Mikro agresija', protiv pogrešnog polnog određivanja ili za pravo na korišćenje toaleta, neće od aktiviste stvoriti Rozu Parks, Mahatmu Gandija ili Emerin Parkharst (Parkhurst). I tako: zažmuriti na jedno oko pa demonizovati Izrael kao bele suprematiste, kolonijalnu silu koja održava aparthejd, pomešati stare pretpostavke o jevrejskim finansijerima i cionističkom lobiju i eto svrhe za koju se vredi boriti.

Levici, namernoj da svrgne ugnjetačke strukture moći, kodirani antisemitizam je oduvek bio privlačan. Međutim, u svetu politike identiteta Jevreji ne mogu lako da se smeste u panteon rasa i žrtava. Jevrejstvo, koje se u familijama prenosi s generacije na generaciju, ima snažnu rasnu komponentu (to može da se potvrdi genetikom), ali su joj granice porodne pošto svako može da mu se pridruži kroz versku konverziju. Da li su Jevreji beli? Najmanje 20% Jevreja, i oko polovina stanovnika Izraela, jesu srednjeistočnog ili severnoafričkog porekla. Nacisti su čak i one koji su kavkasko/bele pojave smatrali antitezom onog što je arijevska. Da li su Jevreji privilegovani? S jedne strane, oni su pretrpeli jedan od najgorih genocida u istoriji sveta, naročito evropski Jevreji, koji su beli. Uspostavljanje Izraela izazvalo je mnogo više jevrejskih nego palestinskih izbeglica. Podaci koje britanska policija daje, govore da, čak i u modernoj Britaniji, Jevreji imaju pet puta veću šansu da budu meta mrzilačkih napada nego bilo koja druga grupa. S druge strane, Jevreji u dijaspori – kao i indijske i kineske zajednice – često pripadaju srednjoj klasi, sa čvrstom porodičnom strukturom i zahtevnim obrazovanjem. To vodi do relativno povoljnijeg imovinskog stanja. Antisemitski stereotip o bogatim i moćnim Jevrejima koji kontrolišu međunarodne poslove, našao je novo uporište kada se Izrael promenio i umesto šugavog prebijenog kućeta postao regionalna supersila.

Sve rečeno stavlja rasne aktiviste u nezgodan položaj: ne mogu da smeste Jevreje ni među bele ni među ne-bele, ni među privilegovane niti među ugnjetene. Zbog toga zamagljuju ono što vide i odlučuju da su Jevreji beli i privilegovani. Zapravo, u ovim vremenima u kojima 'belo' budi nega-

tivne asocijacije, Jevreji se često smatraju 'beljim od belih', pa im se ponovo dodeljuje posebna kategorija. Mark Vinston Grifit (Griffith), izvršni direktor 'Black Movement Center' (Centar crnačkog pokreta), neprofitne crnačke grupe u Crown Heights-u, u Njujorku, rekao je da je jevrejstvo „forma skoro hiper-belog“. Sledeći dvostepeni mehanizam po kome demonizacija potvrđuje destrukciju, Grifit je dodao da „hiper-belo“, a ne antisemitizam, objašnjava zbog čega Jevreji bivaju napadani na ulicama Bruklina.

Tokom BLM ('Black Lives Matter' – Životi crnaca imaju vrednost) protesta, pokušaji da se Jevreji ubace među sile bele opresije (Jewish-privilege Twitter hashtag) nisu uspeli jer su Jevreji poštovali priče o progonima koje su njihove porodice trpele. Međutim to nije sprečilo da nekoliko BLM demonstracija prerastu u otvorenu izraelofobiju i mržnju prema Jevrejima. Još 2014. godine, tokom nemira koji su sledili ubistvu jednog crnca u Fergusonu, u državi Misuri, demonstranti su pevali „od Fergusonu do Palestine, okupacija je zločin“ i nosili transparente na kojima je pisalo 'Ferguson je Palestina'. Kada je 2020. godine ubijen Džordž Flojd (Floyd), jevrejske radnje su napadane i uništavane, po sinagogama je sprejom ispisivano „Free Palestine“ (slobodna Palestina) i „Fuck Israel“, statua švedskog diplomate koji je spasavao Jevreje u Mađarskoj od nacista bila je oskrnavljena antisemitskim sloganima, dok su se prepričavale mračne teorije zavere o tome kako Izraelci treniraju rasističku američku policiju. U Francuskoj su se tokom BLM demonstracija čuli povici „prljavi Jevreji“, što je bio eho antisemitskih pesama koje su punile ulice tokom afere Drajfus jedan vek ranije. Ukratko, računali se Jevreji kao ne-beli, beli ili hiper-beli, privilegovani ili ugnjeteni, kolonizatori ili domorodačko stanovništvo, to je postalo stvar 'Šredingerovog Jevrejina': etiketa se menja zavisno od agende. A kada se radi o pokretu za društvenu pravdu, ta je agenda bez izuzetka neprijateljska prema njihovoj nacionalnoj državi.

U svoje vreme su sovjeti stavili tradicionalni antisemitizam van zakona, ali su dozvolili da mržnja divlja u formi 'anti-cionizma'. Slično tome, konačni trik pokreta za društvenu pravdu je da fanatizam umota u političku opravdanost, dozvoljavajući time da se aktivisti odreknu antisemitizma koji ih, istovremeno, animira. Možda je tabu reći da Jevreje treba iskoreniti, ali zahtev da Palestinci budu slobodni 'od reke do mora' u sebi nosi auru moderne vrline. Jezik je važan. U svom eseju iz 1945. *Antisemitizam u Britaniji*, Orvel se setio „mladog intelektualca, komuniste ili umalo komuniste“, koji kaže: „Ne, ja NE volim Jevreje. Nikad to nisam krio. Ne mogu da ih smislim. Ali pazite, naravno da nisam antisemita.“ Skoro osamdeset godina kasnije – upadljivo je kako se malo toga promenilo.

Pokrivaj me

Ono što se promenilo je stepen do koga Jevreji na političkim marginama mogu da budu korišćeni da bi se pojačala izraelofobija. Ranije, dok je antisemitizam imao korene u rasi, to je bilo teže izvodljivo. Teže je bilo biti antisemita kad si i sam neodvojivi deo mete koju gađa predrasuda. Kada se stari fanatizam krišom uvukao u geopolitiku, pred Jevrejima se pojavila mogućnost da se odmaknu od smrtonosne zone tako što će denuncirati Izrael. To naravno nikada ne uspeva do kraja. Kada se podvuče crta, ne radi se tu o nevolji Palestinaca, već o jevrejstvu jevrejske države. Žabotinski je to ovako objasnio: „Nas ne mrze zato što nas okrivljuju za sve, već nas okrivljuju za sve zato što nas ne vole.“ Međutim, za neke Jevreje-progresivce izraelifikacija antisemitizma sigurno predstavlja olakšanje. Sada imaju opciju da sebi omoguću ulaz u svoj politički milje putem auto-denuncijacije, putem usvajanja neizbežnog načela tvrde levice, ali ipak visoko podignutih svojih jevrejskih glava. Oni mogu da uzdignu glave čak više od svojih nejevrejskih drugova, jer za sam pokret predstavljaju veliku vrednost.

To se moglo videti tokom Korbinovih godina, kada su se jevrejske radikalne kampanjske grupe okupljale oko stare socijalističke zastave. Istaknuti aktivista u borbi za ljudska prava, Kenet Rot (Roth) – čiji je otac bio jevrejski izbeglica koji je uspeo da pobjegne pred nacistima – bio je jedan od onih koji su skočili u odbranu Korbina. Rot je kritikovao jevrejsku državu koristeći izrazito gadne termine i učestvovao u kampanji za bojkot Izraela. U kontroverznom pismu koje je poslao listu *New York Sun*, on je napisao: „Oko za oko – ili, u ovom slučaju tačnije – dvadeset očiju za jedno oko, možda može da bude moralno načelo nekog primitivnijeg pokreta. Ali to nije moralno načelo međunarodnog humanitarnog zakona.“ Novine su odgovorile nazivajući tu napomenu „ljagom bačenom na samu jevrejsku veru,“ i „ignorancijom koja oduzima dah“. Dalje je dodato: „Reći da je judaizam 'primitivna' religija je nekompatibilno sa savremenim moralnim načelima... to je osnova antisemitizma.“

Pre osnivanja Izraela moglo je da bude rasprava o tome da li je cionistički projekat pogrešno zamišljen. Bilo je sukobljenih frakcija na obe strane. Međutim, sada kada je ta država stvarna, anticionistički stav podrazumeva uništenje jedne žive zemlje time što se njeno 'pravo na postojanje' dovodi u pitanje. Kuda bi trebalo da ode devet miliona Izraelaca? Jedna je stvar ako se žena odluči na abortus, sasvim druga ako se ubije dete koje je poraslo. Niko ne dovodi u pitanje pravo žive osobe na postojanje. Niko ne dovodi u pitanje pravo bilo koje zemlje – osim Izraela – da postoji, čak i ako su to SAD ili Australija ili Južna Afrika, čiji su

temelji nastali na pravom kolonijalizmu, etničkom čišćenju i genocidu.

U odnosu na anti-cionizam postoji i ne-cionizam, stav koga se drže mnogi Jevreji koji pripadaju mekoj levici. Izraelofobija ume da se očese o Jevreje koji žude za potvrdom svoje valjanosti. Oni kažu: „Izrael nije moj problem,“ što znači: „Ne želim da Izrael postane moj problem“; i završavaju time što sami osuđuju svoju domovinu. To jako podseća na klinca koji se ruga samom sebi pre nego što bi drugi mogli da mu se narugaju. Ako je to ulaznica u društvo bigota/fanatika, tužno je videti koliko je onih koji to smatraju prihvatljivom cenom. U nedavnom intervjuu o antisemitizmu, jevrejski glumac Stefan Fraj (Fry) je rekao: „Ja nisam stanovnik Izraela. Treba li da vam kažem koliko sam žalostan što su Palestinci podvrgnuti tako strašnom tretmanu? I koliko prezirem naselja na Zapadnoj obali? Od svojih nejevrejskih sugrađana Britanaca ne očekujem da se izvinjavaju zato što je Putin belac.“

Frajove napomene stvaraju sliku o jevrejskoj državi koja ugnjetava Palestince, otima im zemlju i može da se poredi sa Putinovom Rusijom. Naravno da je sasvim razumno neodobravati „naselja na Zapadnoj obali“, ali kada tvoju domovinu ocrnjuju i napadaju na nefer način, ne bi li bilo ispravno reći nešto u njenu odbranu? Insistirajući umesto toga na svojoj nedužnosti u pogledu gadnih nedela koje Izrael čini, Fraj uspeva samo da prizna i pokaže koliko je sam ružan. Rezultat je da je ušao u izvrnut svet: u intervjuu na temu antisemitizma, umesto da ustane protiv izraelofobije – koja je svakako najupadljiviji izraz antisemitizma u današnjem svetu – on sebe nudi kao alibi, dobrim delom doprinoseći poređenju sa Putinom.

Taj intervju je vodio Dejvid Badiel (Baddiel) 2022. godine. Teško da je moguće optužiti autora bestselera *Jews don't Count* (*Jevreji se ne računaju*) za izbegavanje okršaja. Ali kada dođe do Izraela, on naglašava svoj nedostatak povezanosti sa tom zemljom i to koristi da bi zbunio mrzitelje. „Ne marim za tu zemlju više nego za bilo koju drugu zemlju, a pretpostaviti da mi je stalo do nje jeste rasizam,“ piše on u svojoj knjizi. „Neću da kažem da Izrael nije učinio mnogo toga zbog čega bi trebalo da se stidi. Ali vidite ovo: ja nisam odgovoran za ta dela, a od mene očekivati da osećam da jesam, jeste rasizam.“

Kako Fraj tako i Badiel uopšte ne pokušavaju da odbrane zadivljujuće aspekte te zemlje. Međutim, u njegovom slučaju to je taktika. Znači, kada ga napadaju oni koji mrze jevrejsku državu, on je spreman da izbegne udarac koristeći jednostavan odgovor: „Baš me briga za jebeni Izrael. Ali me je jako briga kada se pojavi antisemitizam.“ U svojoj knjizi on ide i dalje. „Ja nekako mislim: jebesh Izrael,“ piše on. Usledile su snažne reakcije dela jevrejske zajednice, ali za Badiela je to način da izraelofobi izgube metu. „To toliko podriva napad:

'Žališ se na antisemitizam? To je zato što si saučesnik Izraela', sranje koje umnogome podupire razgovor koji vode pripadnici progresivne levice," rekao mi je on. „Time sam stekao glavno oružje, pa sam mogao da govorim o antisemitizmu na način na koji neki Jevreji ne mogu.“

Iz nekog razloga Izrael nije blizak Badielovom srcu koliko je blizak većini Jevreja. Umesto toga, njegovo je iskustvo centrirano na egzistenciju u dijaspori. U svojoj knjizi on piše: „Ja sam Britanac, Jevrejin – da, ali moj jevrejski identitet je vezan za Gručo Marksa, i Lari Dejvida i Saru Silverman i Filipa Rota i *Sajnfelda* i Sol Beloua i za ukiseljene haringe i *Pesah u Kriklvudu* 1973. i što mi je majka pobjegla od nacista i što sam nosio *jarmilke* u svojoj jevrejskoj osnovnoj školi, a ništa od toga nema nikakve veze sa nekom državom na Srednjem istoku, udaljenom četiri i po hiljade kilometara.“ Izraelska kultura mu ne znači ništa. „Što se tiče mog odnosa sa jevrejstvom, Izraelci i nisu baš mnogo Jevreji," nastavlja on. „Suviše su 'mačo', suviše su kruti i agresivni i samouvereni... Jevreji bez *angst*-a (straha), bez krivice. Toliko, uopšte i zaista, nisu Jevreji.“

Dok se čitaju redovi iz Badielove knjige, ima se osećaj da je zamenio Izrael – koji je, kako on ističe, 'četiri i po hiljade kilometara daleko' – sa alternativnom 'Obećanom zemljom' koja je *pet i po hiljada kilometara* daleko. Montaža njegovog identiteta možda uključuje neke britanske scene, ali model za ugled je skroz američki. Možda Badiel, koji je rođen u Sjedinjenim Državama, traži svoje heroje među komičarima i intelektualcima – a njih je bilo manje u Britaniji, ali se meni sve to čini prilično kratkom kukom na koju treba okačiti nečiji jevrejski identitet.

Prvi Jevreji su stigli u Ameriku pre 350 godina, a Izrael je jevrejska domovina najmanje 3.000 godina pre Hrista. Najstariji hebrejski tekst koji je ikada otkriven, napisan je 1.100. godine pre nove ere, i pronađen je na mestu gde je stajala drevna tvrđava Ela, blizu Bet Semeša, oko 13 kilometara od Jerusalima. Može li se značaj nečega takvog toliko lako odgurnuti u stranu? A Zapadni zid? Ili Plava Sinagoga u Safedu? Ili ruševine Herodove tvrđave na Masadi, gde su stotine Jevreja izvršile kolek-tivno samoubistvo da ne bi pali Rimljanima u ruke? Ili plodna, raznolika, raznobojna jevrejska civilizacija koja se tako živahno širu po celom modernom Izraelu?

Nema nikakve obaveze da vam se dopada svako poglavlje istorije vašeg naroda. Možda ima Italijana koji ništa ne osećaju kada gledaju Koloseum (mada ne mislim da ima mnogo takvih). Postoji, međutim, jednostavna istina da su Jevreji vezani za jevrejsku državu drevnom vezom, bez obzira da li su građani Izraela ili nisu, ili to osećaju ili ne. Identitet je više od subjektivnog doživljaja. Odbaciti to, znači izdaju više od tri milenijuma sopstvene kulture.

Arapski lideri su to razumeli, pa odavno vode propagandni rat u vezi sa istorijom Izraela. Arheologija je postala temeljno politička stvar. Tokom mirovnog susreta u Kemp Dejvidu 2000. godine, palestinski lider Jaser Arafat je predsedniku Clintonu održao predavanje krcato istorijskim revizionizmom, tvrdeći da jevrejski hram nikada nije postojao na Brdu Hrama u Jerusalimu. „Ničeg tamo nema," insistirao je, pogrešno. „Solomonov hram nije bio u Jerusalimu već u Nablusu.“ Njegov naslednik, Mahmud Abas, uvećao je neistinu pokušavajući da podrije pravo koje Jevreji polažu na sveti grad. Nedavno, maja 2023, on je u UN rekao: „Kopali su ispod al-Akse... svuda su kopali i ništa nisu mogli da nađu.“ Ova dezinformacija se proširila po arapskom svetu, od stranica lista *Al-Džazira* u Saudijskoj Arabiji do međunarodnih konferencija u Emiratima. To se uči na srednjestočnoim univerzitetima, naročito na onim koji mirišu na islamizam.

Varijacije te laži su se pojavile na raznim mestima. Na univerzitetu 'Imam Mohamad Ibn Saud Islamic University' u Saudijskoj Arabiji, jedan profesor istorije je objavio rad u kome tvrdi da je hram Kralja Solomona zapravo bio džamija, bez obzira na činjenicu da je Kralj Solomon živeo 1.500 godina pre nego što je Prorok Muhamed bio rođen. To se uvuklo i u izveštavanja na Zapadu. Časopis *Time* je 2003. godine saopštio da je Brdo hrama mesto „za koje Jevreji *veruju* da su tu Solomon i Herod podigli Prvi i Drugi Hram“. Politikolog i autor bestslera *New York Times*-a Dore Gold je rekao: „Arafatu je trebalo samo tri godine kampanje da ubedi vodeći nedeljnik u SAD da postojanje biblijskih hramova u Jerusalimu opiše kao stav debate religijskih verovanja, a ne kao istorijsku činjenicu. Arafat je pomerio temelje istorijske istine.“ Usvajajući liniju te ideje, palestinski zvaničnici su ustvrdili da je Isus bio Palestinac; da je Mojsije bio musliman; i da su pustoline Palestine bile plodne pre nego što su jevrejski imigranti učinili da pustinja procveta. I opet su takve priče uticale na progresivce na Zapadu i na međunarodne organizacije. Izrael je prekinuo veze sa UNESCO-m 2016. godine, pošto je usvojena rezolucija u kojoj se koriste samo islamski termini za jevrejska sveta mesta u Jerusalimu, čime je prefarbana jevrejska istorija. Ukratko, istorijska istina je meta onih kojima je cilj da unište jevrejski identitet u kome je ta istina ukorenjena.

Nema nikakvog razloga da Jevreji ne budu „kruti, agresivni i samouvereni“. Identifikovanje Jevreja sa nečim što je slabo i cerebralno, pojavilo se relativno nedavno, u dijaspori. Zanovetanje, dosetke i neuroze Vudi Alena nemaju mnogo veze sa bravodom biblijskih Hebreja u njihovom kraljevstvu koje je postojalo pre Hrista. Kralju Davidu, ubici Golijata, svakako bi bili bliži cionisti tipa Žabotinskog. „Odavno je vreme da se na sve

sadašnje i buduće optužbe, prekore, sumnje, klevete i denuncijacije odgovori jednostavno, skrštenih ruku, glasno, jasno hladno i mirno: 'Idite dođavola!'“ pisao je Žabotinski 1911. godine. „Ko smo to mi koji treba da se izvinjavamo njima; ko su oni da nas ispituju? Koja je svrha tom nameštenom suđenju celom jednom narodu, a da se presuda zna unapred?“ Lako možete da zamislite Kralja Davida koji ovo sluša i klima glavom. Kada se uzmu u obzir Badielove hrabre izjave o antisemitizmu, mislim da se on često ponaša više kao Izraelac, a manje kao jadni američki intelektualac (makar u duhu, ako ne i fizički).

Možda postoji nešto u cionističkom pogledu na svet što umrtvljuje vrstu komedije koju Badiel slavi. Dok su arhitekta modernog Izraela gradile novu verziju jevrejske kulture, od modernog hebrejskog jezika do izraelskog karaktera, sa sve četiri noge na zemlji, pojavio se pokret koji je ponovo procenjivao jevrejsku komediju. Hercl je pisao: „Naš loš i blesav način na koji ismevamo jedni druge je preživljavanje ropskih navika kojima smo se zarazili tokom vekova opresije. Slobodan čovek nema razloga da se smeje sebi, i nikom ne dozvoljava da mu se smeje.“ Smeh na sopstveni račun je jedna od glavnih odlika jevrejskog humora u dijaspori. Da li možda to stoji iza Badielovog kamenog srca u odnosu na Izrael? Ili mu se možda zbog toga Izraelci čine suviše udaljeni u kulturnom smislu? Ustati protiv onih koji mrze tvoj narod uvek je vredno divljenja; sam Bog zna da Badiel ima puno toga protiv čega treba da se bori. Ipak mislim da je nedostatak njegove taktike to što je napustio najkrvavije bojište. Knjiga *Jevreji se ne računaju* je snažno udarila po antisemitizmu, ali zamislite šta bi bilo da je tako napao izraelofobiju.

Pazite kako se izražavate

Reči su moćne. A kada se radi o izraelofobiji, korišćenje terminologije društvene pravde kao Trojanskog konja koji otvara prolaz antisemitizmu, čini staru fanatičnu mržnju svarljivom. Ljudi koji više ne mogu da budu otrovni prema Jevrejima sada mogu da govore o cionistima; više ne mogu da govore o dominaciji Jevreja, ali su slobodni da bacaju blato po cionističkom kolonijalizmu; ne više o okrutnosti Jevreja, već o etničkom čišćenju koje Izrael sprovodi; ne više o krvnoj kleveti i o ubijanju hrišćanske dece, već o izraelskim vojnicima koji su „srećni kada ubijaju decu“ – kao što je rečeno na BBC-ju; ne više o superiornosti Jevreja već o 'beloj supremaciji i aparthejdu'; ne više o jevrejskim lutkarima koji povlače konce, već o izraelskom lobiju. Kao što je Jakobson objasnio: „Pljačkaški kolonijalisti koji ubijaju decu iz anticionističke propagande, isti su oni Jevreji koje su mrzeli pre 2.000 godina: separatisti, lopovi koji sisaju krv, mnogo pre nego što je ijedan izraelski

vojn timer patrolirao Zapadnom obalom. Prisutne su iste klevete i karikature, u velikom broju, samo što se sada koristi reč koja počinje na 'C', a ne više na 'J'.“

Hana Arent je svojevremeno zapisala da su dokumenti iz Trećeg rajha retko pominjali deportacije, eksterminaciju, streljanja ili ubijanja. Umesto toga postojao je izraz 'konačno rešenje' (*Endlösung*). Postojao je 'specijalni tretman' (*Sonderbehandlung*). Postojala je 'evakuacija' (*Aussiedlung*). Postojalo je 'preseljavanje' (*Umsiedlung*). Postojao je 'radna Istoku' (*Arbeitseinsatz im Osten*). SS trupe odgovorne za likvidaciju jevrejskih muškaraca, žena i dece morale su da se pridržavaju strogog '*Sprachregelung*'-a, ili 'pravila govora', pa su ti eufemizmi olakšavali regrutaciju običnih ljudi da sprovode najgroznije zločine u ime navodnog 'većeg dobra'.

Ovim se ne želi povući nikakva paralela između pokreta za društvenu pravdu i nacista. Ali pokušaj da se terminologija pretvori u oružje ima široku bazu pristalica, od verskih vođa i spin-doktora do konsultacija u menadžmentu, a u najgorem smislu se koristi kao sredstvo za društvenu prinudu i ubistvo. Kao što je novinar Endrju Neil rekao: „Otkud opsednutost jezikom, zajedno sa zahtevima da se u upotrebi koriste termini za koje se smatra da su trivijalni, irelevantni, čak patetični? Jer ako kontrolišete govor već ste prešli dugi put ka dominaciji u debati u ovim novim vremenima politike identiteta.“

Jedna od fraza koje u ovim novim vremenima najviše uznemiruju je: „Oh, ne smem to da kažem.“ Time se podrazumeva da savršeno razuman stav i iskreno držana pozicija, bilo u vezi pola, rasne politike ili Srednjeg istoka, ne sme da se iskazuje u društvu koje za sebe veruje da je slobodno. Taj samo-cenzurišući stav se prečesto čuje u prostoriji za odmor tokom pauze na radu, oko bara, u kafeima, na željezničkim stanicama i u dnevnim sobama. Ponekad se čuje i prvi rođak te rečenice, koji još više uznemirava: „Ne sme to da se kaže“, ili nešto blaži rođak: „Mi ne smemo to da kažemo.“ Oni koji insistiraju da naglas kažu benigno mišljenje koje potpada pod *tabu*, čak i ako većina isto misli, navikli su da za uzvrat dobiju reakciju: bolnu grimasu, praćenu pogledom preko ramena, neprijatnu tišinu, spuštanje obrva i iskreni izraz solidarnosti. Studija koju je 2021. godine sprovedla organizacija 'YouGov', ustanovila je da skoro šest od deset ljudi u Britaniji čuti o svojim političkim i društvenim stavovima, 'iz straha od suda drugih, ili zbog negativne reakcije drugih'. Postoji iskušenje da se protestuje, kao što je učinio Džon Milton 1644: „Dajte mi slobodu da znam, da kažem i da slobodno raspravljam u skladu sa svojom savešću i iznad svega u skladu sa slobodama.“ Ovo je svakako poznato onima koji podržavaju jevrejsku državu.

Oni koji iskreno veruju u novu pravovernost i njen lingvistički okvir, koji naravno uključuje izraelofobiju, možda nisu brojni, ali je njihov uticaj moćan. Ovi radikalni 'progresivni aktivisti', kao što su ih istraživači imenovali i čiji se aktivizam češće sprovodi u salama za sastanke, više u vladinim telima i na Internetu nego na ulici, čine najmanje 13% stanovništva Britanije, ali imaju neproporcionalnu moć. Slično je i na drugim mestima na Zapadu. Obično su bogati, visoko obrazovani, žive u velikim ili u univerzitetskim gradovima, i na tim mestima zauzimaju najuticajnije pozicije. Njihova su gledišta naročito radikalna – ili 'hiper-liberalna', kako se filozof Džon Grey (Gray) izrazio – i naročito su dogmatični i skloni propovedanju. Oni ulažu velike napore da njihova gledišta prođu po vertikali kroz društvo, putem svih mogućih kanala uticaja, od organizacija koje oni vode do stvari kojoj pružaju podršku. Istraživanje sprovedeno na Kings koledžu u Londonu pokazalo je da progresivni aktivisti imaju šest puta veću šansu da nametnu svoja politička gledišta na društvenim medijima, u odnosu na bilo koga drugog. Na taj način oni postaju samozvani čuvari kapija kulture. Pošto su posebno strastveni kada se radi o pravima manjina, oni najviše podržavaju grupe kao što je 'Black Lives Matter', i imaju potcenjivački stav prema zapadnjačkoj istoriji i kulturi.

Uticaj ovih progresivnih kreatora mišljenja/stavova je ogroman. Njihov 'gramšistički' dugi marš kroz institucije daje ton našoj kulturi i određuje ono za šta građani sada osećaju da je dozvoljeno misliti. Najveća je verovatnoća da će oni, od svih društvenih grupa, smatrati da je neka zemlja strukturno rasistička. Zbog istaknute pozicije izraelofobije među vođama pokreta, iskustvo pokazuje da kada se program učenja 'dekolonijalizuje', kada se govornici 'kanseluju' ili se pridevi dodaju bedževima sa imenima, predrasude prema Jevrejima i njihovom nacionalnom domu nikad nisu daleko. Godine 2017. je iz gej 'Dyke March'-a bila isključena jedna Jevrejka koja je mahala zastavom u bojama duge sa Davodovom zvezdom na njoj. Organizatori, koji – gle ironije – promovisu doktrinu 'inkluzivnosti i diverziteta', rekli su da je to učinjeno jer njen gest „unosi osećaj nebezbednosti među ljude.“ Kasnije je na Facebook stranici 'Chicago Dyke March'-a objavljen post da je to bio slučaj „antisemitizma maskiranog u liberalne vrednosti“. To je bio tek početak. Netolerancija donosi novu netoleranciju na kasnijim 'Dyke' marševima u San Francisku i Vankuveru, lezbejke feministkinje su vređane i izbacivane u ime 'inkluzivnosti'. Kao što je jevrejska novinarka Hedli Friman (Freeman) posvedočila, pošto je napustila liberalni list *Guardian*, siledžijsko ponašanje prema feministkinjama na radikalnoj levljici obično ide ruku pod ruku sa izraelofobijom.

Pošto je postalo opšte mesto, čak i obavezno, govoriti o Izraelu kao ugnjetaču, tvrdnja da je ta zemlja kriva za najgore zločine usvaja se bez ikakve debate. Grupe kao što je 'Amnesty International' troše mnoge resurse u tom smislu. Njihova kampanja da se usvoji reč 'aparthejd' i da se ona poveže sa Izraelom, podrazumevala je masovno slanje e-mailova, ulične akcije, zvanične izveštaje i blic napad preko društvenih medija. Logika je jasna. To je logika odnosa sa javnošću.

Optužba za 'aparthejd' je glavno oružje koje se koristi protiv Izraela i treba je proučiti detaljnije. Najjasniji primer takvog sistema je, naravno, postojao u Južnoj Africi. Bio je brižljivo čuvan zakonski i podrazumevao drakonsku rasnu driskriminaciju. Počevši od 1949, zabranom venčavanja crnih i belih, kulminirao je u zakonima kojima su najbolje škole, najbolja naselja, bazeni, plaže, toaleti i transport bili rezervisani za belce, dok su crnci ograđeni u osiromašene gradove, obično u zagađene industrijske zone, živeli od nedovoljnih zarada i slali svoju decu u prenatrpane niskobudžetirane škole. Napadi, hapšenja, batinanja i mučenja bili su uobičajeni.

U tom je periodu bilo svega, od otvorenog divljaštva do svakodnevnog ponižavanja. Policija je 1960. godine hladnokrvno pucala i ubila šezdeset i devet crnaca koji su protestovali protiv dehumanizujućih zakona kojima im je bilo ograničeno kretanje. Crne dadilje, koje su se starale o beloj deci, nisu smele da sede zajedno s njima u crkvi. U svojim sećanjima na odrastanje kao dečak mešane rase u Johaneshurgu, komičar Trevor Noah se seća kako je „jedino vreme kada sam mogao da budem sa svojim (belim) ocem bilo je kada smo bili u kući“, a „ako bismo izašli iz kuće, mi smo išli jednom, a on drugom stranom ulice.“ Pošto mu je koža bila svetla, za njega je bilo opasno da bude viđen sa svojom crnom majkom. „Ona bi me držala za ruku ili bi me nosila, ali ako bi se pojavila policija morala je da me spusti i da se pravi da nisam njen,“ pisao je on. Kako se crna populacija pobunila protiv aparthejda, grad u kome je stanovao je bio „u neprekidnom stanju pobune. Stalno je neko na nekom mestu marširao ili protestovao, i uvek je bivalo represije. Dok sam se igrao u kući svoje bake, slušao sam pucjavu, vrisku i gas suzavac koji je ispaljivan na gomile ljudi.“

Među slične primere spadaju i 'Jim Crow' zakoni u Sjedinjenim Državama, u kojima je legislativa rasne segregacije nametana u mnogim državama sve do 1960-ih. Crni Amerikanci su morali da trpe lošije vozove, škole, javne usluge, pa čak i aparate za hlađenje vode. Videli smo kako se arapske države na Srednjem istoku, koje su proterale svoje celokupno jevrejsko stanovništvo i u kojima dominira najstrašniji rasizam, često čuvan diskriminatornim zakonima, trude da steknu isto

takvu etiketu. U regionu postoji i nekoliko primera u kojima manjinska grupa opresivno vlada nad većinom, kao što su alaviti u Siriji ili suniti u Bahreinu.

Izrael nikada nije ličio ni na šta od toga. Nije savršen – postoje kontroverze oko Nacionalnog državnog zakona iz 2018. kojim je ozakonjen jevrejski karakter države – ali je apsurdna tvrdnja da njegovi zakoni podrazumevaju aparthejd. Daleko od toga. Uprkos džepovima rasizma u državi, manjine uživaju jednakost i uzdigle su se do nekih od najvažnijih pozicija u zemlji. Sestorica Arapa su dobili najviša vojna odlikovanja, 'Medalju za izuzetnu službu', uključujući i čuvenog Amosa Jarkonija koji je izgubio ruku u borbama 1959, ali je i dalje komandovao elitnim 'Šaked bataljonom'. Maja 2022. Vrhovni sud Izraela je imenovao Kaleda Kabuba, prvog Arapina muslimana za sudiju (pre toga su mesto 'arapsko-izraelskog sudije' zauzimali hrišćani). U izraelskoj fudbalskoj reprezentaciji ima više Arapa nego Jevreja među prvom jedanaesticom; marta 2023. su igrači nosili na ramenima Bibrasa Načoa, svog prvog čerkeskog muslimanskog kapitena, u čast njegove poslednje utakmice. Arapi su služili kao diplomate, sa Ismailom Kaldijem koji je živio u tradicionalnom šatoru do svoje osme godine i rastao čuvajući ovce, a koji je 2020. godine postao prvi izraelski beduinski ambasador. Izraelski Arapin Josef Hadad se borio u pešadiji tokom 'Libanskog rata' 2006. godine, i skoro izgubio nogu u Hezbolahovom napadu raketama; oporavio se i postao predavač i aktivista koji ruši izraelofobne mitove na društvenim mrežama.

Na Zapadnoj obali je stvar komplikovanija. Prva značajna razlika je što Arapi iz tog područja žive pod Palestinskom upravom, po palestinskim zakonima (koji uključuju i zabranu prodaje zemljišta Izraelcima, sa zaprećenom kaznom 'doživotnog zatvora i prinudnim radom'). Istina je da oni potpadaju pod izraelski vojni aparat, gde spadaju i 'checkpoints' (kontrolni punktovi), i da je granica sa Izraelom obezbeđena zidom. Svakodnevni život može da bude prekidan, na primer, iznenadnim zabranama većih okupljanja iz straha od nemira.

Sa izraelske tačke gledišta to se ne opravdava institucionalizovanim rasizmom, već brigom za bezbednost. Pretnje terorizmom sa tog područja odavno su ozbiljne. Između oktobra 2000. i jula 2003, dok je prvi deo barijere/zida bio u izgradnji, dogodila su se trideset i pet napada bombaša samoubica koje su izveli terorista sa severa Zapadne obale, u kojima je stradalo 156 izraelskih civila. Kada je prvi deo barijere završen, taj se broj smanjio na tri napada sledeće godine. Kada je poslednji deo ograde završen, samoubilački bombaški napadi su praktično prestali.

Proverite svoje tačke provere

Od značaja je da se ne omalovažavaju poniženja koja diktira život pod nametnutim bezbednosnim merama. Najgori primer je grad Hebron na Zapadnoj obali, gde je glavni palestinski drum permanentno zatvoren od strane vojske radi zaštite jevrejske zajednice, i gde je ekstremista Baruh Goldštajn masakrirao dvadeset i jednog muslimanskog vernika 1994. godine. Video sam na zatvorenim prodavnicama šovinističke grafite na hebrejskom i mreže preko arapske pijace koje štite stanovnike od kamenica koje na njih bacaju izraelski radikali. Taj grad, u kome su grobovi Abrahama, Isaka i Jakova i njihovih žena, Šare, Rebeke i Lee, ima istoriju ubilačkih nemira koji daleko u prošlosti prethode osnivanju Izraela. Godine 1929. je ubijeno skoro sedamdeset Jevreja u masakru koji su počinili Arapi, izazvanom lažnim pričama da Jevreji spremaju zaveru. Posle toga je jevrejska zajednica evakuisana, i grad je ostao *Judenrein* sve do 1967. Danas su neophodne intenzivne bezbednosne mere da bi bio omogućen život u relativnom miru. 'Naseljenici' nisu politika koju bih podržao, i stojim iza većine koja se protivi bilo kakvog oduzimanja zemljišta ili viktimizacije Palestinaca. Ali se mora reći da protivljenje bilo kakvom prisustvu Jevreja na Zapadnoj obali – koja je bogata drevnom istorijom Jevreja – jako liči na aparthejd.

Originalni 'predlog Ujedinjenih nacija iz 1947. godine o podeli' dozvoljavao je da izvestan broj Jevreja živi u palestinskoj državi, kao što su i neki Arapi postali državljani Izraela. Ipak, sadašnja palestinska vlada ne dozvoljava Jevrejima rezidentni status, uz oštre kazne predviđene za Arape koji se pokažu krivim za prodaju zemljišta Jevrejima. Moderni liberali po celom Zapadu podržavaju ovu rasističku politiku. Oni se ne bi složili sa zakonima koji bi Hindusima branili da budu u Pakistanu, ili muslimanima ne bi dozvolili da žive u Britaniji ili Meksikancima da budu u SAD. Kako se može opravdati takva zabrana prava Jevrejima koji imaju drevne veze sa tim područjem? Situacija je mnogo manje crno-bela nego što mnogi misle. Uprkos 'čekpointima' i vojnicima, svojim očima sam gledao kako se jevrejski 'naseljenici' mešaju sa svojim palestinskim prijateljima u supermarketima. Kada je rabi Leo Di (Dee), rođen u Britaniji a stanovnik 'naselja' Efrat, izgubio ženu i dve ćerke u terorističkom napadu 2023. godine, bubreg njegove pokojne žene bio je doniran jednom Palestincu koji je kasnije pozirao za fotografiju na kojoj grli ožalošćenog rabina. Čak i u Hebronu, u senci terorizma i fanatizma, viđao sam vojnike kako pričaju sa mladim Palestincima i sa njima igraju neke zabavne igre.

Ima mnogo onih koji se zalažu za smanjivanje bezbednosne strukture, što bi bio deo zbližavanja koje je intelektualac iz Izraela, Mika Gudman,

nazvao „sužavanje konflikta“. Kada se radi o pitanjima života teško je doneti takvu odluku. U svakom slučaju, jasno je da je za Palestince predviđen drugačiji tretman nego za Izraelce, iz razloga bezbednosnih pretnji, a ne zbog njihove rase. Napadi jevrejskih ekstremista, ponekad u saradnji sa vojnicima, ozbiljan je problem koji osuđuje većina Izraelca i sa kojim sudovi treba da se razračunaju. Godine 2023. došlo je do brojnih osvetničkih kampanja od strane ekstremnijih Jevreja, koje su usledile posle palestinskih terorističkih napada, ali je najveći broj pripadnika jevrejske zajednice to osudio kao nešto odvratno. Koliko god da je situacija ružna i frustrirajuća, ona ne može ni na koji način da se poredi sa aparthejdom u Južnoj Africi ili sa vremenima segregacije u SAD.

Najbolji način da se laž sintagme 'izraelski aparthejd' učini očiglednom, jeste da se naglasi da optužba prethodi dokazima. Ta je kleveta već cirkulisala nekoliko godina pre 1967, kada nije bilo nijednog 'naseljenika' na Zapadnoj obali. Još 1963. je časopis Arapske lige *Arab Outlook*, koji izlazi u Londonu, objavio dugi esej kojim se opravdava ekonomski bojkot jevrejske države jer postoji „izraelski aparthejd“; u pamfletu pod naslovom *Zionist Colonialism in Palestine* (Cionistički kolonijalizam u Palestini), koji je 1965. objavila 'Palestinska oslobodilačka organizacija' (PLO), pune dve godine pre 'okupacije', autor Fajez Sajeg je tvrdio: „Cionistička naseljenička država je lekcije učila od raznih diskriminatornih režima u belim naseljeničkim državama u Aziji i Africi... dok afrikanerski zastupnici aparthejda u Južnoj Africi, na primer, otvoreno priznaju svoj greh, cionistički protagonisti aparthejda u Palestini na očaravajući način tvrde da su nevin.“ Ipak, okupacije nije bilo. To je bila presuda koja još nije pronašla svoj zločin. Napadači na Izrael su na glave stavili crne kape koje nose sudije kad nekoga osuđuju na smrt, pre nego što je bilo kakav zločin počinjen. Kao što ćemo videti u poglavlju pod naslovom 'Falsifikat', klevetu su izmislili sovjetski propagandisti, i usadili je kako u način razmišljanja Palestinaca tako i u levičare na Zapadu – koji su već bili navikli na kampanje protiv Južne Afrike. Kako je rekao Žan Pol Sartr: „Da Jevrejin ne postoji, antisemita bi ga već izmislio.“

Ričard Goldston, ranije sudija u Južnoj Africi, koga su UN ovlatile da ispita potencijalna kršenja ljudskih prava u konfliktu Izraela sa Gazom, od samog početka je odbacio korišćenje termina 'aparthejd'. U prilogu za *New York Times* on je napisao:

„Mada 'aparthejd' može da ima i šire značenje, njegovo korišćenje treba da podseti na situaciju u Južnoj Africi pre 1994. U slučaju Izraela je nepravdna i netačna kleveta, sračunata na to da se oduže, a ne unaprede mirovni pregovori. Previše dobro sam upoznat sa okrutnošću odvratnog apart-

hejd sistema u Južnoj Africi, u kome ljudska bića označena kao crna, nisu mogla da glasaju, da se bave politikom, da koriste toalete ili plaže 'za belce', da se venčavaju sa belcima, da žive u naseljima predviđenim samo za belce ili čak da odlaze tamo bez 'dozvole'. Crnci koji su bili povređeni u saobraćajnim nesrećama ostavljani su na putu da iskrvare do smrti, ako se ne bi u blizini našla hitna pomoć 'samo za crnce' i odvezla ih u bolnicu 'za crnce'. 'Belim' bolnicama je bilo zabranjeno da im spasavaju živote... Sve dok ne bude ostvaren mir sa dve države, ili bar dok građani Izraela budu pod pretnjom napada sa Zapadne obale ili iz Gaze, Izrael će morati da ima kontrolne punktove na putevima i da primenjuje slične mere potrebne za samoodbranu, čak i ako se Palestinci zbog toga osećaju ugnjetenim... duboki nesporezumi, tvrdnje i kontra-tvrdnje će bivati samo sve jače ako se priziva uvredljiva analogija 'aparthejda'.“

Čak su i viši službenici organizacije 'Amnesty International', koji su posebno podešeni da primećuju 'institucionalni rasizam', odbacili pažljivo pripremljen izveštaj 'Aparthejd u Izraelu'. Njihova izvršna direktorka u Izraelu, Moli Malekar, imala je primedbe na tu klevetu, i nazvala je „niskim udarcem“. Rekla je: „Postoji diskriminacija prema palestinskim građanima Izraela, ali oni imaju prava, imaju neke od ključnih pozicija; oni organizuju kampanje i imaju uticaja i to treba priznati, ceniti i ohrabrivati“. Direktor 'Amnestija' za razvoj resursa, Tal Gur-Arije, dodao je na Facebook-u: „Tvrdnja da to ide do aparthejda nema jaku osnovu po međunarodnom pravu, po akademičarima i civilnom društvu, da se i ne spominje ista tvrdnja koja se odnosi na Palestince koji žive u drugim zemljama. Moje odeljenje nije bilo uključeno u sastavljanje tog izveštaja, niti u njegove zaključke i preporuke.“

Aparthejd, kao i Holokaust, nešto je što će svako osuditi, bez obzira na politiku koju sledi. Zbog toga je to toliko strateški moćna optužba a prišiva se jevrejskoj državi. Ona je imala dejstvo i pomogla kod obaranja režima u Južnoj Africi, pa je lako zaključiti zbog čega aktivisti troše toliko energije u pokušajima da je prikače Izraelu. Britanski akademik Dejv Rič (Rich) je napisao: „Oni koji su vodili kampanje tokom šezdesetih, uspešno su prodali ideju anti-aparthejda kao pitanje ljudskih prava i moralne stvari, kojima svako može da se priključi, pa je išlo do tako jednostavnih stvari kao što je izbor pomorandži koje će čovek kupiti u lokalnoj samoposluzi. Ta ideja ima mitološki status na levici, koji smesta obezbeđuje autoritet svakome ko je uključen. Pro-palestinski pokret nikada nije imao sličnu podršku, uticaj ili moralnu težinu, ali ako samog sebe bude definisao kao 'novi anti-aparthejd pokret', mogao bi da se pokrene u pravcu takvog statusa.“

Taktika koju primenjuju aktivisti je jasna. Talasi odnosa sa javnošću koriste se da bi se ugušio problem činjenica koje ne odgovaraju, čime se objašnjava ogromna količina 'aparthejd Izrael' online propagande. To je Trojanski konj antiracizma, u kome čuče najosnovniji instinkti. Pregledanje takvog materijala priziva grotesknu ironiju. Jevreji su vekovima istinski trpeli diskriminaciju aparthejd-tipa. Ti aktivisti okreću istoriju anti-jevrejskog rasizma protiv samih Jevreja.

Čime se bavite?

Gruba reč 'okupacija' takođe pojednostavljuje složenu i suptilnu situaciju. Sama istorija, za koju je razumljivo da nije opšte poznata, mnogo govori. Tokom rata koji je sledio rođenju Izraela 1948. godine, Jordan – koji je dve godine ranije stekao nezavisnost od Britanije – osvojio je i anektirao Zapadnu obalu koja je četiri stotine godina bila deo otomanske imperije. Jordan je tu teritoriju držao do 'Šestodnevog rata' 1967. u kome se Izrael branio od arapske invazije, i na kraju je osvojio. Tada su na tom području nastale jevrejske zajednice, uglavnom oko biblijskih mesta. Tako je oko tri hiljade kvadratnih kilometara zemlje počelo da liči na krpež izraelskih i palestinskih naselja okruženih pustarama. Zakoni o planiranju koji se odnose na taj prostor sastavljeni su od mešavine starih propisa iz otomanskog vremena i propisa koje je uspostavio britanski mandat (koji je postojao između 1920. i 1948). Jevrejske zajednice su potpale pod izraelske zakone. Jordan se 1988. odrekao prava na Zapadnu obalu, pa je 1994. postao druga arapska država, posle Egipta, koja je potpisala sporazum sa Izraelom. Time je uspostavljen odnos čija je sudbina bila da postane 'hladni mir'.

Iste te godine, prema Sporazumu u Oslu, teritorija je podeljena na tri dela. Ti su delovi označeni sa A, B i C. Dok područjem C upravlja Izrael, druga dva su pod upravom vlade palestinskih vlasti – što je trebalo da bude prethodnica palestinske države – i tu živi najveći deo Palestinaca. Izrael nije uključen u administriranje tom teritorijom, a Izraelci su opomenuti da tu ne ulaze, jer mogu da budu linčovani. U područjima A i B Palestinci imaju svoje sopstvene bezbednosne snage i policiju, sopstvene institucije i sopstvene zakone. Imaju sopstvenu diplomatiju i nacionalnu himnu (*Fida'i*). Arapski jezik i kultura cvetaju. Ukratko, mada Palestina još uvek nije priznata kao država, što bi moglo da se dogodi kad potpišu mirovni sporazum sa Izraelom, ona generalno vodi svoje poslove. Ne može se poreći da je područje bez države u haosu. Ali to se ne slaže uvek sa utiskom koji priziva etiketa 'okupacije'.

Ako treba uporediti sa potpunom verzijom, pogledajmo Tibet koji je predmet duge i brutalne kineske okupacije od 1951. Tom zemljom sada

direktno vlada komunistička vlada u Beidžingu, čije snage imaju potpunu kontrolu nad stanovništvom. Ona administrira svakim aspektom svakodnevnog života, od poreza do dozvola za putovanje. Kantonom se upravlja u skladu sa autoritarnim principima, uz nadgledanje, torturu i hapšenja bez suđenja, i to se sve prihvata kao životne činjenice. Ako nekoga optuže za 'separatizam' može da se suoči sa smrtnom kaznom. Tibetanski jezik i kultura su stavljeni van zakona, i svaki pokušaj izražavanja tibetanskog nacionalnog identiteta biva smrvljen. Čak i ako neko poželi srećan rođendan Dalaj Lami ili ako na svom telefonu ima tibetansku zastavu, može da bude proglašen kriminalcem. Himna i zastava su zabranjeni, dok je tibetanski jezik izgurao u korist kineskog. Zemlja je preplavljena kineskim imigrantima, pa su Tibetanci postali manjina u svojoj zemlji. Naročito jeziv potez, koji je prethodio Putinovom odvođenju dece iz Ukrajine, Kinezi su 900.000 tibetanske dece je odvojili od njihovih familija, uče ih po kolonijalnim školama sa stalnim boravkom i sipaju u njih nacionalističku indoktrinaciju.

Zahvaljujući izraelofobiji, mnogi ljudi pretpostavljaju da situacija na Zapadnoj obali liči na onu u Tibetu, a ne na složenu stvarnost. Čak i kad bi termin 'okupacija' bio odgovarajući, on nije nešto što je kristalno jasno. Mada na tu temu može još mnogo da se kaže, takva debata leži van zamišljenog sadržaja ove knjige. Moj cilj nije da se koncentrišem na pravne tehnikalije već na popularnu percepciju i predrasude. Kao i sa terminom 'aparthejd', korišćenje reči 'okupacija' ima strateške dobrobiti: ako se koristi ranije opisani postupak u dva koraka, dozvoljeno je ubijanje demonizovanih Jevreja, i to pod firmom 'otpora'. Kao što smo videli, jezik ima moć. Kada se radi o Izraelu, sam naš rečnik postaje oružje koje uništava.

Lideri sutrašnjice

Progresivna ideologija je sada duboko ugrađena u sve zapadne institucije koje vodi elita, od medija do akademičara. Ona ima velikog uticaja na Laburističku partiju u Velikoj Britaniji, i veoma je zastupljena među Demokratama u Vašingtonu. Velika je ironija da, uprkos svom fokusu na anti-racizam, pokret za društvenu pravdu ima i sopstveni fanatizam.

Jedno istraživanje NUS (National Union of Students – Nacionalna unija studenata) u Velikoj Britaniji je ustanovilo da Jevreji bivaju rutinski napadani i vređani u kampovima. U izveštaju se kaže da su klevetani kao 'cionistički agenti', izbacivani sa događaja jer nose *kippa* na glavi, unose im se u lice uz uzvike 'sloboda Palestini', preteći ih gledaju dok se međusobno došaptavaju. Čak je činjenica da identitetski formulari NUS-a redovno izostavljaju 'judaizam' kao opciju verske opre-

deljenosti, dok su sve druge veroispovesti navedene. Svo to maltretiranje vezano je za Izrael, dok aktivisti koriste pro-palestinske jevrejske studente kao pokriće. Identitetska politika bazirana na rasi se jasno koristi kao oružje.

U izveštaju se kaže: „Postoji politička agenda koju slede izabrani funkcioneri NUS-a, koji žele da iskažu svoju podršku 'kampanji dekolonizacije' i da šalju pro-palestinske aktiviste protiv jevrejskih organizacija koje na istom mestu imaju svoje kampanje.“ Jedno zvanično saopštenje NUS-a je za vrhunac pojava antisemitizma na univerzitetu okrivilo „izraelske snage“. Dok se čita ovaj izveštaj, teško je izbeći zaključak da je NUS uhvaćena u kandže antisemitske paranoje, a sve pod pokrićem navodne kritike Izraela.

Jedan naročito upadljiv primer kaže da su crni studenti bili protiv uvođenja kursa koji treba da pomogne prepoznavanju antisemitizma i koji organizuje 'Unija jevrejskih studenata'. „Nekoliko crnih žena, funkcionera, neformalno je obavestilo kolege da se osećaju krajnje neprijatno, jer skoro svi primeri antisemitizma u studentskom pokretu uključuju obojene žene,“ rečeno je u izveštaju. Implikacija toga je da belci, studenti Jevreji, koriste kurs protiv antisemitizma da bi napali crne žene i ugušili njihovo kritikovanje Izraela. Posle pregleda seansi, međutim, ustanovljeno je da je samo jedan primer uključivao jednu obojenu ženu, što znači da je optužba bila bez osnove.

Ne zna se da li je to urađeno maliciozno ili kroz neki oblik izmišljene pristrasnosti. Posebno je od značaja da je sve moglo tako lako da se razjasni. Izveštaj zaključuje: „Prihvatanje primedbi stavljenih od strane crnih funkcionera, bez ikakve istrage ili provere, čini se da ukazuje na pristrasan stav i da se ne veruje u žalbe na antisemitizam – ako su na bilo koji način vezani za Izrael/Palestinu – koje su učinjene u dobroj veri. “Drugim rečima, kada se radi o Izraelu ljudi prolaze kroz ogledalo.

Današnji studenti su sutrašnji lideri. Oni predstavljaju samo jedan bataljon u redovima pokreta za društvenu pravdu. Snabdeveni diplomama sa prestižnih univerziteta i uvereni u ispravnost svog pogleda na svet, oni stižu pozicije u najznačajnijim institucijama društva, i tamo nameću radikalnu politiku identiteta koja najveći deo zemlje ne zanima. Izraelofobija je umotana u novu pravovernost koju oni šire kroz svoje mreže. Pošto većina ljudi nema specijalizovano znanje o istoriji i geopolitici Srednjeg istoka koje bi pomoglo da se ignoriše propaganda, negativno gledanje na jevrejsku državu se lako asimiluje. Na taj se način prihvatljivi antisemitizam uvlači u glavne tokove društva kroz škole, univerzitete, levičarske medije, muzeje, galerije, izdavačke kuće, kadrovska odeljenja, reklamne agencije, pozorišta i kompanije koje se bave društvenim medijima, a koje obično vode progresivci. Običan narod se nalazi u situaciji u kojoj je nagonjen da se priključi uskom broju

verovanja u odnosu na pol, seksualnost, ropstvo, kolonijalizam i Palestinu, i iz toga je teško izaći. Gubitnici u takvoj situaciji su uvek isti: oni koji imaju staromodna uverenja i Jevreji.

Niko ne kaže da Izrael nije grešio. Ali, da li postoji država koja nije? Dok sam istraživao za ovu knjigu, naišao sam na fotografije članova 40. Komande kraljevskih marinaca, u kompletnoj uniformi, koji pobjednički drže odsečene ljudske glave tokom 'Malajske akcije' 1952. godine (u to su vreme ove slike bile nedostupne). U toj je epizodi ubijeno oko 12.000 ljudi, a to je bila samo jedna od brojnih britanskih krvavih kampanja u to vreme. Sve su one lako bacale u senku nasilje tokom rađanja jevrejske države. Četiri godine pre toga, arapsko-izraelski rat je odneo između 13.000 i 20.000 života. Mada je britanski kolonijalni sukob u jugoistočnoj Aziji uglavnom zaboravljen, konflikt iz 1948. u kome je osnovan Izrael, do današnjeg dana inspiriše godišnje komemoracije, besne demonstracije i agresivne političke zahteve. Naravno da iza toga stoje brojni razlozi. Ali onaj koji je značajan je mržnja, preusmerena sa jevrejskog naroda na njihov nacionalni dom.

Istina je da se Izrael bori sa mnogim izazovima koji potiču od verskog konzervativizma i ekstremizma, kako jevrejskog tako i muslimanskog. Godine 2023. je nekoliko šovinista uspelo da nađe put do vlade i da izazovu kontroverze i užasavanje. Tokom decenija koje dolaze, demografske promene mogu da uspostave nelagodnu koaliciju zajednica koje su pod tenzijama. Moguće je da se karakter države promeni na načine koje ne možemo predvideti. Međutim, sve države imaju svoje probleme, upravo kao što imaju na raspolaganju sopstvene snage. Možda nije potrebno isticati da, uprkos svim svojim greškama, Izrael nije nacistička Nemačka, nije Južna Afrika aparthejda, Iran ili Putinova Rusija. Uz bilo koja razumna merila jevrejska država je mnogo bliža slobodnim državama Zapada nego autokratijama, ali uz svoju turbulentnu skoriju istoriju, drugačiju mešavinu kultura i sa zakletim neprijateljima na svom pragu.

Peto poglavlje

FALSIFIKOVANJE

TREĆA KARAKTERISTIKA IZRAELOFOBIJE

Papagajsko ponavljanje laži nacističke i sovjetske propagande

Sauronovo oko

Oni koji su neprijateljski nastrojani prema Izraelu skoro nikad nisu svesni da kao papagaji ponavljaju propagandu. To je zato što su laži koje oni šire – da je 'cionizam rasizam', da su Izraelci 'naseljenici kolonijalisti' i 'beli suprematisti', da su

Jevreji postali grozni kao što su bili nacisti, da cionisti nameravaju da pokore ceo Srednji istok, da Izrael sprovodi 'etničko čišćenje' i 'genocid' – stvorene od strane dezinformacijskih mašina koje sponzoriju države, i da su im na raspolaganju stajali ogromni resursi. Te su kampanje do te mere bile uspešne da čak i danas ljudi apsorbuju njihove poruke, nemajući pojma da su lažne. Tu su propagandu proizvela dva najopresivnija režima koje je svet ikada poznao.

Počelo je sa nacističkom Nemačkom. Falsifikat izraelofobije je, vođen duhom Hitlera, proključao u arapskom svetu tokom 1940-ih godina. U pred-ratnim godinama, dok su psi rata već lajali pred vratima, poharani Jevreji su bežali u Palestinu. Napetosti su bile sve izrazitije. Početkom 1936. godine je rast arapskog militantnog anti-britanskog nacionalizma zapalio krvavi arapski ustanak koji je uzdrmao temelje kolonijalne vladavine i naterao London da prihvati pomoć iz Transjordanije, Iraka, Saudijske Arabije i Egipta. Ustanak je ugušen. Godine 1939. bilo je oko pola miliona Jevreja i dva put više Arapa koji su živeli pod imperijalnim mandatom. Raspoloženje je bilo zapaljivo. Tro-ugao nasilja između britanskih snaga, arapskih gerilaca i jevrejske milicije odneo je više od hiljadu života tokom samo petnaest meseci. Bilo je oko dve hiljade snajperskih napada, skoro pet stotina bombi i više od tri stotine otmica. Kako se rat približavao, London je bio sve zabrinutiji u vezi obuzdavanja arapskog besa.

Da bi se sprečilo dalje nasilje, Čemberlenova vlada je pokušala da umiri Arape tako što je izdala 'Beli papir' kojim ograničava svoju podršku cionizmu. Uslovi su glasili: stroga ograničenja za imigraciju Jevreja, ograničenja u pogledu prodaje zemljišta Jevrejima, i pripreme za osnivanje jedne binacionalne države, pod vlašću Arapa kao većine. Za jevrejske Palestince, pod kojim su imenom tada bili poznati, to je značilo katastrofu. Cela poenta cionizma bila je uspostavljanje jevrejske domovine koja je sposobna da se odbrani i to je bilo neophodno – kao što je Holokaust nedugo potom i dokazao. Život pod Arapima bi samo ponovio iskustva iz dijaspora, vekovima dugu agoniju. I onda je izbio rat.

Mašta nacista je Jevreje videla kao tamno srce ujedinjenih neprijatelja. Godinama su berlinski propagandisti ubeđivali domaću javnost da su jevrejski majstori-lutkari odgovorni za rat, optuživali su ih da manipulišu Britanijom, Sjedinjenim Državama i Rusijom i teraju ih na rat sa srdačnim nemačkim narodom. Dok je 1941. godine Vermaht napredovao kroz Severnu Afriku ka Srednjem istoku, berlinski stratezi su počeli da razmatraju vrednost islama. Ako bi Arapi mogli da budu izmanipulisani kao što su Evropljani bili, nacisti su verovali da mogu dalje da potpale benzin anti-britanskog nacionalizma i antisemitizma u regionu, što bi dovelo do poraza Saveznika. U Palestini,

uprkos činjenici da su nezvanične jevrejske milicije kao što su bili Irgun i Šternova banda, bili protivnici britanskih imperijalnih snaga, nacisti su verovali da mogu da projektuju priču sličnu onoj kako Jevreji povlače konce i upravljaju Britancima. To je bilo malo nategnuto, ali je ranije delovalo. Cilj je bio jasan: ako bi se lokalni Arapi obrušili na Britance a masakrirali i Jevreje, Romelova armija, koja se kretala ka Srednjem istoku, bila bi dočekanica dobrodošlicom.

Da bi u svojoj nameri uspeli, Hitlerovi propagandisti su radili na tome da pritiskom iznutra London izgubi vlast nad Palestinom. Kao što je istoričar Dejvid Motadel ustanovio, nemački diplomata Eberhard von Štorer (Stohrer) je pozvao na uspostavljanje „ekstenzivnog islamskog programa“ i definisanje „generalnog stava Trećeg rajha prema islamu“. Neophodni sastojci su već bili na mestu. Štorerov memorandum iz 1941. je konstatovao da „Firer u islamu već uživa eminentnu poziciju jer se bori protiv judaizma.“ Drugim rečima, već postojeća arapska netrpeljivost prema Jevrejima i njihovim britanskim gospodarima, u kombinaciji sa skrivenim rezervoarom muslimanskih anti-jevrejskih predrasuda, zrela je za eksploataciju. Baš kao što bogate naslage verskog antisemitizma mogu da se nađu u evropskoj hrišćanskoj tradiciji, tako je i drevna mržnja prema Jevrejima ugrađena u Kuranu. To je bilo idealno vozilo za prenos poruke koju su nacisti imali da isporuče. Mržnja koja je zapalila islamski svet u godinama koje su dolazile bila je sinteza lokalnih kulturalnih, verskih i političkih korena, sa drevnom antisemitizmom hrišćanskih civilizacija, modernizovanim i na rasu orijentisanim od strane nacista.

Pre Drugog svetskog rata Jevreji su milenijumima živeli u arapskim zemljama. Istina je da je uvek postojala podzemna struja anti-jevrejskih predrasuda u islamskom društvu, i oni su u mnogim slučajevima bili prinuđeni da žive kao *dimi*, građani drugog reda. Bilo je u tome plima i oseka, ali su se tokom generacija uspostavile uspešne jevrejske zajednice po celom islamskom svetu, pa je u njima na kraju bilo skoro milion duša. Kao i u Evropi, neke od tih zajednica su pokušale da se potpuno asimiluju. U Egiptu, pod britanskom okupacijom u devetnaestom veku, nacionalistički slogan 'Egipat Egipćanima' skovao je jevrejski novinar i karikaturista Jakub Sanu; jevrejska zajednica u Kairu je čak pokušala da ponudi preživelim iz Holokausta dom u Egiptu, čime bi se uklonila potreba za emigracijom u Palestinu.

Mnogi Jevreji su se radije identifikovali sa evropskim kolonijalnim silama nego sa lokalnim nacionalističkim pokretima. Slična je priča bila i u regionu. Jevreji u Libiji su od Bengazija načinili značajan komercijalni centar; jevrejski intelektualci u Iraku su spadali u najznačajnije pisce Srednjeg istoka; jevrejske familije u Alepu su o Hanuki palile jednu dodatnu sveću u znak zahval-

nosti za gostoprimstvo koje su dobili u Siriji; Maroko je svojevremeno bio istačkan sinagogama, od Tafilalta u Berberskoj pustinji do planina Atlasa, od Oujda na granici sa Alžiirom do Esaura na obali Atlantika. Čak se ni u moćnoj Otomanskoj imperiji nije osećao antisemitizam.

Kao fokalna tačka verskog zanosa, Palestina je milenijumima bila rastrzana nasiljem među verskim grupama. Tokom četiri stotine godina bila je izdvojena na otomanske *vilajete*, kojima su vladali uglavnom opresivni turski gospodari rata i razne *paše*, retko Arapi ili Jevreji. Uprkos čestim krvoprolićima, nije bilo suštinskih neprijateljstava među muslimanima, Jevrejima i hrišćanima u regionu. U Jerusalimu, uprkos neumornim nasilnim prepirkama, bilo je vremena kada su sve tri Abrahamove religije živele jedne pored drugih u skladu, učestvujući čak u verskim svečanostima onih drugih. U međuvremenu, u Evropi su vekovi brutalnih progona, od Poljske do Rusije, od Litvanije do Rumunije, popularizovali jevrejski pokret u devetnaestom veku, kome je cilj bio uspostavljanje domovine u kojoj bi Jevreji mogli da žive slobodno i dostojanstveno, da razvijaju svoj nacionalni ponos i da se brane od agresije.

U Jerusalimu je od 1890-ih postojala jevrejska većina. Kako je počeo Drugi svetski rat, priliv ugnjetenih Jevreja, koji sanjaju o sopstvenoj zemlji, u kombinaciji sa prisustvom britanskih trupa, doprineo je zapaljivosti atmosfere. Izbili su krvavi sukobi, kao što su masakr skoro sedamdeset Jevreja u Hebronu i arapski generalni štrajk 1936, koji je doveo do opšteg krvoprolića tokom arapskog ustanka. Nasilje je imalo vulkanski karakter; prema profesoru Meiru Litvaku sa Univerziteta u Tel Avivu, više Arapa je tada stradalo od arapske ruke nego od kombinacije jevrejskih i britanskih snaga. Kada se Sauronovo oko Trećeg rajha okrenulo prema Palestini i videlo tamošnje grozničavo stanje, prilika se sama ponudila.

Sauron je poznat kao mračni vladar iz trilogije „Gospodar prstenova“ J. R. R. Tolkiena

Sastanak na vrhu uz limunadu

Moć nacističkog falsifikata potiče od njegove genijalnosti. Berlin je znao da neće biti dovoljno ako samo pumpa svoj postojeći materijal u Srednji istok. Čak su i osnovni antisemitski tekstovi, kao što su *Protokoli sionskih mudraca*, ostavljali utisak da su smišljeni prema evropskoj kulturi i osećanjima (mada su delovi *Mein Kampf*-a već bili prevedeni na arapski i u seriji objavljivani po arapskim novinama). Hitlerovi planeri su znali da

će, ako Arapi treba u potpunosti da asimiluju ideologiju Trećeg rajha, biti potrebno da ona bude predstavljena u kontekstu koji ostavlja utisak autentičnosti. U tom duhu je tim istaknutih islamista bio regrutovan da saraduje sa nacističkim propagandistima. Vođa tog čopora je bio paunasti palestinski Veliki muftija iz Jerusalima, Hadž Amin al-Huseini, poznati ekstremista koji je vodio gangsterski obračun sa umerenjaciima iz Palestine. Priznat kao 'otac osnivač palestinskog nacionalnog pokreta palestinskih Arapa', Huseini je ličio na proto-Jasera Arafata. Njegova porodica, koja je tvrdila da potiče od Proroka Muhameda, vekovima je bila poštovana među lokalnim klanovima, a muftija se uzdigao do položaja najmoćnijeg Arapina u britanskoj Palestini. Kontrolisao je značajan budžet i mrežu džamija, islamskih sudova, škola i zadužbina (*vakf*). Huseini je od 1936. bio poglavar Visokog arapskog komiteta, desetočlanog tajnog tela u kome su članovi bili lideri svih palestinskih frakcija. Tada je već bio vođa sopstvenog političkog pokreta, 'Palestinske arapske partije'. Takođe, on je bio posvećeni antisemita. Septembra 1937. napisao je 'Proklamaciju Velikog muftije islamskom svetu', koja je kasnije priznata kao jedan od osnivačkih dokumenata modernog islamskog ekstremizma. „Borba Jevreja protiv Arapa nije ništa novo,“ pisao je on. „Jevreji mrze Muhameda i islam... Ne smete imati odmora dok vaša zemlja ne bude očišćena od Jevreja.“

Nemački diplomata Ervin Etel (Ettel) je bio Huseinijeva veza. Kao Hitlerov ambasador u Iranu od 1939. do anglo-sovjetske invazije Persije 1941, Etel je već upravljao muslimanskim antisemitizmom kao sredstvom za ograničavanje britanskog uticala na Srednjem istoku. „Jedan od načina promocije anti-britanskih osećanja treba da bude jasna povezanost Muhamedove borbe protiv Jevreja u drevnim vremenima, sa savremenom Firerovom borbom,“ pisao je Etel. „Ako se iskombinuje sa povezivanjem Britanaca i Jevreja, to postaje krajnje efikasno.“ On i Huseini su blisko saradivali u Berlinu, i razmenjivali poruke. U jednoj od njih, sa datumom 26. juni 1942, muftija je uveravao ovog drugog da se arapski i nemački ciljevi „u potpunosti preklapaju“, naglašavajući da „Arapi osećaju blisku vezu sa Nemcima u toj borbi protiv svetskog jevrejstva.“ Pobjeda Saveznika bi označila kraj arapskih nacionalističkih aspiracija, pisao je on, dok bi trijumf Osovine obezbedio arapsku slobodu i nezavisnost.

Muftija je 28. novembra 1941. bio primljen u audijenciju kod samog Firera. Palestinski demagog je bio zbunjen čašću koja mu je ukazana. „Nisam očekivao da ću biti zvanično primljen u čuvenu kancelariju, očekivao sam privatni sastanak sa Firerom,“ sećao se on u svojim memoarima. „Upravo sam stigao na veliki trg pred kancelarijom i izašao iz kola pred ulazom u veliku zgradu. Iznenadio me je zvuk vojnog orkestra i počasna

straža od oko dve stotine nemačkih vojnika okupljenih na trgu.“

Pompa i počasti prilikom tog događaja pokazivali su koliko je Hitler cenio islam. Istoričar Motadel je zapisao da je nemački lider, prilikom neformalnih razgovora, često nepovoljno poredio hrišćanstvo sa muslimanskom verom. „Za razliku od islama, koji je opisivao kao snažnu i praktičnu veru, on je o hrišćastvu govorio kao o mekoj, veštačkoj i slaboj religiji patnje,“ napisao je on. „Dok je islam vera koja se odnosi na 'ovde' i 'sada', objašnjavao je Hitler prisutnima, hrišćanstvo je vera kraljevstva koje tek treba da dođe – kraljevstva koje je, u poređenju sa rajem koji obećava islam, duboko neprivačno.“ Ipak, Hitler nije bio opušten; Crvena armija je zaustavila nastupanje Vermahta pred Moskvom.

Za razliku od dobro isplanirane dobrodošlice, sastanak nije dobro počeo jer je došlo do spora oko kafe. U skladu sa arapskom tradicionalnom dobrodošlicom, Muftijin tumač je insistirao da se posluži kafa, na šta je Hitler odgovorio da ni članovima njegove Visoke komande nije dozvoljeno da piju kafu u njegovom prisustvu. Na kraju je Firer izašao i vratio se sa jednim SS oficijom koji je nosio limunadu. Dobro poznata fotografija i filmski snimak prikazuju dvojicu muškaraca u razgovoru, Muftiju u dostojanstvenoj haljini i sa turbanom, Firera kako gestikulira sedeći na ivici svoje stolice. Uz uobraženu ambiciju, Huseini je lobirao kod Hitlera da ga postavi za vladara imperije koja bi se sastojala od Palestine, Sirije i Iraka, i da mu dopusti sopstvenu legiju koja bi se borila rame uz rame sa Vermahtom. (On nije bio prvi koji je zamislio tako samohvalisavu viziju. Tokom Prvog svetskog rata je hašemitski lider Husein bin Ali, Kralj Hedžaza u zapadnoj Saudijskoj Arabiji, ponudio britanskim snagama arapski ustanak protiv Otomana, da bi zauzvrat dobio sopstvenu imperiju koja bi se sastojala od Palestine, Arabije, Sirije i Iraka.) Hitler je na početku ostavio po strani Muftijin zahtev. Umesto toga, on se saglasio da imaju zajedničkog neprijatelja – „dve citadele jevrejske moći“, Britaniju i Sovjetski Savez – i zarekao se da neće biti jevrejske države. Zatim je u priču uveo temu 'Konačnog rešenja'. „Nemačka je rešena da, korak po korak, zamoli jednu po jednu evropsku državu da reši svoj jevrejski problem,“ rekao je on. „Nemački bi cilj tada jedino bio da uništi jevrejski element koji postoji u arapskoj sferi.“ Na kraju se vratio Muftijinom zahtevu za sopstvenu arapsku imperiju. To može biti razmotreno posle poraza Rusije i Britanije, dodao je, diveći se Arapinovima svetlim očima i crvenkastoj kosi i zaključujući da u njemu ima arijevske krvi.

Prvoklasni izumitelji laži

Mada je Hitler odbio zahtev za još jedan susret 1943. godine, Huseinijeva posvećenost je ostala

čvrsta. U svojim memoarima pisanim mnogo kasnije, Muftija se hvalio da je podržavao naciste „jer je bio ubeđen da, da je Nemačka uspela da dovrši posao, od cionista ne bi bilo ni traga u Palestini.“ Sa sastanka sa Firerom je izašao uveren u namere tog režima u vezi sa Jevrejima. Od tog dana pa nadalje nije pokazivao nikakvo oklevanje u vezi genocida. Kasnije se sa zadovoljstvom sećao da mu je Hajnrih Himler, šef SS-a, rekao 1943. da su nacisti „već eksterminirali više od tri miliona Jevreja.“ Palestinska delegacija je jula 1942. posetila zloglasni logor Saksenhauzen; fotografije koje su pronađene 2017. godine prikazuju samog Huseiniju u zvaničnoj poseti koncentracionom logoru Trebin. Nemački zvaničnik je pribeležio: „Muftija je bio zakleti neprijatelj Jevreja, i uopšte nije krio da bi voleo da ih vidi sve ubijene.“ Profesor Gilbert Aher (Acher) je to ovako opisao: „Huseini je stupio u nacistički kriminalni delirijum u vezi 'Jevreja', u vreme kada je taj delirijum već prerastao u otrovni cvet najvećih zločina protiv ljudskosti.“

Himler je razvio prisran odnos sa palestinskim liderom. U telegramu iz 1943, pisao je Muftiji: „Veliki naci-socijalistički pokret Velike Nemačke je od svog osnivanja podržavao borbu protiv svetskog jevrejstva. Iz tog razloga se pažljivo prati borba Arapa koji vole slobodu – naročito u Palestini – protiv jevrejske invazije. Opšte prepoznavanje neprijatelja, i zajednička borba protiv njega, jeste ono što čini čvrst temelj odnosa Nemačke i muslimana koji vole slobodu u celom svetu.“ Muftija je bio saglasan; Arapi su bili „prirodni prijatelji Nemačke jer su i jedni i drugi angažovani u borbi protiv tri zajednička neprijatelja: Engleza, Jevreja i boljševizma,“ rekao je on, nudeći da pomogne nacistima tako što će deliti s njima obaveštajne podatke i izvršavati operacije sabotaza u Severnoj Africi. U komunikacijama takve vrste, u kojima se Jevreji nazivaju 'invazijom' a Arapi 'zaljubljenicima u slobodu', može da se prepozna početak prožimanja nacističkog antisemitizma sa izraelofobijom.

Uskoro je projekat bio u punom zamahu. Huseini je dobio obećanje od Himlera da će, kada Britanci budu proterani iz Palestine, jedan zvaničnik iz Ajhmanovog 'Odeljenja za jevrejska pitanja' doputovati s njim u Jerusalim, da bi se i tu primenilo 'konačno rešenje'. U međuvremenu su trupe Osovine, diplomate, špijuni i kolaboranti, delili listiće u milionskom tiražu. Zbog visokog procenta nepismenih u arapskom svetu, naglasak je stavljen na radio emisije. Zadatak emitovanja propagande po Srednjem istoku i Severnoj Africi na sebe je preuzeo Radio Berlin u Zisenu, gradiću južno od prestonice.

Huseini je stavljen na platni spisak nacista. Dobijao je 900 maraka mesečno. Osim saradnje na anti-jevrejskoj propagandi, on je pomagao da se stvori nemačko-arapska legija i muslimanska SS divizija u Jugoslaviji. To je sve tokom svog istra-

živanja 1988. godine otkrio Klaus Gensike (Gensicke). Pošto je imao talenta za izazivanje nemira, a odbacivao je pokušaje da se vera i politika razdvoje, Muftija je bio očigledan kandidat za radio-prezentera. Mnoge emisije je sam ostvario. Međutim, spiker Radio Berlina za standardni servis na arapskom bio je Junus Bahri, koji je postao irački Lord Haw-Haw (*'Lord Haw-Haw' je bio nadimak Vilijama Džojse /Joyce/ koji je tokom 2. Svetskog rata čitao nacističku propagandu namenjenu Ujedinjenom kraljevstvu, emitovanu iz Nemačke – prim.prev.)*

Bahri je postao proslavljena ličnost u arapskom svetu, mada su kratkotrasni radio emiteri imali ograničenja tokom ratnih godina. „To je čovek koji je poznat ni po čemu drugom osim po svom prljavom jeziku, intrigama, po prvoklasnom izmišljanju laži i izazivanju čarki; iznad svega spreman da radi za bilo koga ko plati dobru cenu,“ stajalo je u britanskom obaveštajnom izveštaju.

U tim paskvilama je bilo srednjeistočnih aforizama i delova iz Kurana, pa je stvorena domaća, autentična atmosfera. To što su Jevreji pre trinaest vekova odbili da prihvate Muhameda, uzimano je kao dokaz da su Jevreji oduvek bili neprijatelji islama. Jevrejska težnja ka samoopredeljenju u Palestini navodno je dokazivala njihovu podmuklost i u modernim vremenima. Jedna od emisija iz 1944, koju je otkrio američki historičar Džefri Herf, vodeći stručnjak na tom polju nauke, prikazivala je tipičan koktel rasizma i verskog fanatizma. „Dok su Arapi preterano darežljivi, Jevreji su zlobne cicije,“ govorio je spiker. „Dok su Arapi hrabri i ratoborni, Jevreji su kukavice i plašljivi. Razlike među ovim dvema rasama razlog su neprekidnog neprijateljstva koje je oduvek postojalo među njima. Stoga verujemo da će neprijateljstvo i sukobi između Arapa i Jevreja uvek postojati, sve dok jedna od ove dve rase ne bude uništena.“

Spiker je dodao: „U islamu Jevreji uočavaju opasnost po svoja verovanja... Čak su pokušali i da napadnu Proroka.“ Zatim je pročitao Suru 5, stih 82, iz Jurana, u kome su Jevreji opisani kao najvatreniji neprijatelji muslimana, i tvrdio da su započeli Prvi svetski rat da bi ispunili svoj san o jevrejskoj državi u 'muslimanskoj Palestini'.

Osnova ovih poruka je u staroj demonizaciji Jevreja. Kao što je i Nemcima mozak ispiran godinama tvrdnjama da su Jevreji krivci za sve njihove nedaće, Arapima je rečeno da se nalaze usred borbe za opstanak protiv spretnog i odvratnog neprijatelja. Huseini je 1942. održao govor na ceremoniji otvaranja Islamskog instituta u Berlinu, i tom prilikom insistirao da su Jevreji neprijatelji islama od kada je Kuran napisan i tvrdio da kontrolišu kako Sjedinjene Države tako i bezbožni Sovjetski Savez.

Iste te godine je slušaocima na Srednjem istoku ponuđena zapaljiva vizija Palestine. Arapi žive „u atmosferi srama i jada“, i „plivaju u jezeru krvi,“

rečeno im je, „njima vlada teror kojim dominiraju brutalni Britanci i prljavi Jevreji.“ Sveta mesta su oskrnavljena, obavešteni su, planovi su skovani za deportaciju Arapa – što je bio izum koji svoje poreklo vodi iz nacističkog mozga. Britanski ratni cilj je „potpuno uništenje Arapa, a da bi se to postiglo veliki broj Jevreja je regrutovan u palestinsku armiju,“ tvrdio je spiker (Jevreji su, naravno, uzimali oružje da bi se borili protiv Hitlera). Da bi stvar bila upotpunjena, on je dodao: „Kada Amerikanci budu preuzeli Britansku imperiju, oni nameravaju da predaju Palestinu svojim gospodarima – Jevrejima.“

Međuplanetarno jevrejstvo

Činjenica da ništa od svega toga nije bilo tačno nije pravila nikakvu razliku jer je bila u skladu sa postojećom predrasudom. Prema britanskom konzularnom izveštaju iz Egipta, arapski stavovi prema nacističkoj Nemačkoj su fluktuirali, ali su ovi falsifikati ostavili neizbrisiv trag. Njihov odsjaj može da se vidi i u izraelofobnom narativu današnjice: Izrael se predstavlja kao kolonizatorski napor uprkos hiljadama godina jevrejske istorije u toj zemlji, Gaza se opisuje kao izraelski koncentracioni logor, a ne kao teritorija kojom vlada Hamas, laže se kad se kaže da Izrael ograničava muslimanima prilaz njihovim svetim mestima u Jerusalimu, lažno se optužuje Izrael da sprovodi 'genocid' u nacističkom stilu, priča se o mračnoj sili 'cionističkog lobija' koji manipuliše svetskim odnosima. U modernoj verziji srednjevekovne krvne klevete, Izraelci, koji učestvuju u spasilačkim misijama u zonama zemljotresa, bivaju optuženi da trguju organima žrtava. Sve se to čini istinitim, jer je to sveži izraz najstarije mržnje, a njoj su posebnu vitalnost podarili niko drugi do nacisti.

Dok je publika gutala njegove falsifikate, Huseini i njegove kolege nudili su sve neverovatnije tvrdnje. Nacistička arapska radio-stanica, stacionirana u okupiranoj Atini, 25. aprila 1941. emitovala je program pod naslovom *Jevreji u Americi*. Američki su Jevreji, tvrdilo se u tom programu, vlasnici 98% banaka u toj zemlji, 87% industrije, 97% novina, 90% radio-stanica, i svih bioskopa i pozorišta.

Te je vesti prevazišla samo hiperbola na drugom programu, emitovana istog dana, u kojoj je bilo rečeno da „ako je samo jedan uticajan Jevrejin bio u stanju da demoralise celu državu, onda sedam miliona američkih Jevreja može da demoralise ceo svet, kao i ostatak planete“. Koliko god da je taj vanzemaljski antisemitizam možda smešan, on ne pripada samo prošlosti. Mardžori Tejlor Grin (Taylor Green), američka konzervativka koja je flertovala sa 'Qanon'-om i teorijama zavere u vezi napada 9/11, nagovestila je da su šumske vatre u Kaliforniji 2021. godine donele profit Rotšildima,

i da su potpaljene pomoću „laserskih plavih zrakova svetlosti iz kosmosa“, koje kontrolišu Jevreji.

Propaganda, međutim, nikada nije gubila iz vida svoje genocidne ciljeve. Jula 1942. godine, dok su prvi Jevreji pristizali u logore Sobibor i Aušvic, spiker je pročitao govor pod naslovom *Ubijte Jevreje pre nego što oni ubiju vas*. „Ubijte Jevreje koji su vam oduzeli vaše bogatstvo i koji kuju planove protiv vaše bezbednosti,“ trabunjao je spiker dalje.

„Arapi Sirije, Iraka i Palestine, šta čekate još? Jevreji planiraju da vam siluju žene, da vam pobiju decu i da vas unište. Prema muslimanskoj veri, odbrana sopstvenog života je dužnost koja može da bude ispunjena samo uništenjem Jevreja. Ovo vam je najbolja prilika da se rešite te prljave rase, koja je uzurpirala vaša prava i koja je donela nesreću i uništenje naših zemalja. Ubijte Jevreje, spalite njihovu imovinu, uništite njihove prodavnice, uništite te glavne saborce britanskog imperijalizma. Vaša jedina nada u spasenje leži u uništenju Jevreja, pre nego što oni unište vas.“

Slušajući ovakve reči skoro da možete da čujete nemački glas koji govori arapskim jezikom, koji prišiva jedno za drugo nacizam, arapski nacionalizam i islamizam, čime se stvara Frankenštajnov monstrum mržnje prema Jevrejima. Bilo je zastrašujuće efikasno. Obožavanje Hitlera na Srednjem istoku dostiglo je maksimum 1942. godine, odslikavajući ratnu sreću. Kasnije, Firer koji srlja u poraz, nije više bio toliko privlačan. Međutim, čak i oni Arapi kojima se on nije dopadao, zalepili su se za propagandu koju je pumpao Radio Berlin. U međuvremenu su Britanci i dalje pokušavali da umire Arape. Sledeći principe Belog papira iz 1939, britanske trupe su blokirale dotrajale olupine od brodova sa jevrejskim izbeglicama koji su pristizali iz razorene Evrope, internirali su preživjele iz Holokausta u zatvorske logore i deportovali ih na prekomorske teritorije. To se nastavilo sve do polovine rata, kada brodovi više nisu dolazili. Istovremeno su se saveznički propagandisti trudili da u svojim kontra-porukama ne spominju Jevreje ili cionizam, jer su se plašili da od arapske ulice ne naprave nepotrebno sebi neprijatelje.

Propast Trećeg rajha je 1945. godine bila na vidiku, ali je njegova ideologija strujala kroz krvotok muslimanskog sveta. Po Levantu se pevao *Alah hai, Alah hai, Hadž Muhamad Hitler džai* (Alah je živ, Alah je živ, Hadž Muhamad Hitler dolazi). Američka obaveštajna služba 'Office of Strategic Services' (OSS), prethodnik CIA-e, primetila je 1945. godine: „Čak i palestinske kriminalne bande navodno, uz rad, pevaju *Hadž Amin, saif al-muslimin* (Hadž Amin, sablja muslimana)... Prilikom praktično svih demonstracija traži se povratak Muftije.“ Dolazilo je novo poglavlje sudbine Palestine i Jevreja, ali je ideološka postavka već bila zauzeta zaostavštinom Trećeg rajha.

Ista apatija Zapada u odnosu na nacističko-islamističku propagandu nastavila se i tokom Hladnog rata. Zapravo, tendencija slepila prema prisustvu takvog fanatizma na Srednjem istoku jednako postoji i danas. Radovi koji ukazuju na ostavštinu hitlerizma u modernoj muslimanskoj kulturi generalno su ignorisani. Kao što nemački politikolog Matijas Kuncel (Kuntzel) tvrdi: „Priznavanje veze, oteľovljene u Muftiji, između palestinskog nacionalnog pokreta i nacional-socijalizma, samo bi komplikovalo identifikaciju levičara sa Palestincima“. Drugim rečima, umesto da se još jednom razmisli o ulozi Arapa u konfliktu, progresivcima je lakše da sve dokaze sakriju pod tepih.

Muftiju su posle rata Sveznici uhvatili i držali u Parizu. Dok se nacistima koji su imali visoke položaje sudilo u Nirnbergu, palestinski lider je smatran manjom zverkom i nije bio priključen optuženima. Jugoslovenski pokušaji da i on bude priveden pravdi, zbog uloge koju je imao u masakrima Srba od strane SS jedinica, bili su neuspešni. U islamskom svetu je „nacistička prošlost nešto čime se treba ponositi, a ne čega se treba stideti“, kao što je poznati istoričar Bernard Luis (Lewis) primetio. Muftijino ponašanje tokom rata uopšte nije naškodilo njegovoj popularnosti. Bilo je zahteva da on bude pušten na slobodu. Na kraju je odveden u Egipat, gde je dobio politički azil. Godine 1954. on je objavio seriju članaka u egipatskim novinama, što je kasnije sakupljeno u knjigu koja je postala popularna. „Naša bitka protiv svetskog jevrejstva... je pitanje života i smrti, bitka između dve vere koje su u sukobu i svaka od njih može da postoji samo ako ona druga nestane,“ pisao je on. Umro je u Bejrutu 1974. godine.

Sa takvim prijateljima

Kada je 'Mufti', kako su ga zvali od milja, dobio azil u Egiptu 1946. godine, jedan od njegovih saveznika je sastavio pohvalnu pesmu u prozi. „Mufti je Palestina, i Palestina je Mufti,“ pisao je on. „Oh, Amin! Kako si ti veliki, tvrdoglav, strašan, divan čovek... izazvao si jednu imperiju i borio se protiv cionizma, uz pomoć Hitlera i Nemačke. Nemačka i Hitler su nestali, ali Amin al-Huseini će nastaviti borbu.“ Fanatični Al-Bana, takođe obožavalac Hitlera, osnovao je 1928. godine Muslimansko bratstvo, tvrdu islamističku organizaciju iz koje je kasnije nastao Hamas i koja je inspirisala al-Kaidu i Islamsku državu. Muftija je pripadao Bratstvu i aktivno ga podržavao. On je zapravo postavljen za lidera te grupe, u odsustvu. Ta organizacija, koja stoji u korenu modernog džihadizma, kasnije je postala provodnik za dugu i otrovnu Huseinijevu zaostavštinu. Al-Banu je 1949. godine ubila egipatska tajna policija. Njegov naslednik, huškač Sajid Kutb, bio je još uticajniiji i postao je poznat kao otac salafi džihadizma. Ovaj izuzetno važni ekstremistički intelektualac napisao je 24

knjige i više od 500 članaka i u njima primenio ideologiju svog prethodnika u odnosu na Zapad, tvrdeći da njime dominira *džahilija*, anti-islamska dekadencija. Istraživanje Pola Bermana je ustanovilo da su Kutbovi ekstenzivni tekstovi o muslimanskim svetim spisima, opterećeni fanatizmom u odnosu na Jevreje, Sjedinje Države, Izrael i liberalizam, bili pod veoma jakim uticajem Muftijeve nacističke propagande. Ubeđenje da su Jevreji i društva koja oni navodno kontrolišu, neprijatelji muslimana, zasnivalo se na standardnim teorijama zavere Trećeg rajha, i to je ono što podupire islamistički pogled na svet. Time je Hitlerova ostavština dospela u dvadeset i prvi vek: Kutbova doktrina je postala osnova kako al-Kaide tako i Islamske države.

Ona takođe predstavlja osnovu zloglasne Hamasove Povelje, sastavljene 1988. Ovaj zapanjujući dokument se sastoji od 33 člana i predstavlja sveobuhvatan projekat džihada. Istraživanje koje je sproveo Kuncel ustanovilo je da se intenzivno oslanja na nacističku propagandu. Tu se tvrdi da su za oba svetska rata krivi cionisti, oživljavaju se stare teorije jevrejskih zavera, govori se o njihovoj sveprisutnoj kontroli i bogatstvu. I bez Kuncelove stručnosti, sve je to sasvim očigledno. Na primer, član 22 Hamasove Povelje glasi:

„Neprijatelji već dugo planiraju... i sakupili su ogromna i uticajna materijalna bogatstva. Pomoću svog novca preuzeli su kontrolu nad svetskim medijima... Pomoću svog novca oni pokreću revolucije u raznim delovima sveta... Oni su stajali iza Francuske revolucije, komunističke revolucije i iza većine revolucija o kojima čujemo...

Pomoću svog novca osnovali su tajne organizacije, kao što su Slobodni masoni, Rotari klubovi i Lavovi, koji se šire po celom svetu sa ciljem uništenja društava i sprovođenja interesa cionizma... Oni su stajali iza Prvog svetskog rata... i formirali Ligu naroda kroz koju vladaju svetom. Oni su stajali iza Drugog svetskog rata u kome su zaradili ogromne dobiti... Nema rata koji se događa bilo gde u svetu, a da oni nisu umešali svoje prste. Kao da je još neki dokaz bio potreban, u članu 32 – u kome se cionisti optužuju da žele da zauzmu celu teritoriju između Nila u Egiptu i Eufrata u Iraku, na hiljade kvadratnih kilometara – se dodaje: „Njihovi planovi su izloženi u *Protokolima stonskih mudraca*.“ Verovatno je suvišno opisivati ovo kao proizvod koji je pod uticajem nacističke propagande. Činjenica je da je ta zla ideologija Nemačke iz 30-ih i 40-ih godina 20. veka tabu na Zapadu, ali i to da ona čini samo srce i suštinu ne samo al-Kaide i Islamske države, već i Hamasa. To navodi na ozbiljno pitanje koje treba uputiti onim progresivcima koji te terorističke grupe vide kao svoje prijatelje.

Ista ta ideologija je oduzela živote hiljadama ljudi sa Zapada. Tokom suđenja Muniru el-Motasadeku u Hamburgu, preživlom članu ćelije koja je izvela napad 11. septembra, jedan student Kurana je posvedočio da je Motasadek verovao u „jevrejsku svetsku zaveru“ i da je bio ubeđen da su „Jevreji smislili Drugi svetski rat da bi mogli da uspostave Izrael“. Ubice koje su srušile 'Svetski trgovački centar' bile su posebno zainteresovane za Njujork, dodao je taj svedok, jer su ga smatrale „centrom svetskog jevrejstva“. Motasadekovi cimeri su svedočili da se on hvalio kako dolazi 'velika akcija', zaneseno govoreći: „Jevreji će goreti na kraju, a mi ćemo igrati na njihovim grobovima“. Kako su se ređali dokazi, postalo je očigledno da su oni koji su stajali iza najgoreg terorističkog zločina u Americi bili zalučeni nacističkom propagandom koju je na Srednji istok doneo Huseini i koju je Muslimansko bratstvo širilo u deцениjama koje su sledile.

Kao što je Herf zaključio: „Napadači na Kule 11. septembra nisu bili levičari anti-imperijalisti. Pre će biti da su bili delimično proizvod neprekidnog naknadnog šoka koji je nacizam proizveo na Srednjem istoku. Nacizam, koji je bio glavni politički faktor u Evropi, pa je poražen 1945, uživao je u žilavom životu posle svoje smrti u Muslimanskom bratstvu i njegovim izdancima kao što su Hamas i al-Kaida, da bi sve kulminiralo napadom na Zapad 11. septembra, dobrim delom motivisanim anti-semitskim teorijama zavera.“

Uticaj nacista objašnjava i genocidni rat koji je započeo protiv Izraela odmah po njegovom osnivanju. Kada se uzmu u obzir podele teritorija među raznim etničkim grupama, što se dešavalo na brojnim mestima u svetu tokom 20. veka, palestinsko odbacivanje podele na osnovu plana UN je jako upadljivo. Pažljiviji pogled čini da stvar postane sasvim jasna: čovek koji je vodio pregovore u njihovo ime bio je niko drugi do pedesetogodišnji Muftija Hadž Amin al-Huseini. U proleće 1947. UN su prekinule britanski mandat i uspostavile panel koji je trebalo da odredi budućnost teritorije. Bilo je pokušaja nekih zvaničnika UN da se Muftija isključi iz razgovora, zbog njegove nacističke prošlosti, ali to nije uspelo. Rezultat: dok je Jevrejska agencija bila pozvana da zastupa cioniste, krvožednom demagogu – koji je ponovo zauzeo svoj predratni položaj predsednika Višeg arapskog saveta i postavio brata Džamala za potpredsednika – bilo je dozvoljeno da predstavlja Palestine.

Huseinijev klan i njegovi saveznici dominirali su Višim arapskim savetom, a svi zajedno su bili u kandžama islamističkog ekstremizma. Istoričar Beni Moris kaže da je Arapska liga 'zanemarila' umerene Palestine, predvođene klanom Našašibi. Posledica toga je bila da je palestinska strana bila

nepopustljiva od samog početka, bojkotovala je Ujedinjene nacije jer njima upravljaju 'imperijalistički interesi' i odbijala da se susretne sa pregovaračima u Kairu, gde je trebalo razgovarati o podeli. Istoričar Nikolas Betel (Bethell) je zapisao: „Hadž Amin, mada je drugačije razgovarao sa britanskim emisarima, arapskim liderima je jasno rekao da bi Arapi trebalo, čim se Britanci povuku, da se sruče na Jevreje i da ih unište.“

Kada su Ujedinjene nacije ponudile palestinsku državu pored jevrejske države – što je bilo početno rešenje sa dve države – Mufti je video samo priliku da sledi Hitlerovu ambiciju „uništenja jevrejskog elementa koji živi u arapskoj sferi“, što je Hitler i rekao tokom njihovog privatnog sastanka šest godina ranije. U jednom intervjuu za novinski list iz Jafe, Huseini nije mogao da bude jasniji. „Arapi će,“ rekao je, „nastaviti borbu sve dok cionisti ne budu uništeni i dok cela Palestina ne postane čisto arapska država.“ Točkovi su pokrenuti. Čak i pre nego što je jevrejska strana prihvatila plan podele, Huseinijev saveznik iz Egipta, vođa Muslimanskog bratstva, al-Bana – koji je od 1940. stvarao specijalne paravojne jedinice u koje su ulazili vojnici iz egipatske vojske – objavio je džihad i poslao jedan bataljon u Palestinu.

Abdulah I, Emir od Jordana, egipatski premijer Ismail Sidki, irački premijer Muzahim al-Pačaći, pa čak i Abd al-Rahman Azam, generalni sekretar Arapske lige, su iza zatvorenih vrata izrazili svoju zabrinutost zbog odbacivanja plana Ujedinjenih nacija. Međutim, duh pan-arapskog nacionalizma naveo je regionalne lidere da usvoje palestinsku stvar kao svoj totem. Muftija je zahtevao solidarnost, a arapska ulica, godinama trovana njegovom propagandom, bila je grozničava. „Egipat je bio svedok najvećih pro-palestinskih demonstracija u istoriji,“ sećao se Kuncel. „Više od sto hiljada ljudi marširalo je kroz ulice i aplaudiralo govornicima koji su izražavali nadu da bi Palestinci mogli da budu oslobođeni putem krvoprolića. Jevrejske i evropske institucije su napadnute i delimično razorene.“

Sve ovo je bila direktna posledica nemačke ratne agitacije. I zaista, kako su izbila neprijateljstva, Muftijina vriska „Ubijte Jevreje! Sve ih ubijte!“ mogla je jednako da dolazi i iz emisija za vreme rata. Sperl (Spoerl) je primetio: „Sukob koji je usledio bio je rat u samoodbrani, vođen protiv nemilosrdnog, pro-nacističkog i otvoreno genocidnog palestinskog rukovodstva, koje je uživalo ogromnu popularnost među arapskim i palestinskim masama.“ Ironija je da nisu cionisti bili oni koji su neginjali etničkom čišćenju i masovnoj kasapnici. To su bili Arapi. Pozornica je postavljena i spremno je čekala. Rat za nezavisnost je besneo, a za njim su u redu čekali Šestodnevni rat, pa Jomkipurski rat, sve veliki arapsko-izraelski sukobi, nesreće koje je džihadizam spremao za budućnost. Kao što Herf piše: „odbijanje Hamasa

da prihvati rešenje sa dve države, Islamska republika Iran, al-Kaida, Hezbolah, PLO, sve je to delimično posledica jezive fuzije nacizma i islamizma tokom 1940-ih.“ Hitlerov duh je bio živ i delovao na udaljenim područjima.

Do bezumlja i dalje

Kulturalne posledice nacističkih falsifikata na Srednjem istoku su razarajuće. Hitler možda nije osvojio Palestinu, ali je u toku nekoliko kratkih godina na arapskoj ulici formulisao široko rasprostranjenu mržnju prema Izraelu, Jevrejima i Zapadu i to cveta do današnjih dana. I posle poraza Nemačke, odnos nacizma i Arapa se nastavio tako što su se raniji zvaničnici Trećeg rajha ugnezdili u vlade na Srednjem istoku. Posle burnog rođenja Izraela, njihove izraelofobne teorije zavere su se još više proširile.

Lekcije naučene u ratu, oštro se razlikuju po tome šta je naučeno u islamskom svetu a šta na Zapadu. Sa evropske tačke gledišta, Hitlerov poraz je definitivno diskreditovao antisemitizam, pa su Nemačka i druge zemlje odlučno raskrstile sa svojom prošlošću. Za Srednji istok, međutim, važi upravo suprotno. Mnoge muslimane je osnivanje Izraela, tri godine posle pobede Saveznika, uverilo da su nacistički propagandisti bili u pravu; poraz Hitlera je zaista vodio do jevrejske države u Palestini, uz pomoć Britanaca. A ako su u tom pogledu bili u pravu, mogli su da budu u pravu i u pogledu jevrejskih ambicija da osvoje preostali deo regiona i da unište islam.

Skoro 80 godina posle Drugog svetskog rata, među muslimanima i dalje traje ljubav prema Hitleru. Pišući 2010. godine u listu *al-Watan*, saudijski kolumnista Iman Al-Kuvaifli kritikuje „fenomen simpatija prema Adolfu Hitleru i prema nacizmu u arapskom svetu“ koje „u našim umovima preokreće istoriju u izmišljenu farsu, u kojoj likovi nose maske koje su u kontradikciji sa istorijskom istinom, i u kojoj dobri likovi nose maske zla.“ Poricanje Holokausta i varijacije toga, takođe je postalo opšte mesto. Iskazujući zapanjujuću konceptualnu gimnastiku, nije neobično naići na arapske glasove koji govore da bi oni podržali program eksterminacije Jevreja, da je on zaista postojao. U uvodnom uredničkom članku u državnim egipatskim novinama *Al Ahbar* 2002. godine, bilo je rečeno: „Francuske studije su dokazale da to (Holokaust) nije ništa drugo do izmišljotina. Žalim se Hitleru, čak mu iz dubine svog srca kažem, 'da si samo to učinio, brate, samo da se to zaista dogodilo, svet bi mogao da odahne bez njihovog zla i greha'“. Te iste godine je egipatska državna televizija prikazala 30 nastavaka dramatizacije *Protokola sionskih mudraca*, što je odgledalo više desetina miliona gledalaca.

Neki proizvodi arapskih medija prelaze u potpuni apsurd. Decembra 2022, zvanični list

Palestinskih nacionalnih vlasti *Al-Hajat Al-Džadida* preneo je vest da su izraelske krave zapravo „regrutovani i trenirani“ špijuni, koji nose „prislušne uređaje koji snimaju“. Slično tome, 2016. godine je Imad Hamoto, profesor studija Kurana u Gazi, rekao na televiziji Palestinskih vlasti: „Jevreji... kontrolišu medije, novac, štampu, resurse, planove.“ Kasnije je otišao i korak dalje: „Ako se riba u moru bori sa drugom ribom, siguran sam da Jevreji stoje iza toga.“

Velika studija 'Anti Defamation League' je 2014. godine ustanovila da je 74% muslimana na Srednjem istoku i u Severnoj Africi, ukupno oko 100 miliona ljudi, saglasno sa tvrdnjama: „ljudi mrze Jevreje zbog načina ponašanja Jevreja“ i „Jevreji su odgovorni za većinu ratova na svetu“. Od tada se slika ponešto izmenila nabolje, pošto je nastalo nekoliko arapsko-izraelskih mirovnih sporazuma, ali tako ukorenjene trendove nije lako preokrenuti. Kada je februara 2023. jedan izraelski Arapin iz Istočnog Jerusalima kolima naleteo na jevrejsku porodicu na autobuskoj stanici, pri čemu su poginila dva ortodoksna dečaka od šest i od osam godina, slavlje među Palestincima je bilo ekstatično. Ono od čega se stomak zaista prevrtao bio je crtež napravljen posle zločina: prikazana je palestinska porodica, roditelji, dede, babe i deca, veselo jedu glavu oca dvojice ubijenih dečaka.

Naravno da nije islamski svet đubrište isključivo nacističkih falsifikata. Spektakularni porast izraelofobije u regionu takođe potiče iz Kurana i kulturalnog antisemitizma, iz mržnje koja postoji prema zapadnjačkom kolonijalizmu, od vojnih poniženja u ratovima sa Izraelom i teritorijalnih sporova na Zapadnoj obali i u Gazi. Kao što smo videli, pan-arapski nacionalizam je naveo lidere u celom regionu da uzmu palestinsku stvar za svoj totem. Međutim, nacistički propagandisti i njihovi arapski saveznici su bili oni koji su genijalno prilagodili izraelofobnu poruku ušima slušalaca, a onda su oni uspostavili slike i izmislili fraze koje do dana današnjeg čine leksikon izraelofobije i koje raspiruju žar sve dok vatra ne podivlja.

Mirovni sporazumi 'Abraham Accords' iz 2020. godine predstavljaju geopolitičku prekretnicu. Dan pošto su potpisani, islamski učenjak Vasim Jusef je objavio bombastični tekst na YouTube-u: „Ljudi, budimo iskreni,“ napisao je on. „Nije Izrael dizao džamije u vazduh. Nije Izrael potpirivao sukobe između šiita i sunita i bombardovao crkve naše braće Kopta u Egiptu. Nije Izrael podigao ISIS. Mi smo sve to uradili. Mi, Arapi.“ I vatreno završio:

„Prvo pogledajte sebe, pa tek onda Izrael. Pogledajte sebe pre nego što upropastite mir. Pogledajte sebe pre nego što uperite oružje jedni na druge. Spalili ste Siriju, uništili Irak, raščerečili Libiju. Podelili ste Liban na grupe koje međusobno ratuju. U Siriji ste bacali bombe po glavama dece... Bolje

bi bilo da ćutite. Bolesni smo i umorni od vaših praznih parola.“

Međutim, uprkos ovako moćnim intervencijama, izraelofobija na Srednjem istoku nije izuzetak već pravilo.

Na duže staze možda ima razloga za nadu. Istraživanje koje je sproveo 'Tony Blair Foundation' 2022. godine, ustanovilo je više otvorenosti u arapskom svetu nego što bi mnogi outsajderi pretpostavili. Ljudi se generalno drže sličnih prioriteta kao i na Zapadu: sigurno zaposlenje, bolje prilike za obrazovanje, bolja zdravstvena zaštita. Od ispitanika u Iraku, Libanu, Saudijskoj Arabiji, Tunisu i Egiptu, 75% veruju da žene treba da imaju ista prava kao muškarci na svim nivoima privatnih i državnih poslova. Ako tradicionalni stavovi mogu ponegde da se promene, možda mogu da se promene i oni u odnosu na Izrael.

Međutim, politički lideri u celom regionu, od Teherana do Alžira, odavno koriste mržnju prema Jevrejima i prema njihovom nacionalnom domu da bi prikupili strateške poene za svoje napredovanje. Štaviše, „otrovna mešavina islamizma, mržnje prema Jevrejima i palestinskog nacionalističkog konstantnog odbijanja koji su al-Bana i Huseini usadili“, projektovani su na Zapad, i tamo ulaze u levičarsku kulturu i institucije kojima levičari dominiraju. Posledice se najjasnije vide u bastionima progresivizma, kao što su studentski kampovi. Herf ističe: „Kampanje Muslimanskog bratstva, inspirisane nacizmom, imaju neprekidni uticaj na univerzitetu na Zapadu. One tamo služe kao ideološki temelj akademičarskog anticionizma i kampanja BDS-a (*Boycot, Divestment, Sanctions* - bojkot, uskraćivanje, sankcije - prim. prev.) tokom poslednjih decenija, što je ujedinilo zapadnu levicu sa životom-posle-smrti Hitlerove nacističke partije i njenih velikih planova za Srednji istok.“ Ipak, Firerove napore je zasenilo nešto što je došlo kao sledeće.

Iz Rusije, sa mržnjom

Da se vratimo prvim godinama Izraela. Tada je ta država bila mezimče levičara u celom svetu. Čak i pre Drugog svetskog rata je urednik lista *Guardian*, progresivni političar C.P. Skot (Scott), lobirao kod britanske vlade u korist cionizma. „Bio sam uveren u njegovu vrednost, ne samo za jevrejski narod već i za druge nacije,“ sećao se on. Njegov stav je delila i Laburistička partija, koja je u svom memorandumu o ratnim ciljevima iz 1917. navela da Palestina treba da postane zemlja „u koju oni iz jevrejskog naroda koji žele, mogu da se vrata, da rade na svom spasenju, slobodni od mešanja drugih rasa ili religija“. Sada brzo napred, do današnjih dana, i, kao što je američka teoretičarka kulture Suzi Linfield (Linfield) primetila, „anti-cionizam je postao skoro pa neophodna karta da bi se ušlo u razgovor sa levičarima“. Šta je

ugušilo ljubav progresivaca prema Izraelu? Odgovor dolazi iz Kremlja.

Rusija, živo srce sila levice, ima dug, mračan i komplikovan odnos sa Jevrejima. Period carstva je bilo vreme epidemije antisemitskih progona po celoj imperiji, uključujući i pogrome, nasilne regrutacije dvanaestogodišnjih jevrejskih dečaka i zatvaranje Jevreja u određena naselja (osim ako su prešli u rusku pravoslavnu veru). Kao što je ranije rečeno, *Protokole sionskih mudraca* je sastavio jedan ruski agent, a na njegovom širenju su radili ruski ultra-nacionalisti. Posle revolucije 1917. godine, boljševici su odbacili caristički šovinizam i izjasnili se protiv pogroma. Doneti su zakoni čiji je cilj bio zabrana podstrekavanja nasilja protiv manjina, a rukovodstvo je glasno objavljivalo svoje protivljenje antisemitizmu. Međutim, sovjeti su se protivili religiji, a to je otvorilo put tradicionalnoj fanatičnoj mržnji. Ona se ušunjala pod novom maskom, upravo onako kako je to uvek činila kroz istoriju.

Rusija je dugo održavala svoje moćne interese na Srednjem istoku, od ostavštine Vizantije i careva iz dinastije Romanovih, do vladavine Katerine Velike i Nikolaja I. To se nastavilo i u vreme sovjeta. Staljin je tokom svog života vrludao između složenih kombinacija podrške Jevrejima i puštanja masovnih čistki protiv njih. Od 1944, videvši cioniste kao potencijalne saveznike, on je podržavao taj pokret. U to je vreme levica bila utkana u tkaninu života jevrejske Palestine. Neke od prvih izraelskih političkih partija i *kibuca* otvoreno su sledile sovjetsku politiku, i tada nije bilo neobično viđati ljude kako šetaju naokolo sa puškom u ruci i knjigom *Za kim zvona zvone* u džepu. Kada je Izrael rođen 1948. godine, Staljin je bio prvi koji je *de jure* priznao novu državu. Od ogromnog je značaja bilo to što je dozvolio nabavku oružja od država iz sovjetskog bloka, a koje je bilo neophodno za odbranu od velikog arapskog napada koji je sledio.

Posle burnog uspostavljanja države, Izrael je postao mesto iz snova, mesto kolektivizma i idealizma, koje je privlačilo volontere iz celog sveta. Međutim, Staljinov stav u odnosu na Jevreje u Rusiji je postao tvrdi, otimane su sinagoge, bilo je nasilne asimilacije i čistki među intelektualcima koji su govorili *jidiš*. Stara mržnja je bezobzirno izronila iz senki i Jevrejima je bivalo sve teže da budu na pravoj strani socijalizma. Ponovo je govor o „svetskoj jevrejskoj zaveri“ postao opšte mesto, bili su optuženi da su „bezobzirni kosmopoliti“ koji podržavaju „američki imperijalizam“. Staljin je uobražavao sve veću pretnju koja mu dolazi od Jevreja u Sovjetskom Savezu, a koji se sve više oduševljavaju novom državom Izraelom. Plašio se konkurencije koja može da zahvati srca i duše jevrejskog proletarijata. Ruski diktator je 1951. lansirao čistku pripadnika 'doktorske zavere'. Jevrejski lekari su otpušteni, hapšeni i mučeni, a

antisemitski i izraelofobni materijali su se pojavili u medijima. Kada je Staljin 1953. godine umro mere su usporene – zajedno sa planovima za koje se verovalo da postoje, a koji bi značili masovno izgnanstvo Jevreja u Sibir.

Pod rukovodstvom njegovog naslednika Nikite Hruščova, SSSR je tokom Hladnog rata svoju naklonost prebacio na Arape. Izgrađeni su posebni odnosi sa Egiptom, Libijom, Sirijom i Irakom, dok je Izrael prešao u orbitu Sjedinjenih Država. A onda je došla spektakularna pobeda Izraela u ratu 1967. U jednoj od najsmelijih epizoda u vojnoj istoriji, jevrejska država je po drugi put sprečila genocidnu arapsku invaziju. Izveden je munjevit udar koji je delove teritorija ostavio u izraelskim rukama – Golansku visoravan, Zapadnu obalu i Gazu. Najveći deo toga, zajedno sa oko 70.000 kvadratnih kilometara Sinajskog poluostrva, kasnije je bio vraćen – u zamenu za mir. Izrael je ostao na teritoriji veličine oko 22.000 km² Taj rat, upamćen po imenu 'Šestodnevni', izazvao je talase šoka kako u regionu tako i u svetu.

Novosti o ishodu tog rata zazvonile su na uzbunu u Kremlju. U vreme kada su neprijateljstva počela, SSSR je već duboko bio zagazio u izraelofobiju i podržavao arapske armije. Šok izraelske pobede, koja je podrazumevala štetu od mnogo miliona dolara u upropaštenoj ruskoj ratnoj opremi, izazvao je najdublje neprijateljstvo.

Na svoj karakterističan način, Moskva je pustila pse svojih zadivljujućih 'aktivnih mera' protiv jevrejske države. To je bio pristup koji je izvodila mreža sovjetskih špijunskih agencija koje su posvećene manipulisanju svetskih događaja kroz kombinaciju propagande i špijunaže. Kako se penzionisani KGB general-major Oleg Kalugin prisećao, aktivne mere su bile „srce i duša sovjetske obaveštajne službe“. U intervjuu koga je 1998. dao CNN-u, on je rekao: „Ne prikupljanje obaveštajnih podataka, već subverzija. Aktivne mere da se Zapad oslabi, da se ubaci razdor svake vrste među zapadne zajednice, naročito u NATO-u, da se stvori nesaglasje među saveznicima, da se oslabe Sjedinjene Države u očima naroda Evrope, Azije, Afrike, Latinske Amerike i da se tako pripremi tle za slučaj da do rata zaista dođe.“ Dobro poznat primer je 'Operacija Infekcion' kojom je trebalo ubediti svet da su Amerikanci stvorili HIV kao svoje biološko oružje. Ovu lažnu vest je 1987. godine objavila mreža CBS i po tome postala čuvena.

Prva salva izraelofobije je došla iz Kremlja avgusta 1967, manje od dva meseca pošto je rat završen. U brojnim publikacijama se istovremeno pojavio članak pod naslovom „Šta je to cionizam?“ Napisao ga je Juri Ivanov, jedan od očeva nove kampanje. U njemu je stajalo da je Izrael, kao plod neograničenih sredstava, deo međunarodne jevrejske zavere da bi se kontrolisala politika, mediji i finansijska tržišta u celom svetu. Očigledni su

zajednički koreni sa nacizmom, kao i uticaj *Protokola sionskih mudraca* i drugih starijih anti-semitskih izmišljotina. Grudva izraelofobije se zakotrljala i bilo je samo pitanje vremena kada će u tu lavinu biti uhvaćeni univerzitetski kampovi, ekološki i rodni aktivisti, sindikati i cela zgrada globalne levice.

Upoznajte cionologe

Od 1967. pa sve do oko 1988, KGB je sprovodio veliku dezinformacionu kampanju, nazvanu SIG – skraćeno od *Sionistskija Gosudarstva*, ili 'cionističke vlade' – koja je potopila svet izraelofobnom paranojom, ovog puta modelovanom po sovjetskom pogledu na svet i njihovim ciljevima. Šef KGB-a, koji je vodio projekt, bio je Juri Andropov koji je kasnije kratko vodio zemlju do 1984, kada je i umro. Ispod površine, taj tihi urbani intelektualac krio je krutu bezobzirnost u kombinaciji sa nepomerljivim gledištima i entuzijazmom za uništavanje onih koji se s njim ne slažu. Ne bi bilo preterano ako bismo ga nazvali ocem moderne izraelofobije. Ironija je da se posle njegove smrti ispostavilo da je celog života krio svoje jevrejsko poreklo.

SIG je bila prefinjena operacija od koje se čoveku zavrti mozak. General Ion Mihai Pačepa, raniji šef rumunske obaveštajne službe i najviše rangirani špijun koji je ikada prebegao iz sovjetskog bloka, bio je jedan od odgovornih. „Naš je zadatak bio da izvozimo besnu, dementnu mržnju prema američkom cionizmu, tako što smo manipulirali drevnom odbojnošću prema Jevrejima koju su osećali narodi na Srednjem istoku“ sećao se on. Uprkos toj fanatičnosti, Sovjeti su – baš kao i izraelofobi današnjice – tvrdili da oni nemaju ništa protiv Jevreja koji se slažu sa njihovim idealima, što bi značilo da oni nisu antisemiti već samo anticionisti. (List *Washington Post* je 1979. to nazvao 'razlikom bez razlikovanja'.)

Grupa desničarskih ideologa koji su proizvodili ideje za novu kampanju falsifikovanja, bila je poznata pod čudnim imenom 'cionologisti'. Mada su živeli u SSSR-u i radili za komunistički režim, mnogi od njih su se držali starijih, ksenofobnih i ruskih ultra-nacionalističkih gledišta – koje su naučili kako da izraze u terminima marksizma-lenjinizma. U toj je zemlji antisemitizam i dalje bio zvanično zabranjen, pa su poruke modelirane u skladu sa sovjetskim standardima. Pozajmljujući u dobroj meri od *Protokola sionskih mudraca* i od Hitlerove knjige *Mein Kampf*, oni su krenuli da svoje poruke prišivaju iz novo Jevandlje. Kao što se cionologista Vladimir Boljšakov sećao u svojim memoarima, njegov uticajni kolega Ivanov je „uspeo da proizvede snažan teoretski temelj za otvoreno kritikovanje cionizma uz pomoć radova Marksa i Lenjina, protiv čega nije bilo argumentata.“

Neprimetni spoj krajnje desnice i levog krila agitpropa lepo se pokazao 1973. godine kada je pariski sud osudio Roberta Leganjea (Legagneux), člana francuske Komunističke partije i uposlenika ruske ambasade u Parizu, za raspirivanje rasne mržnje. Njegov se zločin sastojao u tome što je objavio anti-cionističku propagandu u levičarskom francuskom časopisu, koji kontroliše ruska ambasada. U njemu su se nalazile tipične dezinformacije: Izrael je izjednačen sa nacističkom Nemačkom i optužen da baca Arape u „geta, iza bodljikave žice koncentracionih logora“; judaizam je optužen da navodno propoveda rasnu superiornost „naroda koga je izabrao Bog“, da ispira mozgove izraelske dece da bi ona ubijala nevernike. Tokom suđenja dogodila se senzacija: ispostavilo se da navodno levičarski članak sadrži cele pasuse, kompletno sa tipografskim greškama, preuzete iz pamfleta krajnje desnice štampanog 1906. godine od strane člana sekte Crna Stotina, koja je bila odgovorna za podsticanje pogroma u carskoj Rusiji. U članku je samo reč 'Jevrejin' bila zamenjena rečju 'cionista'.

Propagandni napor je uključio milione novinskih članaka, radio emisija i knjiga. Osnivački tekst sovjetske izraelofobije, *Pažnja: cionizam!*, koji je napisao Juri Ivanov, bio je objavljen 1969. i preštampan mnogo puta. Prodato je 800.000 primeraka na najmanje 16 jezika – od engleskog, arapskog i francuskog, do poljskog, ukrajinskog, estonskog i slovačkog. Judaizam je falsifikovan i predstavljen kao zla i nehumana religija koja je proizvela fašistički cionizam. „U Izraelu, a naročito na okupiranim teritorijama, cionisti su prešli na otvoreni terorizam protiv arapskog stanovništva,“ tvrdilo se tu. „Taj se teror javlja u različitim oblicima, ali svi oni podsećaju na metode koje su primenjivali nacisti za vreme Drugog svetskog rata.“ Jevrejski snovi o samoopredeljenju u svojoj drevnoj domovini predstavljeni su kao globalna opasnost. „Gde god da je to uopšte moguće, međunarodni cionizam (svakako uvek delujući pod izraelskom zastavom) pokušava da podrije prestiž socijalističkih zemalja i da organizuje kako sitne provokacije tako i veliku ideološku subverziju protiv njih,“ trabunja se dalje u knjizi. Zaključak je povratak na antisemitizam stare škole: „Svuda postoje ljudi koji ne skidaju kapu pred vlasnicima novčanika, koji pucaju od para i velikih jazbina, i neće im dozvoliti da ponovo vrebaju iz senke, isto kao što im nacije i istorija neće dozvoliti da izbegnu pravednu kaznu.“ Ovo je postavilo scenu za dolazak cunamija sovjetskih dezinformacija koji će preplaviti svet.

Ivanov je bio vođa grupe od oko dvanaest plodnih cionologa koji su zajedno ubacili talas knjiga koje su prodane u milionskim tiražima. Jevgenij Jevsejev je napisao tipičan naslov za svoju knjigu: *Fašizam pod plavom zvezdom*. U znaku načina na koji su sovjeti prepravljali svoje poruke zavisno od

publike, englesko izdanje te knjige, preštampane tokom 1980-ih, imalo je moderniji naslov: *Rasizam pod plavom zvezdom*. Čak su i deca bila mete. Sovjetski izdavač 'Pedagogika' je 1983. objavio knjigu namejenu tinejdžerima pod naslovom *Otrov cionizma*, punu antisemitskih ilustracija. Autor je bila Jelena Modrzinskaja, ranije oficir obaveštajne službe, a prvi tiraž je bio 200.000 primeraka. Svako sovjetsko izraelofobno izdanje bilo je uveličano brojnim recenzijama, prikazima i člancima, namenjenim posebnim grupama publike, kao što su vojnici, partijski aparatčici, sindikati i grupe mladih.

Skoro sve dezinformacije koje su sadržali ti materijali živi su i zdravi, i dobro se osećaju i u 21. veku. Knjiga *Cionizam i aparthejd*, veoma inspirisana knjigom *Mein Kampf*, u svoje vreme je u prvi plan istakla klevetu o aparthejdu koji je i danas nažalost opšte mesto. Februara 2023, neposredno posle 'Dana Holokausta', levičarski član parlamenta iz Laburističke stranke, Kim Džonson, bio je nateran da se izvini jer je pred Donjim domom postavio sledeće pitanje: „Od izbora izraelske fašističke vlade decembra prošle godine, povećan je broj slučajeva u kojima su kršena ljudska prava Palestinaca, uključujući tu i decu. Može li nam premijer objasniti kako reaguje na ono što 'Amnesty International' i druge organizacije koje se zalažu za ljudska prava, nazivaju državom aparthejda?“ Kasnije se ispostavilo da je još jedna kandidatkinja Laburista za parlament, Faiza Šahin, u jednom intervjuu rekla: „Ako ne možete reći da je Izrael država aparthejda ili da Palestinci u ovoj državi ne mogu reći da je rasistička – a da vas Laburistička stranka ne označi kao antisemitu, onda smatram da imamo problem.“

Opstanak jedne od sovjetskih dezinformacija u sadašnjem parlamentu Britanije je jako upadljivo. U Izraelu dva miliona Arapa živi slobodno, jedan od njih, Samer Hadž-Jehija slučajno je direktor najveće banke u zemlji u kojoj postoji 400 aktivnih džamija. (Za razliku od toga, nema nijednog Jevrejina, bankara ili ne, i nema nijedne sinagoge na teritorijama koje kontrolišu Palestinci.) Sva je prilika da 'Amnesty International, koja zvanično promovise sovjetski izraelofobni 'agitprop', i navijači kao što su Džonson i Šahin, pojma nemaju da kao papagaji ponavljaju stare falsifikate koji su došli iz Kremlja.

Napori Moskve su imali neuporedivo veći uspeh nego oni koje je Berlin činio dve decenije ranije. Izabela Tabarovski (Tabarovsky), najistaknutiji svetski stručnjak na ovom polju, čije je istraživanje osvetlilo stvarnu širinu sovjetske izraelofobije, naglasila je na koji način je kampanja „uspela da isprazni termin 'cionizam' svog značenja kao 'oslobodilačkog pokreta za nacionalno oslobođenje jevrejskog naroda', i umesto toga ga povezala sa rasizmom, fašizmom, nacizmom, genocidom, imperijalizmom, kolonijalizmom, milita-

rizmom i aparthejdom.“ Ukratko, svaka, pa i najmanja od bezbrojnih poluga koje je Kremlj imao na rasploganju, pokrenuta je u službi izraelofobije. U kombinaciji sa drevnim antisemitskim pretpostavkama koje su već podupirale globalne stavove u odnosu na Jevreje, ovim je pokrenut 'efekat leptira' koji i dan danas obuhvata debate, čak i u najstarijem parlamentu.

Topovi i maslinove grančice

Previše je očigledna evolucija od srednjevekovnog antisemitizma, do nacističkog rasizma, do sovjetskih dezinformacija, do moderne izraelofobije. Svaka nova ideologija udobno kooptira klevete, slike i principe koji su postojali pre nje i bili proturani od strane moćnih država. Dok su nacisti pleli mrežu zla oko Jevreja, sovjeti su umesto toga napadali cioniste. U mašinu za proizvodnju dezinformacija ulazila je i srednjevekovna fanatična mržnja prema 'ubicama Hrista', mešala se sa nacističkim idejama o 'prljavom Jevrejnu', pa je iz toga izašao 'cionista' kao neprijatelj levice. Ušao je Jevrejin kao đavo, izašao je cionista kao nacista.

Teorije zavere su ostale u središtu fanatizma. Ultranacionalistička retorika i retorika Trećeg rajha nalepljeni su na marksističko-lenjinistički diskurs. Jevreji su predstavljeni kao međunarodni bankari koji kontrolišu finansije, politiku i medije, pa je na kraju bio potreban još samo tanki sloj sovjetske glazure. Cionisti su optuženi da podstiču antisemitizam, čak i da su orkestrirali Holokaust, sve da bi ojačali svoje namere u pogledu jevrejske države – a zatim je rečeno da koriste iste progone da bi ugušili kritike. Judaizam je predstavljen kao zao kult koji inspiriše surove akcije. Tokom poslednje dve decenije trajanja sovjetske imperije, KGB-ove proračunate neistine inficirale su progresivce u celom svetu i postale stalni deo levičarskog razmišljanja. Odatle su se uvukle u institucije, od bratstava u američkim koledžima do hodnika britanskog parlamenta, i do medijskih uredničkih sala na kontinentu. Uticaj radikalnih elita pomogao je da stvar ukliza u savremeni 'mejnstrim', što sve zajedno znači da u drugoj dekadi dvadesetprvog stoleća izraelofobija cveta.

Kao i kod nacista pre njih, glavna meta ruske kampanje je Srednji istok. Tokom 1970-ih, KGB je polivao muslimanske zemlje – već pripremljene delovanjem Muftije i njegovih nacističkih kontrolora – arapskim prevodom *Protokola sionskih mudraca*. Ruski špijuni su proizvodili dokumente na arapskom jeziku, navodno dokazujući da su Izrael i Sjedinjene Države cionistički entiteti koji su posvećeni stvaranju jevrejskih kolonija po svim muslimanskim zemljama, što je još jedan očigledan eho nacističkih ideja. Špijuni su se infiltrirali u tu oblast sa jedinim zadatkom da šire

'agitprop' izraelofobije. Kao što se general Pačepa sećao: „Moja je agencija poslala pet stotina takvih tajnih agenata u islamske zemlje. Prema gruboj proceni koja je došla iz Moskve, do 1978. je cela obavješajna zajednica sovjetskog bloka ukupno poslala oko 4.000 takvih uticajnih agenata u islamski svet.“ Dok je SSSR pomagao muslimanskim zemljama da grade bolnice, stanove i infrastrukturu, inženjeri, tehničari i doktori su bili instruisani da šire samo jednu poruku: „Sjedinjene Države su arogantna cionistička imperijalistička i kolonijalna sila, finansirana jevrejskim novcem, koju vode jevrejski političari, a svemu je cilj podjarmljivanje svih muslimanskih zemalja.“

Na raspolaganju je bio veliki broj crteža i karikatura koji su koristili klasičnu nacističku viziju Jevreja kao paukova, pasa, hobotnica, zmija i krvopija. Da bi uvreda bila kompletna, prikazivani su i kao nacisti. Te su ilustracije slate po celom svetu, na mnogim jezicima ako je bilo teksta i još se uvek neke od njih povremeno pojavljuju u medijima na Zapadu. Kao još jedna demonstracija uticaja propagandne kampanje na Srednji istok: one su i danas vrlo raširene u arapskom svetu.

Arapski svet, koji je, zahvaljujući inspiraciji koja je ranije došla od nacista, već bio temeljno zaražen dubokom mržnjom prema Jevrejima, spremno je prihvatio i sovjetsku mutaciju te mržnje. Od samog svog osnivanja 1964, 'Palestinska oslobodilačka organizacija' (PLO) je usvojila levičarski revolucionarni narativ, predstavljajući Izrael kao ispostavu zapadnog imperijalizma, a ne kao izraz jevrejskog samoopredeljenja. Palestinski lider Mahmud Abas je svoj doktorat radio na univerzitetu 'Patris Lumumba' u Moskvi (sada se to zove 'Univerzitet narodnog prijateljstva Rusije'). Direktor, Jevgenij Primakov, bio je mozak 'aktivnih mera', među koje je spadala i HIV dezinformaciona kampanja 'Operacija Infekcija'.

U Abasovoj doktorskoj disertaciji iz 1982, *Veza između nacista i vođa cionističkog pokreta*, jasan je uticaj KGB-a. To je jedan bizaran komad istorijskih falsifikata u kome se tvrdi da su cionisti izmislili Holokaust kao pretekst za formiranje Izraela u Palestini. U jednom od posebno zlih delova teksta, on je pisao: „Cionistički pokret je vodio široku kampanju podsticanja protiv Jevreja koji žive pod nacističkom upravom sa ciljem da se probudi mržnja vlade prema njima, da se podstakne osveta protiv njih, i da se proširi masovno ubijanje.“ Dalje, on tvrdi da je ne više od milion Jevreja ubijeno tokom Holokausta, ali da su cionisti naduvali taj broj da bi stekli više simpatija za svoju stvar. Izuzetan skok preko pameti je i navod da je Izrael uhvatio i sudio Adolfu Ajhmanu, arhitekti 'Konačnog rešenja', samo da bi ga sprečio da otkrije ulogu cionista u genocidu. Godinu dana kasnije, kao slučajno, istu tvrdnju su javno izneli i razni sovjetski aparatčici.

Slično tome, Jaser Arafat, koji je uživao u bliskim odnosima sa Sovjetskim Savezom, ponovio je skoro reč po reč tu izraelofobnu dezinformaciju u svojim govorima u UN. Na primer, u svom čuvenom govoru pred Generalnom skupštinom UN 1974. godine, poznatom kao 'puška i maslinova grančica', on se založio protiv „imperijalizma, kolonijalizma, neokolonijalizma i rasizma, sa glavnim oblikom u kome se sve to javlja – cionizmom“. Najviša tačka je došla 1975, kada su, posle skoro jedne decenije arapskog i sovjetskog lobiranja, Ujedinjene nacije usvojile Rezoluciju 3379, ponavljajući centralni agitpropov motiv 'cionizam je rasizam'. Godinama je Kremlj pokušavao da ubedi svet da je cionizam izraz jevrejske radikalne superiornosti, moderna manifestacija kompleksa navodnog 'izabranog naroda'. Rezolucija UN je bilo propagandno dostignuće čak impresivnije od AIDS dezinformacije koja se pojavila na CBS TV. Kao što je novinar lista *Spectator*, Goronvi Ris (Rees), u očajanju razmišljao: „Osnovna teza... je bila da biti Jevrein, biti na to ponosan, biti odlučan da se sačuva pravo da se bude Jevrein, isto je što i biti neprijatelj ljudske rase.“ Ta rezolucija, koja je 'Britansku uniju studenata' navela da zabrani jevrejska društva na kamповima, povučena je tek 1991. godine.

Do 1973, kada su američke isporuke oružja pomogle Izraelu da za dlaku preživi Jomkipurski rat, arena je postala bojno polje na kome supersile ratuju preko svojih posrednika. Dok im je sovjetska propaganda zujala u ušima, zapadni su levičari, čije su simpatije bile vezane za Crvene, okrenuli leđa izraelskom snu. Cionistički projekat, čiji je cilj bio vraćanje domorodačkog stanovništva, pretvoren je u osvajanje od strane zapadnih kapitalista. Arapi su premodelovani u revolucionare koji se bore protiv imperijalističkih gospodara. Kako se britanska imperija urušila, mržnja prema kolonijalizmu je postala oznaka progresivnog političkog identiteta, pa je ta paradigma nametnuta i nalepljena na izraelsko-arapski sukob, bez obzira koliko tu nije odgovarala. Reč 'Palestinci', koja se ranije odnosila i na Arape i na Jevreje u toj zemlji, sada je opisivala samo Arape. Time je olakšano projektovanje priče o belim suprematistima koji ugnjetavaju domorodački narod.

Moskva postaje globalna

Dok je nacistička izraelofobija bila ograničena na arapsku sferu, Kremlj je svoju verziju projektovao na ceo svet. To je glavni razlog zbog koga je toliko uticajna na današnjem Zapadu. Tabarovski je otkrio ogromnu širinu propagandne kampanje, što je još uvek malo poznato 'mejstrimu', naročito onima koji i dalje kao papagaji ponavljaju sovjetsku priču. Operacijom je koordinirala 'Agencija Novosti Pres', sovjetska državna organizacija

koja je kasnije preimenovana u *Rusija danas* (*Russia Today*) ili RT. U njoj rade novinari i propagandisti od kojih su mnogi povezani sa KGB-om i deluju u 110 zemalja.

Osim što je biblioteka izraelofobnih knjiga rasla, desetina miliona primeraka novina i časopisa štampaju se svake godine na 80 jezika, uključujući i engleski, francuski, španski, nemački, arapski, pa čak i hindu. Pamfleti džepnog formata dele se po celom svetu, a naslovi su, između ostalog, *Prevario ih cionizam*, *Cionizam računa na terorizam*, *Kriminalni savez cionizma i nacizma*. Inostrani servisi moskovskog radija emituju hiljade sati programa svakog meseca, uključujući i na hebrejskom. Preuzimajući recept od nacista, oni svoje poruke prilagođavaju različitim kulturama. Jednog dana tokom 1973. godine slušaoci u Africi bili su bombardovani porukama na engleskom, francuskom i portugalskom, tvrdeći da cionizam ima „ideološki afinitet sa južnoafričkim rasizmom“, što je falsifikat koji obično šire današnji aktivisti izraelofobije. U Latinskoj je Americi cionizam povezan sa američkim imperijalizmom, u Aziji sa strahovima od posleratnog Japana.

U istinskom stilu 'aktivnih mera', radikalne levičarske grupe na Zapadu korišćene su da bi se proširili interesi Rusije, da bi se sledbenici nalektrisali i da bi se prekomorska javnost zarazila izraelofobijom. Te bi mreže ponekad uspevale da sovjetska propaganda nađe mesto na lokalnim radio-stanicama ili da bude štampana u novinama. Moskva je pumpala velike pare u te frontovske organizacije po celoj planeti. Francuska komunistička partija je između 1950. i 1990. dobila 50 miliona dolara, plus besplatno štampanje njenih novina *L'Humanite*, kao i finansiranje njenog dopisnika iz Moskve. List Britanske komunističke partije, *Morning Star*, u kome je Džeremi Korbin bio kolumnista, takođe je imao koristi od sovjetskog finansiranja. (Čovek koji je bio njegov politički savetnik dok je Korbin bio lider Laburista, Endru Marej /Murray/, takođe je pisao za *Morning Star* i radio za 'Novosti'.) Ti su odnosi građeni decenijama. Džordž Orvel (Orwell) je 1940. godine pisao da engleska inteligencija „dobija kuvarске savete iz Pariza, a mišljenja iz Moskve.“ Tokom Hladnog rata su ta uvezena sovjetska mišljenja već bila otrovana izraelofobijom.

Tempo proizvodnje je bio intenzivan. *Soviet Weekly* (nedeljnik), ruske propagandne novine koje su ciljale Britaniju, tokom 1970-ih su objavile seriju moćnih izraelofobnih priča u četiri uzastopna izdanja. Cionizam je tu bio opisan kao „ne toliko jevrejski nacionalistički pokret kakav je ranije bio, već kao organski deo međunarodne – primarno američke – imperijalističke mašine koja sprovodi neokolonijalističku politiku i ideološku subverziju.“ Kasnije je isti časopis objavio članak pod naslovom „Zbog čega osuđujemo cionizam“, koji je jevrejski nacionalizam obeležio kao rasis-

tičku doktrinu, i tvrdio da su Izraelci „dostojni naslednici Hitlerovog nacionalsocijalizma“. Kao što se vidi, vitriol koji su ove publikacije prosipale ponekad nije mogao da se razlikuje od antisemitizma na krajnjoj desnici. Novine britanske 'Socijalističke radničke partije' su se 1980. godine obrukale kada su objavile pismo vođe fašističkog 'Nacionalnog fronta', jer su njegovu izraelofobnu tiradu zabunom shvatili kao reči levičara.

Među ostale ruske propagandne publikacije u Britaniji spada i *Straight Left* (prava levica) iz 1979, čija je zvezda-kolumnista bio Endrjy Rotštajn (Rothstein), aktivni sovjetski agent. Novinama je direktorovao Sjumás Milne, koji se kasnije uzdigao do funkcije Korbinovog spin-doktora. Novine su bile su zasićene izraelofobijom, u njima je redovno hvaljen palestinski terorizam usmeren prema civilima, a sve je objašnjavano revolucionarnom borbom. „PLO je stekao veliku podršku u Trećem svetu i među socijalističkim zemljama, sa SSSR-om na čelu,“ kuljalo je po tekstovima. Aplaudiralo se iranskoj revoluciji, toj pobedi fašističke teokratije. Opisivana je kao „anti-imperijalistička narodna borba za nezavisnost, slobodu i društvenu pravdu“. Kada su Iranci u Teheranu 1979. uhvatili pedeset dvojicu američkih talaca, list *Straight Left* je to opisao kao „izgovor za stvaranje novog talasa anti-iranske mržnje.“

Može se povući direktna linija od kremaljskog agitpropa, kroz publikacije tipa *Soviet Weekly* i *Straight Left*, do blebetanja krajnje levice na savremenim društvenim medijima. To je bilo posebno vidljivo dok je Džeremi Korbin bio lider laburističke partije. U to je vreme jedna strana na Facebook-u bila naslovljena „Džeremi Korbin nas vodi do pobede“ i na njoj je stajala izraelska zastava uprljana kukastim krstom, što je deo klasične ruske propagande. Na jednoj drugoj, neko od laburista je postavio fotografiju novinara lista *New York Times*-a, sa licima prekrivenim jevrejskim simbolima. To je trebalo da implicira da oni služe cionističkoj agendi. Bila je i ona na kojoj je Hitler nazvan „najvećim čovekom u istoriji“, uz dodatak „gadno je koliko moći Jevreji imaju“; i još jedna: „super-bogate familije cionističkog lobija kontrolišu svet“; i još jedna, na kojoj se kaže da je šest miliona žrtava nacizma „velika laž“ i ponavlja se poricanje Holokausta, što je još jedna ključna karakteristika ruske dezinformacione kampanje. Propagandisti iz doba Hladnog rata su bili jezivo efikasni.

Sovjetska izraelofobija je u Sjedinjenim Državama tekla kroz kanale kao što je 'Komunistička partija SAD', koja je između 1958. i 1980. od Moskve dobila 28 miliona dolara. Kremaljski memorandumima otkrivaju naročito veliku pobedu 1971. godine. Članaku 'Novostima' ispituje „duhovnu srodnost cionizma i fašizma“. Tu se kaže da je svaki američki Jevrejin koji je povezan sa Izraelom „cionistički fanatik i petokolonaš koji ometa

američko-ruski mir“, i da su takvi uspeli da se uvuku u *New York Times*, istaknute američke novine. Članak je imao naslov *Sovjetsko viđenje Jevreja* i bio je predstavljen kao deo debate u kojoj su se obe strane predstavile. Međutim, cilj članka je postignut: uvesti klevetu „cionizam je nacizam“ u *Times* koji ima široko i uticajno čitateljstvo.

Memorandumima takođe otkrivaju da je početkom 1970-ih, Hajman Lumer, odgovorni urednik lista američke Komunističke partije *Political Affairs*, putovao u Moskvu da bi dobio „materijale koji demaskiraju cionističku anti-sovjetsku kampanju, koje treba naveliko distribuirati u SAD“. Njegov kasniji rad, uključujući i knjigu *Cionizam: uloga u svetskoj politici* iz 1973, lukavo zaobilazi anti-semitske klevete koje bi mogle da uvrede Amerikance, dok se istovremeno fokusira na fanatizam izraelofobije. Američka Komunistička partija nastavlja sve isto do današnjih dana. Na svojoj konvenciji 2010. godine, delegati su razmatrali temu: „Cionizam je oblik rasizma, a rasizmu nema mesta u Komunističkoj partiji!“ Preliminarni član predloga jednoglasno tvrdi da je „Cionizam rasizam i genocid“. I zatim: „Cionizam nije samo virulentna crta buržoaskog nacionalizma, srodna južnoafričkom aparthejdu. On nije samo diverzija protiv radničke klase na Srednjem istoku. Cionizam je prepreka na putu izgradnje jedinstva radničke klase u našoj zemlji“. Američki komunisti moraju da rade na tome da „cionizam završi na đubrištu istorije“, zaključuje članak.

Uz tako ogromne napore da se velike količine propagande upute publici u celom svetu, možda nije iznenađenje da se izraelofobija i dalje tako jako drži na današnjoj levici, kao i u institucijama kojima ona dominira.

Oni čak i ne znaju

Deo razloga zbog kojih su tako ogromni resursi prosuti u 'aktivne mere' protiv Izraela bilo je to što se tako pomoglo SSSR-u da ostvari ciljeve svoje spoljnje politike. Kao što Tabarovski piše: „Anti-cionizam je Moskvi pomogao da se srodi kako sa svojim arapskim saveznicima, tako i sa zapadnom krajnjom levicom svih boja. Pošto je cionizam postavljen za žrtveno jare za sve najveće grehove čovečanstva, sovjetska propaganda je mogla da uzme bodove tako što će ga izjednačiti sa rasizmom na afričkim radio stanicama i sa ukrajinskim nacionalizmom na kijevskoj TV“. Kao znak koji ukazuje na diplomatske ciljeve izraelofobne dezinformacije, timove cionologa je nadgledao Ivan Milovanov, šef kremaljskog odeljenja za Srednji istok, koji je lično odobravao sve što je izlazilo o 'međunarodnom cionizmu'.

Lideri diplomatija zemalja u razvoju koji su dolazili u posete Moskvi, bili su uveravani u dobru volju domaćina, pod uslovom da se priključe osudi

„imperijalizma i cionizma“, dok su ruske ambasade u prekomorskim zemljama sejale toksične dezinformacije. Početkom 1970-ih, sovjetski ambasador u Vašingtonu, Anatolij Dobrinjin, uspostavio je specijalni savet za propagandu u samoj ambasadi. Među njegove ciljeve je spadalo: kresanje javne podrške jevrejskoj državi; navođenje ljudi da dovode u pitanje lojalnost 'cionista'; izazivanje pukotina između vlada Sjedinjenih Država i Izraela; i uveravanje američke javnosti da treba da se gnušaju „bestidnog lica lidera novouspostavljene cionističke 'više rase' iz Tel Aviva“. Paralelne operacije KGB-a su radile na sejanju razdora između Jevreja i crnaca u Americi i podrivanju jevrejskih zajednica.

Ove napore su podržavali brojni simpatizeri Sovjetskog Saveza u svetu. Da li je to radio jer je bio cinik, ili je bio iskren, ili je to bilo prosto posledica osmoze, revolucionar Če Gevara – koji je 1959. posetio Gazu – i sam je učinio doprinos širenju izraelofobije. Godine 1967, u članku za britanski časopis *New Left Review* (časopis nove levice), on je mapirao borbu između 'imperijalizma' i socijalista po celoj planeti. Kada je došao do Srednjeg istoka, ležerno je opisao „Izrael, koga pomažu imperijalisti i progresivne zemlje u toj zoni“. To je bio „samo još jedan vulkan koji pretri erupcijom u današnjem svetu“, pisao je on. U stvarnosti, naravno, Jevreji nisu bili alatka imperijalnih sila, već narod-lutalica sa domorodačkim korenima, koji teži formiranju postkolonijalne države. Arapske zemlje su spadale među najmanje 'progresivne' na svetu. Međutim, kada je ideologija na prvom mestu, stvarnost može malo da učini. Godine 1990, neposredno pre nego što se SSSR raspao, njegove zvanične novine *Pravda* objavile su neku okasnelu *mea culpa* izjavu. Tu se priznalo da je „grupa autora, koja se pretvarala da se bori protiv cionizma, učinila znatnu štetu i oživela mnoge ideje antisemitska propagande 'Crnih stotina' (reakcionarni pokret iz vremena carske Rusije, nastao tokom i nakon revolucije 1905. – prim. prev.) i ideje fašističkog porekla. Krijući se iza marksističke frazeologije, propagandisti su izlazili sa grubim napadima na jevrejsku kulturu, na judaizam i na Jevreje generalno.“ Ali to je bilo malo, i jako kasno. Virus je davno bio pušten i već je imao sopstveni život. Kao što je istakao dr Jovan Bajford, psiholog i stručnjak za teorije zavera, već se došlo do tačke u kojoj je „krajnja levica u Britaniji i na kontinentu, na politiku na Srednjem istoku gledala skoro isključivo kroz prizmu sovjetskog anti-cionizma.“

Čoveku oduzima dah današnja sličnost pogleda na svet modernih levičara i sovjetskih falsifikata iz tog vremena. Nije nikakvo preterivanje ako se kaže da je skoro kompletna izraelofobija koja je sada u cirkulaciji: da je Izrael rasistička država, da je cionizam kolonijalizam, da genocidni Izraelci nisu ništa bolji od nacista, da se u Izraelu praktikuje

aparthejd, da su priče o Holokaustu preterane, da su Jevreji u dijaspori peta kolona koja služi samo interesima Izraela – posledica diseminacije i izmišljotina sovjetskih doktora za spinove, a sve je zasnovano na tekstovima klasičnog antisemitizma, kao što su *Protokoli sionskih mudraca* i Hitlerov *Mein Kampf*.

Uglavnom zahvaljujući ruskim naporima, mnogi progresivci koji inače nemaju zle namere, ne vide ništa loše u tome što optužuju Izrael da podvrgava Palestince novom Holokaustu, uprkos tome što, recimo, ne postoje gasne komore, ne postoje jame za leševe u nacističkom stilu, što u jevrejskoj državi nema zakona koji podržavaju rasnu diskriminaciju, da se ne pominje to što palestinska populacija raste. Oni ne vide šta je loše u tome što se koristi kleveta 'aparthejda', mada je, na primer, nedavno jedan sudija – Arapin i musliman – strpao u zatvor ranijeg premijera Izraela zbog korupcije. (Ako posetite Zapadnu obalu, naići ćete na velike crvene znakove na ulazu u arapska područja, kojima se Izraelci opominju da ne ulaze, iz razloga sopstvene bezbednosti. Teško se drži argument da je Izrael – a ne njegovi susedi – država aparthejda.)

Oni veselo porede cionizam sa imperijalističkim kolonijalizmom, zanemarujući činjenicu da jevrejski pioniri nisu bili armija koja vrši invaziju, već skupina jadnih izbeglica koje su sanjale o samoupravi u svojoj drevnoj domovini posle hiljada godina života koji je bio na milost i nemilost raznim ruljama. (Kao što je Hercl rekao, oni su jednostavno želeli mesto na kome je „u redu što su nam nosevi kukasti, što su nam brade crne ili riđe, ili noge krive, i da samo zbog toga nećemo biti prezreni. Tamo gde možemo da živimo kao slobodan narod, na svojoj zemlji.“ Teško da beli suprematisti i imperijalisti imaju takve želje.) Oni uzimaju zdravo za gotovo da je 'cionizam jednako rasizam', potpuno nesvesni da je ta fraza skuvana za vreme Hladnog rata u Moskvi i da ne može da preživi kontakt sa stvarnošću. Čak i činjenica da se reč 'cionista' danas na nekim mestima smatra bezobraznom svedoči o veštini sovjetskog propagandnog aparata i KGB-a.

U umovima miliona ljudi u celom svetu, sovjetski agitprop je uspeo da redefiniše cionizam: to više nije odgovor na hiljade godina progona, već buržoaski imperijalistički projekat. Tako je antisemitizam očišćen, a progresivcima je dozvoljeno da uživaju u staroj mržnji, uveravajući sami sebe da samo zauzimaju principijelan stav protiv Izraela. Decenijama hladnoratovski komunisti i savremeni izraelofobi govore: nismo mi antisemiti, mi smo samo protiv cionizma. Međutim, to što oni zastupaju je drevna fanatična mržnja, zasnovana na dezinformacijama i paranoji. Sovjetska izraelofobija skoro šest decenija drži u šaci modernu levicu. Svoje lake mete nalazi među onima koji ništa ne znaju o Izraelu, cionizmu i Jevrejima, ali

poseduju impulse koje su neoštećene nasledili iz prethodnih stoleća.

Evo Teherana

Lako je čuditi se zbog čega je iranski režim toliko opsednut jevrejskom državom. Ne samo da se te dve nacije nigde ne graniče, nemaju nikakve bilateralne sporove, razdvojene su hiljadama kilometara. U ne tako davnoj prošlosti imali su bliske odnose jer su Jevreji živeli u Persiji 2.700 godina. Veliki delovi iranskog stanovništva imaju dobro mišljenje o Izraelu. Međutim, pošto je preuzeo vlast u revoluciji 1979. godine, Ajatolah Ruholah Homeini je svoj režim postavio za emotivnog zaštitnika palestinske stvari, stavljajući sunitske države pred iskušenje da se pridruže iranskom šiitskom vođstvu, proširujući uticaj Teherana i podrivajući države koje mu nisu prijateljske. Štaviše, proročanstvo o dolazećem Mahdi mesiji, koje je centralno za njegovu sortu islama, podrazumeva apokaliptičnu bitku protiv Jevreja. Fokusranje pažnje stanovništva na jevrejskog satanu, pokazalo se korisnim skretanjem pažnje sa jednog životnog standarda, sa korupcije i represije koju narod trpi. Iz tih, ali i iz drugih razloga, on je zgrabio priliku da postane prvi i najvažniji zastavnik izraelofobije.

Danas iranski režim pumpa ogromne količine sofisticirane, višejezične izraelofobne propagande koja se seje i gaji u celom svetu, uglavnom putem Interneta. Stotine vebajtova sa bazom u Teheranu, i mnoge hiljade društvenih postova na društvenim mrežama, bljuju te dezinformacije i seju izraelofobiju i neslogu na Zapadu. Sajtovi i adrese koje sam tokom svoje novinarske karijere forenzično ispratio do 'Islamske revolucionarne garde', rutinski šire materijal kao što su crteži krvožednih izraelskih vojnika, zajedno sa istim takvim iz Saudijske Arabije i Sjedinjenih Država i napadno poricanje Holokausta. Holokaust se često koristi da bi se prikazao razlog postojanja Izraela.

Po šablonu koji je sada već sasvim, i previše, poznat, iransku izraelofobiju prate pokušaji destabilizacije britanskog društva. Posredničke adrese hvale levičarske bukače Džordža Galoveja (Galloway) i Rebeku Long-Bejli (Long-Bailey), pokušavaju da podriju BBC u vezi načina na koji je pokrivena smrt Princa Filipa, prenose crteže koji prikazuju britanske rakete koje padaju po deci. (Zaista, Galovej je pisao za posrednika iranskog režima, propagandni sajt sa vestima nazvanim *American Herald Tribune*, koji je američko Ministarstvo pravde zatvorilo 2020. godine.) Kao i sovjetska izraelofobna propaganda ranije, tako i ovi iranski materijali nailaze na otvorenu ulaznu kapiju na Zapad putem krajnje levice. Otuda emaniraju kroz liberalne krugove i šire se generalno.

To je samo vrh ledenog brega. Propagandisti koji rade za Hamas, koji ima snažne odnose sa Iranom zajedno sa drugim terorističkim organizacijama, redovno bljuju sofisticiranu izraelofobnu propagandu koja nalazi put ka mejnstrimu na Zapadu putem portala 'društvena nepravda'. Aktivisti rutinski snimaju nasilje u Siriji ili na drugim mestima i to lažno predstavljaju kao izraelsku brutalnost. To sve ide zajedno sa lavinom mimova, karikatura, crteža i video snimaka koji prezentiraju lažne činjenice kao istinu. Kao što je Orvel primetio: „Jedan od znakova antisemitizma je sposobnost da se veruje pričama koje nikako ne mogu biti istinite.“ Sa virusom izraelofobije koji je već zarazio velike delove liberalne levice, ovaj neprekidni propagandni napor nailazi na prijemčivu publiku. Sve je upakovano u jezik anti-kolonijalizma, anti-rasizma i antifašizma i bilo je veoma efikasno u procesu kooptiranja mnogih zapadnih liberala – koji, inače, imaju dobre namere.

Šesto poglavlje

OSAM NAZNAKA I PET TAČAKA PRITISKA

Ova je knjiga, nadam se, pokazala da izraelofobija nije neki nov fenomen, već jednostavno najnovije lice monstruma sa više glava. Koreni mu se mogu pratiti hiljadama godina u prošlost. Antisemitizam koji je sledio posle Isusove smrti pre dve hiljade godina, dominirao je tokom mnogo vekova, sve dok nije bio uključen u veću ideologiju baziranu na rasi, sa nacistima kao glavnim zastupnicima; to je onda, sa svoje strane, uključeno u proždiruću mržnju prema jevrejskoj državi. Tokom godina, široko obuhvatni naponi timova propagandista u Berlinu, Moskvi i Teheranu stvarali su falsifikate sa takvom veštinom da su oni postali deo načina na koji mnogi ljudi razgovaraju ili misle. Prošlo stoleće je na više načina bilo bojno polje na kome se modelirao moderni um, a prvi naspram vatrene linije bili su Jevreji.

Ali to je stara predrasuda. Ona počiva na istim teorijama zavere i prošaputanim pretpostavkama koje su toliko duboko i tako dugo usađivane u našu kulturu da se na njih niko i ne osvrće. Izraelofobija je kao jezik koga dobro poznajemo, izgovaran novim akcentovanjem, ili govor mržnje napisan drugačijim fontom, ili rimejk neprijatnog klasičnog filma. Kao što je Jakobson zapisao: „Izrael, naravno, nije izneverio očekivanja svojih neprijatelja, naprotiv – potvrdio ih je. Šta drugo osim genocida i aparthejda može da se očekuje od naroda koji se družio sa đavolom i pio krv nejevrejske dece?“

Prevazilaženje izraelofobije počinje identifikacijom izraelofobije. Pošto toliko insistira na skrivanju iza anti-rasizma ili društvene pravde, stvar može da bude i varljiva. Evo osam naznaka:

1. Javlja se iste one stare antisemitske teorije zavere o tome kako Jevreji kontrolišu finansijska tržišta, medije i politiku, ali sada Izrael i Mosad vuku konce.
2. Izlivaju se stare priče sovjetske propagande, sa klevetama kao što su: cionizam je kolonijalizam; Izraelci su zli kao što su nacisti bili; u Izraelu se primenjuje aparthejd, etničko čišćenje i genocid; Holokaust je preuveličan i Izrael ga koristi kako bi stekao simpatije; Jevreji u dijaspori su peta kolona koja služi interesima Izraela.
3. Progoni koje je jevrejski narod doživljavao se preimenuju, pa se za njih krive samo Jevreji; na primer, Izrael se optužuje da sprovodi Holokaust nad Palestincima.
4. Izrael se prikazuje kao najgora država na Zemljinoj kugli, dok se ignorišu zločini koje čine druge zemlje, čak i zločini koji su neuporedivo gori, ili se čak čine u neposrednoj blizini, u regionu.
5. Mane Izraela se koriste da bi se podrio sam njegov legitimitet, umesto da za te mane budu okrivljeni oni koji su za njih odgovorni.
6. Poriče se istorija jevrejskog naroda u zemlji Izraela.
7. Izrael se optužuje da 'nema pravo da postoji', što je zasnovano na pogrešnoj pretpostavci nelegalnosti, na kolonijalizmu, beloj supremaciji i rasizmu.
8. Na jevrejsku državu se primenjuju moralni standardi kojih se nijedna druga zemlja ne pridržava, niti se ijedna ikad pridržavala.

Ovo nije kompletan spisak, ima još naznaka koje ukazuju na izraelofobiju, od kojih su neke sasvim suptilne. Čak i kada ste identifikovali izraelofobiju suprotstavljanje može da bude đavolski teško. Zbog njene duboke usađenosti u kulturu teško je ljude navesti da je prepoznaju. Oni koji se već iz navike protive jevrejskoj državi verovatno su već često optuživani za antisemitizam, tako da imaju spremno oružje za odbranu. Prvo takvo oružje – kao što je već bilo rečeno – jeste argument: „Nisam ja antisemita, ja sam anti-cionista“. Ako to dovedete u pitanje, smesta ćete biti optuženi da pokušavate da učitate kritikovanje Izraela. Korišćenje koncepta izraelofobije i njegove definicije može da pomogne, ali će se mržnja brzo preobraziti da bi izbegla da bude otkrivena, i potražiće pribežište na drugom mestu. Međutim, postoji potreba da se izraelofobija brzo i lako izvuče iza svog retoričkog paravana.

Pokušajte sledeće. Postoji najmanje pet tačaka na koje treba pritisnuti da bi se otvorio zaštitni oklop bolesnika od izraelofobije, da bi se prikazalo osetljivo telo neproverenih pretpostavki koje leže ispod. Do njih se može probiti pitanjima. Znaćete da ste pogodili onda kada druga strana može da

posegne samo za poznatim odbranama, mada ste njih već ranije zaobišli.

Neće svako pitanje delovati na svakoga, naravno. Oni koji su palestinskog porekla, na primer, verovatno imaju jako dobar i razuman odgovor na prvo pitanje. Ali ako pronađete pravu kombinaciju pravog jezika u pravom trenutku, možda ćete moći da započnete debatu na teme iz ove knjige. A ako ne uspete da promenite mišljenje osobe sa kojom razgovarate – koliko često se to događa? – možda ćete uspeti da utičete na ljude koji slušaju razgovor, ili da ih bar navedete da razmisle.

1. *Kakve to veze ima sa vama?*

Od ulica Mančestera do studentskih kampova u Mičigenu, mnogi izraelofobi nemaju 'psa' za borbu. Pošto nemaju nikakve veze sa regionom, mogli su da budu izabrani da učestvuju i u kampanji za prava Afro-brazilaca ili stanovnika ostrva Tores ili etničkih Pigmeja u Centralnoj Africi koji stradaju od ruku Bantu naroda. Ovim se ne želi reći da je fokusiranje na nečije patnje samo po sebi pogrešno. (Ovde ne govorim o razumnim učesnicima kampanje, samo o onima koji svoje argumente baziraju na falsifikatima i demonizaciji.) Ali zašto toliko mnogo ljudi navija za Palestince?

Teško je reći da je to zato što se brinu za njihovu dobrobit. Da je slučaj takav, učesnici u kampanji bi bili jednako glasni kada Asad bombarduje palestinsku zajednicu u Jarmuku ili kada Hamas ugnjetava sopstveni narod. Gledano šire, pošto neuporedivo više muslimana biva ubijeno od strane islamističkih terorista i tirana nego što to čini Izrael, očekivalo bi se da demonstranti imaju nešto da kažu o tome.

Obično postoje dva prava objašnjenja. Prvo: palestinska stvar je postala ideološki totem za levičarski revolucionarni instinkt i za kolektivni izraz političkog identiteta pripadnika.

Drugo: Jevreji.

2. *Da li možete da prihvatite činjenicu da Izrael poseduje mnoge zadivljujuće kvalitete, naročito ako se poredi sa drugim državama u regionu? Ako ne, zašto ne?*

Razumni kritičari ne osećaju pretnju od aspekata Izraela koji zaslužuju pohvalu. Pošto nemaju predrasuda, oni uočavaju liberalni stav države u odnosu na istopolne odnose, na primer, ili njenu (možda nesavršenu) odbranu prava manjina, kao nešto što treba slaviti. Izraelofobija, međutim, počiva na demonizaciji koja pojačava zla koja Izrael čini, pretvara ih u zloćudna i u najveću svetsku silu zla. Ako pohvala dobrih stvari zastaje u grlu dotične osobe, to može da bude znak fanatizma. Za one koji su gadno zaraženi, čak ni odlična hrana u Izraelu nije prihvatljiva.

Nema potrebe naglašavati da ima mnogo pozitivnih aspekata u palestinskom društvu, kao što je karakteristično gostoprimstvo, lojalnost, porodična i društvena solidarnost, poštovanje starijih, da se kuhinja i ne pominje. I to je lako prepoznati.

3. *Da li možete da artikulirate svoju kritiku a da ne ponavljate davno diskreditovane sovjetske laži i druge falsifikate?*

Ponavljanje agitpropovskih gluposti je zaista znak koji odaje izraelofobiju i potpuno je odvoja od legitimne kritike. Tu spadaju falsifikovane optužbe za genocid, aparthejd, belu supremaciju, kolonijalizam naseljenika i tako dalje. Kao što smo videli, svaku klevetu je lako poreći, ali se one lako smatraju ispravnim zbog njihove duge istorije postojanja. Retko ćete sresti nekog ko zna da su te stvari skuvali propagandisti iz Moskve ili nacističkog Berlina.

4. *U svetu postoje neuporedivo gore nepravde i kršenja ljudskih prava, naročito na Srednjem istoku. Da li je to istina?*

Od ukrajinskog pakla do građanskih ratova u Jemenu i Mjanmaru – samo ovaj poslednji je odneo 20.000 života u 2022. godini, u poređenju sa 255 smrtnih slučajeva u izraelsko-palestinskom sukobu – palestinska stvar izgleda kao tužno mali primer patnje i otimačina u celom svetu. Ako ne postoji uticaj predrasuda, oko toga bi bilo lako sporazumeti se. Najzad, to uopšte ne treba da umanjí simpatije prema Palestincima. Međutim, izraelofobija, kao što smo videli, počiva na demonizaciji. Ako osoba ima takav pogled na svet, nema šanse da će prihvatiti činjenicu koja govori o veličini sukoba.

5. *Anamneza izraelskog pridržavanja moralnih načela*

Zbog dejstva demonizacije, ideja da se Izrael pridržava moralnih načela zvuči nemoguće. Uporedimo sada Izrael sa Britanijom i Sjedinjenim Američkim Državama, na primer, sa njihovom istorijom imperije, mešanja u prekomorske poslove, rasno ugnjetavanje i ratove u dalekim zemljama, i stvar prestaje da bude baš tako jasna. Uporedimo Izrael sa susedima, i stvari jednostavno postaju neuporedive. Štaviše, jevrejska država je suočena sa najvećim bezbednosnim iskušenjima u poređenju sa bilo kojom drugom demokratijom. Ako se uzme u obzir anamneza drugih – britanske snage u Irskoj, ili Kraljevsko vazduhoplovstvo u Drezdenu, invazija na Irak pod vođstvom SAD – da li oni imaju bolju istoriju pridržavanja moralnim načelima? Zašto se pred Izrael uvek postavljaju standardi ponašanja koje nijedna zemlja u istoriji nikad nije dostigla?

Ta bi pitanja mogla da pomognu. Problem, međutim, nije lako rešiv. Deo izazova je što kulturalni ratovi besne, a Izrael je postao povezan sa političkim identitetima ljudi. Kada je izraelofobija postala kulturalno fabričko podešavanje Korbinove Laburističke partije, kilometrima se otegao red onih koji su čekali da prisustvuju događaju 'Konzervativni prijatelji Izraela', u organizaciji Torijevaca. Kada je Sir Keir Starmer preuzeo vođstvo u Laburističkoj partiji, i kada je vetar promenio smer, redovi pred događaj 'Laburistički prijatelji Izraela' bio je još duži.

I posle svega, gde su sada tu Jevreji?

Ono što moramo je da radimo u pravcu budućnosti u kojoj Izrael neće biti ni demonizovan niti fetišiziran već tretiran onako kakav jeste: na mnogo načina izuzetan, u mnogom pogledu zabrinjavajući, u krajnjem zbiru – sa svim svojim herojima i nevaljalcima – samo još jedna zemlja. Tek tada će doći kraj izraelofobiji.

Napomena za kraj

Ja zapravo nisam prvi kome je na pamet pala reč 'izraelofobija'. Kada sam se toga dosetio, pogledao sam na Google-u i otkrio da je italijansko-izraelska novinarka Fiama Nirenstein već koristila tu reč, mada bez moje definicije i kontekstualizacije, pa zato nije ni ušla u širu upotrebu. Kako shvatam, tu reč je prvi skovao istoričar Rafael Israeli, negde 1990-ih.

Zahvalnice

Posebno se zahvaljujem istoričaru Simonu Sebagu Montefioreu, čiji su saveti bili velikodušni i neophodni. Pomoć nekoliko međunarodnih akademika bili su izuzetno korisni, uključujući rusku naučnicu Izabellu Tabarovski; dr Davida Motadela, vanrednog profesora međunarodne istorije na Londonskoj školi ekonomije; politikologa i istoričara Matijasa Kincela; profesora Meira Litvaka, šefa Katedre za istoriju Bliskog istoka i Afrike na Univerzitetu u Tel Avivu; profesora Elhanana Jakira sa Hebrejskog univerziteta; profesora Endrua Robertsa savetima o Čerčilu i Drezdenu; i uvek ljubaznog dr Džefrija Herfa, počasnog profesora na Univerzitetu u Merilendu. Takođe, zahvaljujem advokatu i stručnjaku za antisemitizam Antoniju Julijusu, kao i novinarima Dominicu Greenu i Jonathanu Foremanu. Orlando Radiceu, zameniku urednika Jewish Chronicle-a. Moju zahvalnost ima i ostatak osoblja koji je preuzimao posao sa elanom kada sam u pojedinim trenucima gubio snagu da pišem. Na kraju, posebno hvala Roksani, našoj deci i porodici Waler što su izdržali u svakom trenutku moj ludački rad. Nije lako deliti svoj život sa piscem, posebno onim koji je ujedno i urednik, sa punim radnim vremenom koji crpi snagu u biciklizmu i viskiju.

Osećam večnu zahvalnost svima vama.

Bibliografija

Prvo poglavlje: NAJNOVIJA MRŽNJA

1. <https://www.thejc.com/news/bbc-interviews-we-love-death-activist-on-tackling-jew-hate-k6lt69pe>
2. <https://www.thejc.com/news/jews-make-up-less-than-1-per-cent-of-uk-population-but-a-quarter-of-religious-hate-crimes-hdazovfa>
3. <https://www.thejc.com/news/antisemitism-watchdog-launches-uk-wide-stand-with-jews-campaign-ckkfvd9k>
4. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/apr/15/racism-in-britain-is-not-a-black-and-white-issue-it-is-far-more-complicated>
5. <https://www.npr.org/2023/03/23/1165737405/antisemitism-statistics-report-2022-anti-defamation-league>
6. <https://www.jpost.com/diaspora/antisemitism/article-729720>
7. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2023-03-27/germanys-strategy-to-combat-anti-semitism>
8. <https://www.businessinsider.com/israel-iron-dome-blocks-90-percent-rockets-hamas-gaza-2021-5?r=US&IR=T>
9. <https://news.un.org/en/story/2021/12/1108352>
10. Dara Horn, *People Love Dead Jews*, W. W. Norton & Co, 2021, p. 10.
11. <https://www.thejc.com/news/bbc-apologises-after-presenter-said-israeli-forces-are-happy-to-kill-children-wyzgyy2u>
12. <https://quillette.com/2019/11/16/thorstein-veblens-theory-of-the-leisure-class-a-status-update/>
13. Elizabeth Currid-Halkett, *The Sum of Small Things: A theory of the aspirational class*, Princeton University Press, 2017.
14. https://www.btselem.org/press_releases/20230108_the_occupied_territories_in_2022_largest_number_of_palestinians_killed_by_israelis_in_the_west_bank_since_2004
15. Combatants: <https://www.newsweek.com/ukraine-russia-elon-iks-troop-deaths-war-1779496>. Civilians: <https://www.ohchr.org/en/news/2022/12/ukraine-civilian-casualty-update-19-december-2022>
16. <https://peoplesdispatch.org/2023/01/04/over-3000-yemenis-were-killed-or-injured-in-2022-says-report/>
17. <https://www.spiked-online.com/2021/11/10/the-demonisation-of-israel-is-out-of-control/>
18. <https://nypost.com/2023/01/14/university-of-michigan-protesters-call-for-intifada-demise-of-israel/>
19. Albert H. Halsey, *The Decline of Donnish Dominion: The British Academic Professions in the Twentieth Century*, Oxford University Press, 1992, chapter 11.
20. Remi Adekoya, Eric Kaufmann and Tom Simpson, *Academic Freedom in the UK: Protecting Viewpoint Diversity*, Policy Exchange, 2020.
21. <https://www.cspicenter.com/p/academic-freedom-in-crisis-punishment>
22. <https://www.nationalaffairs.com/publications/detail/the->

- [constitution-of-knowledge](#)
23. <https://www.cspicenter.com/p/academic-freedom-in-crisis-punishment>
  24. <https://www.telegraph.co.uk/news/2020/07/16/harvard-professor-stephen-pinker-attacked-550-academics-tweets/>
  25. <https://www.insidehighered.com/news/2021/08/31/fire-launches-new-database-tracking-attacks-speech>
  26. <https://www.insidehighered.com/news/admissions/2023/05/08/jewish-student-enrollment-down-many-ivies>
  27. <https://www.standwithus.com/post/george-washington-university-ignored-professor-s-antisemitism-says-new-civil-rights-complaint>
  28. Hannah Arendt, *Eichmann in Jerusalem: A Report on the Banality of Evil*, Penguin Books, 1994, p. 150.
  29. John Rees, *The ABC of Socialism*, Bookmarks, 1994, p. 55.
  30. <https://www.thejc.com/news/university-student-union-officer-slammed-after-saying-id-back-hamas-in-a-conflict-with-israel-u3bunx7t>
  31. <https://www.jpost.com/international/belgian-mp-tramples-israeli-flag-at-pro-assad-rally-315523>
  32. <https://www.timesofisrael.com/palestinians-celebrate-jerusalem-synagogue-massacre-with-fireworks-sweets/>
  33. <https://www.ibtimes.co.in/wanted-kill-many-not-just-one-palestinian-enters-israel-craving-jewish-genocide-rapes-856400>
  34. <https://www.youtube.com/watch?v=6zHL2xongE&t=698s>
  35. <https://web.archive.org/web/20121029025033/http://www.adl.org/extremism/karta/>
  36. <https://www.nytimes.com/2007/01/15/nyregion/15rabbi.html>
  37. Howard Jacobson, *Mother's Boy*, Vintage 2023, p. 267.
  38. Revelation 2:9 and 3:9
  39. <https://www.thetimes.co.uk/article/voters-remember-what-politicians-forget-3lsl0k9ng0n>
  40. <https://www.theguardian.com/media/2003/may/22/theindependent.pressandpublishing>
  41. <https://www.theguardian.com/media/2013/jan/28/murdoch-apology-sunday-times-cartoon>
  42. George Orwell, *Orwell and England*, Macmillan, 2021, p. 50.

Drugo poglavlje: IZRAELOFOBIJA

1. <https://twitter.com/guidofawkes/status/981074670635159553>
2. Theodor Herzl, *Der Judenstaat*. English, Tredition Classics, 2012, p. 5.

Treće poglavlje: DEMONIZACIJA

1. http://downloads.bbc.co.uk/rmhttp/radio4/transcripts/1961_reith5.pdf
2. <https://www.mackinac.org/OvertonWindow>
3. Alan Dershowitz, *The Case for Israel*, John Wiley &

- Sons Inc., 2003.
4. <https://www.jcpa.org/phas/phas-sharansky-f04.htm>
  5. <https://jcpa.org/mission-impossible-repairing-the-ties-between-europe-and-israel/anti-semitism-in-europe-today-comes-mostly-from-the-left/>
  6. <https://fra.europa.eu/en/content/fra-opinions-experiences-and-perceptions-antisemitism>
  7. <https://fra.europa.eu/en/news/2023/major-eu-survey-antisemitism-and-jewish-life-launched>
  8. <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2010/05/03/because-i-believe-you>
  9. https://assets.nationbuilder.com/nus/pages/108/attachments/original/1673471780/Independent_Investigation_in_to_Antisemitism_Report_NUS_12_January_2023.pdf?1673471780
  10. <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/59786a0040f0b65dcb00000a/042-Persecution-of-Christians-in-the-Middle-East.pdf>
  11. Beny Morris, *1948: Righteous Victims: A history of the Zionist-Arab conflict 1881-2001*, Vintage Books, 2001, p.252-258.
  12. Avi Beker, *The Forgotten Narrative: Jewish refugees from Arab countries*, Jewish Political Studies Review, Vol. 17, No. 3 / 4, Fall 2005, p.4.
  13. Noah Lewin-Epstein and Yinon Cohen (18 August 2019), 'Ethnic origin and identity in the Jewish population of Israel', *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 45 (11), p.2118-2137.
  14. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/jewish-refugees-from-arab-countries>
  15. <https://www.youtube.com/watch?v=35cEljsSQfc>
  16. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/israel-ranking-on-democracy-index>
  17. <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>
  18. <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI>
  19. <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/crime-rate-by-country>
  20. <https://www.jns.org/israel-ranked-fifth-safest-country-for-tourists/>
  21. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/total-casualties-arab-israeli-conflict>
  22. <https://www.indexoncensorship.org/indexindex/>
  23. <https://www.timesofisrael.com/thousands-attend-funeral-of-ballet-dancer-who-was-washed-out-to-sea/>
  24. <https://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-64390817>
  25. <https://worldhappiness.report/ed/2023/world-happiness-trust-and-social-connections-in-times-of-crisis/#ranking-of-happiness-2020-2022>
  26. <https://il.boell.org/en/2019/04/04/poll-most-israelis-have-positive-view-jewish-arab-relations>
  27. <https://www.pcpsr.org/en/node/931>
  28. <https://www.timesofisrael.com/israel-divided-along-tribal-lines-rivlin-warns/>
  29. Morris, *1948: A History of the First Arab-Israeli War*,

- 2008, p. 404-406.
30. Anthony Julius, *Trials of the Diaspora*, Oxford University Press, 2012, p. xv.
  31. In David Barsamian and Edward Said, *Culture and Resistance Conversations with Edward Said*, Pluto Press, 2003, p. 54, Said said: 'The town of Hebron is essentially an Arab town. There were no Jews in it before 1967.' This was untrue. As Anthony Julius notes in *Trials of the Diaspora*, Oxford University Press, 2012, p. xiv: 'For over 2,000 years, until 1936, there was a continuous and substantial Jewish presence in Hebron, mostly tolerated, always subordinate.' Said made other questionable claims about Hebron on a number of occasions.
  32. <https://www.haaretz.com/israel-news/2016-08-23/ty-article/.premium/arab-students-in-jerusalem-get-less-than-half-the-funding-of-jews/0000017f-f859-d887-a7ff-f8fdad430000>
  33. <https://www.wsj.com/articles/the-huwara-riot-was-not-a-pogrom-jews-palestinians-misappropriation-mainstream-margins-russia-95b5dabb>
  34. <https://metro.co.uk/2023/03/27/black-children-six-times-more-likely-to-be-strip-searched-by-police-18504292/>
  35. <https://www.thetimes.com/uk/law/article/police-strip-searching-children-as-young-as-eight-8vnjfr0cm>
  36. <https://www.france24.com/en/france/20210913-macron-to-increase-oversight-of-police-after-brutality-and-racism-claims>
  37. <https://www.thetimes.com/uk/politics/article/why-many-british-jews-will-be-horrified-by-israels-new-government-rzjvpcg7h>
  38. <https://web.archive.org/web/20080102223444/http://www.csuohio.edu/tagar/boris.htm>
  39. <https://unwatch.org/2022-2023-unga-resolutions-on-israel-vs-rest-of-the-world/>
  40. <https://www.fdd.org/analysis/2022/08/24/the-time-is-now-to-reform-the-un-human-rights-apparatus/>
  41. <https://www.un.org/unispal/human-rights-council-resolutions/>
  42. <http://www.gicj.org/images/2019/pdfs/HRC41/The-Rise-in-Hate-Speech-by-Political-Representatives-and-on-Social-Media-in-Israel.pdf>
  43. <https://www.thejc.com/news/israel/israel-is-the-most-targeted-country-in-the-world-on-social-media-says-new-study-qu7ozgbo>
  44. <https://www.worldjewishcongress.org/en/durban-conference?item=t4izTL3hYeaTfoPCpfHQm>
  45. <https://www.france24.com/en/20090421-un-attempts-damage-control-after-ahmadinejad-speech->
  46. Danny Danon, *In the Lion's Den: Israel and the world*, Wicked Son, 2022.
  47. Mark Twain, *The Innocents Abroad*, Wordsworth Editions, 2010.
  48. <https://www.jpost.com/international/article-743145>
  49. <https://freedomhouse.org/countries/freedom-world/scores>
  50. <https://www.thejc.com/news/uk/now-end-of-zionism-academic-says-bristol-jsoc-is-israel-s-pawn-1.511915>
  51. <https://www.nytimes.com/2022/10/19/world/middleeast/palestinian-culinary-traditions.html>
  52. Theodor Herzl, 'A Solution of the Jewish Question', *Jewish Chronicle*, January 17, 1896, p. 12.
  53. Simon Sebag Montefiore, *Jerusalem: The biography*, Weidenfeld & Nicolson, 2020, p. 451.
  54. Manashe Harrel, 'The Jewish Presence in Jerusalem through the Ages' and Ori Stendel 'The Arabs in Jerusalem', in Sinai and Oesteriecher, eds., *Jerusalem*, John Day, 1974
  55. <http://monbalagan.com/45-chronologie-israel/des-arabes-chretiens-et-ottomans/126-1899-1er-mars-letre-de-youssof-diya-al-khalidi-a-herzl-premiere-opposition-au-zionisme.html?highlight=WyJsZXRoemUiLCJoZXJ6bClshnhlenpsaWVubmVzlllo=>
  56. T. E. Lawrence, Malcom Brown (ed), *T. E. Lawrence in War and Peace: An anthology of the military writings of Lawrence of Arabia*, Greenhill Books, 2005, p. 106.
  57. <https://www.theatlantic.com/membership/archive/2017/12/when-the-british-got-jerusalem-for-christmas/548192/>
  58. <https://archive.jewishagency.org/maps/content/35916/>
  59. Joseph S. Spoerl, 'Palestinians, Arabs and the Holocaust', *Jewish Political Studies Review* Vol. 26, numbers 1-2, March 2015, p. 25.
  60. Sebag Montefiore, *Jerusalem*.
  61. Beny Morris, 'Vertreibung, Flucht und Schutzbedürfnis: Wie 1948 das Problem der palästinensischen Flüchtlinge entstand' in *FAZ*, December 29, 2001.
  62. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/latest-population-statistics-for-israel>
  63. <https://www.thetimes.co.uk/article/akub-restaurant-review-london-giles-coren-jl6j66wrg>
  64. Simon Sebag Montefiore, *The World*, Weidenfeld & Nicolson, 2022, p. 1078.
  65. Yasmin Khan, *The Great Partition: The Making of India and Pakistan*, Yale University Press, 2008; <https://www.redcross.org.uk/stories/our-movement/our-history/india-partition-the-red-cross-response-to-the-refugee-crisis>
  66. Morris, *1948: First Arab-Israeli War*, p. 404-406.
  67. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/latest-population-statistics-for-israel>
  68. Sunder Katwala, *How to be a Patriot: Why love of country can end our very British culture war*, HarperNorth, 2023, p. 62.
  69. <https://www.unhcr.org/us/about-unhcr/who-we-are/figures-glance>
  70. <https://www.newsweek.com/palestinians-never-miss-opportunity-miss-opportunity-opinion-1531588>
  71. <https://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/07/16/AR2009071603584.htm>

- [?sid=ST2009090403399](https://www.bbc.com/news/world-asia-63554941)
72. <https://www.bbc.co.uk/news/world-asia-63554941>
  73. <https://edition.cnn.com/2019/02/01/world/european-colonization-climate-change-trnd/index.html>
  74. Sebag Montefiore, *The World*.
  75. <https://www.churchtimes.co.uk/articles/2005/11-february/features/ash-wednesday-1945>
  76. <https://melaniephillips.substack.com/p/the-real-story-about-that-gaza-death>
  77. <https://www.spectator.co.uk/article/what-the-bbc-gets-wrong-about-israel/>
  78. Ruth Harris, *The Man on Devil's Island: Alfred Dreyfus and the affair that divided France*, Penguin, 2011.
  79. Piers Paul Read, *The Dreyfus Affair: The story of the most infamous miscarriage of justice in French history*, Bloomsbury, 2012.
  80. Sebag Montefiore, *The World*, p. 483.
  81. David Livingstone Smith, *Less Than Human: Why we demean, enslave and exterminate others*, Macmillan, 2011, p. 137
  82. Richard Taylor, *Film Propaganda: Soviet Russia and Nazi Germany*, IB Tauris & Co Ltd, 2009, p. 179.
  83. <https://jcpa.org/article/parallels-between-nazi-and-islamist-anti-semitism/>
  84. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2008/03/the-2-000-year-old-panic/306640/>
  85. HH Ben-Sasson (ed), *A History of the Jewish People*, Harvard University Press, 1976, p. 875.
  86. <https://collections.ushmm.org/search/catalog/irn2910>
  87. <https://www.theguardian.com/world/2006/jul/31/arts.usa>
  88. <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/timeline-event/holocaust/1939-1941/hitler-speech-to-german-parliament>
  89. Peter Longerich, *Hitler: A biography*, Oxford University Press, 2019. p. 779.
  90. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/muslim-clerics-jews-are-the-descendants-of-apes-pigs-and-other-animals>
  91. <https://www.thejc.com/news/uk-news/chris-williamson-hits-out-after-losing-his-seat-saying-foreign-government-mobilised-against-corbyn.494422>
  92. <https://www.thejc.com/lets-talk/all/the-problem-with-miller-1.512511>
  93. <https://www.thejc.com/news/uk/david-miller-sacked-by-bristol-1.521060>
  94. <https://securingdemocracy.gmfus.org/british-commentators-iran-russia-ukraine-conspiracy-theories/>
  95. <https://www.opensecrets.org/fara>
  96. <https://www.adl.org/resources/blog/antisemitic-conspiracy-theories-abound-around-russian-assault-ukraine>
- Čtvrtá poglavlje: NAORUŽAVANJE*
1. Istvan Pal Adam, *Post-Holocaust Pogroms in Hungary*
  - and Poland, Central European University, 2009, p. 1.
  2. David Hirsh, *Contemporary Left Antisemitism*, Routledge, 2017, p. 5.
  3. <https://twitter.com/jeremycorbyn/status/824708732504473601>
  4. <https://www.timesofisrael.com/corbyn-called-for-uks-holocaust-memorial-day-to-be-renamed/>
  5. <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/labour-antisemitism-row-jeremy-corbyn-holocaust-israel-nazis-party-definition-a8472276.html>
  6. <https://www.theguardian.com/politics/2016/jul/04/jeremy-corbyn-says-he-regrets-calling-hamas-and-hezbollah-friends>
  7. 'La plus belle des ruses du diable est de vous persuader qu'il n'existe pas!' Charles Baudelaire, *The Flowers of Evil and the Generous Gambler*, Benediction Classics, 2012, p. 253.
  8. <https://www.bbc.co.uk/news/topics/c28q43x9qmzt>
  9. <https://www.memri.org/tv/british-bishop-denies-holocaust-iran-tv-no-many-good-jews>
  10. <https://www.theguardian.com/us-news/2017/aug/16/charlottesville-neo-nazis-vice-news-hbo>
  11. Bari Weiss, *How to Fight Anti-Semitism*, Allen Lane, 2019, p. 85.
  12. <https://twitter.com/jeremycorbyn/status/1194197042534461440?lang=en>
  13. George Spater, William Cobbett: *The Poor Man's Friend*, Cambridge University Press, 1982.
  14. William Cobbett, *Political Register*, 25 October 1823, cols 214-218.
  15. Cobbett, *Political Register*, 25 October 1823, col. 214-218.
  16. Cobbett, *Political Register*, 5 June 1830, col. 728-735.
  17. Cobbett, *Political Register*, 20 April 1805, col. 597-598.
  18. Cobbett, *Political Register*, 1 March 1823, col. 565.
  19. John W. Osborne, 'William Cobbett's Anti-Semitism', *The Historian*, Volume 47, 1984, Issue 1.
  20. <https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/palestine-state-of/report-palestine-state-of/>
  21. https://twitter.com/habibi_uk/status/1624005478916276224?lang=en
  22. <https://www.palestinecampaign.org/trade-unions-uk/>
  23. <https://www.jewishnews.co.uk/spains-new-deputy-pm-called-israel-an-illegal-state/>
  24. <https://inews.co.uk/news/politics/jeremy-corbyn-nick-griffin-bnp-support-zionists-comments-row-190234>
  25. Golda Meir, *My Life*, Dell Publishing Company, 1975, p. 308-309.
  26. <https://www.spectator.co.uk/article/blm-should-look-to-martin-luther-king-not-malcolm-x-for-inspiration/>
  27. Malcolm X, *The Autobiography of Malcolm X*, Penguin, 2001.
  28. Patricia Biddl-Padva, *Developing New Perspectives on Race*, New Detroit, 1970.

29. <https://www.theguardian.com/culture/2022/feb/02/whoopi-goldberg-suspended-from-the-view-after-saying-holocaust-isnt-about-race>
30. <https://www.hepi.ac.uk/2017/12/18/two-thirds-68-students-now-back-labour-think-labour-55-jeremy-corbyn-58-back-remain/>
31. <https://www.theguardian.com/politics/2017/oct/07/oh-jeremy-corbyn-chant-white-stripes>
32. <https://nymag.com/intelligencer/2020/02/this-one-chart-explains-why-young-voters-back-bernie-sanders.html>
33. <https://www.commentary.org/noah-rothman/bernie-sanders-has-a-big-jeremy-corbyn-problem/>
34. <https://www.usnews.com/news/elections/articles/2019-12-19/sanders-calls-netanyahu-racist-escalating-attacks-on-the-embattled-israeli-pm?context=amp>
35. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-7742535/Jeremy-Corbyn-played-role-useful-idiot-Kremlin-undermining-Nato.html>
36. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11388081/Ukraine-brands-Jeremy-Corbyn-one-Putins-useful-idiot-hes-set-speak-propaganda-event.html>
37. <https://www.thearticle.com/jeremy-corbyns-shameful-links-to-irans-theocratic-tyranny>
38. <https://www.syriahr.com/en/291981/>
39. <https://www.ohchr.org/en/stories/2023/05/behind-data-recording-civilian-casualties-syria>
40. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/total-casualties-arab-israeli-conflict>
41. <https://www.thejc.com/news/bbc-broadcasts-folksongs-that-glorify-attacks-on-jews-slz7n04d>
42. <https://theweek.com/articles/488741/conspiracy-alert-egypts-sharkattack-crisis-work-israel>
43. <https://www.thejc.com/news/fury-of-local-residents-as-palestinian-flag-flies-over-lancashire-town-hall-in-jubilee-week-lz9uy7v7>
44. <https://www.theguardian.com/news/2019/may/01/jeremy-corbyn-rejects-antisemitism-claim-over-book-foreword>
45. <https://www.thejc.com/lets-talk/all/is-it-time-for-jews-to-do-less-yearning-and-more-living-6O93osYNNU1pl8P6Cjy2qA>
46. <https://www.thejc.com/news/kate-winslet-gaza-film-is-hamas-propaganda-gzb5n8u4>
47. <https://www.thejc.com/news/kate-winslet-gaza-film-is-hamas-propaganda-gzb5n8u4>
48. <https://www.spectator.co.uk/article/the-new-york-times-revealing-gaza-coverage/>
49. <https://www.theguardian.com/media/2002/may/06/mondaymediasection5>
50. <https://www.france24.com/en/tv-shows/truth-or-fake/20211104-pallywood-truth-and-falsehoods-amid-political-communications>
51. <https://www.reuters.com/article/factcheck-fake-gaza-idUSL2N2N52AF>
52. <https://www.thejc.com/news/world/bella-hadid-slammed-for-antiisrael-posts-in-wake-of-synagogue-terror-attack-7At8BfuTn19X7eaFauyECN>
53. <https://www.timesofisrael.com/israel-raps-bbc-for-unethical-terror-attack-headline/>
54. <https://www.theguardian.com/sport/2017/sep/24/israel-giro-ditalia-race-conflict-2018-start-cycling>
55. <https://www.trtworld.com/magazine/israel-s-greenwashing-weaponising-environmentalism-on-palestinian-lands-54041>
56. <https://www.newarab.com/analysis/israel-uses-animal-rights-veganwash-occupation>
57. <https://bdsmovement.net/pinkwashing>
58. <https://decolonizepalestine.com/rainbow-washing/purplewashing/>
59. <https://www.aljazeera.com/opinions/2022/4/9/wine-washing-the-israeli-occupation>
60. Jean-Paul Sartre, *Anti-Semite and Jew*, Schocken, 1995, p. 33.
61. <https://www.algemeiner.com/2023/01/06/hamas-official-interviewed-on-german-public-tv-in-latest-antisemitic-scandal/>
62. Menachem Begin, *The Revolt*, Dell, 1977, p. 313.
63. Noah Lewin-Epstein and Yinon Cohen, *ibid*, p. 2118-2137.
64. <https://antisemitism.org/jews-over-five-times-more-likely-to-be-targets-of-hate-crimes-than-other-faith-group-cao-analysis-of-home-office-stats-shows/>
65. <https://forward.com/news/415385/is-a-string-of-attacks-against-brooklyn-jews-really-about-anti-semitism/>
66. <https://www.jstor.org/stable/43822935>
67. <https://www.spectator.co.uk/article/does-israel-train-america-s-police-forces/>
68. <https://www.jta.org/2020/06/02/united-states/los-angeles-jews-take-stock-after-george-floyd-protests-batter-local-institutions/>
69. <https://www.timesofisrael.com/protesters-shout-dirty-jews-at-paris-rally-against-police-racism/>
70. David Baddiel called it 'Schrodinger's whites'. David Baddiel, *Jews Don't Count*, TLS, 2021, p. 73.
71. <https://www.orwellfoundation.com/the-orwell-foundation/orwell/essays-and-other-works/antisemitism-in-britain/>
72. <https://web.archive.org/web/20080102223444/http://www.esuohio.edu/tagar/boris.htm>
73. <https://www.ngo-monitor.org/fact-sheet-ken-roth/>
74. <https://www.channel4.com/programmes/david-baddiel-jews-dont-count>
75. Baddiel, *Jews Don't Count*, p. 90-93.
76. <https://twitter.com/baddiel/status/120546896234517708?lang=eu>
77. Baddiel, *Jews Don't Count*, p. 90.
78. Baddiel, *Jews Don't Count*, p. 91.
79. Baddiel, *Jews Don't Count*, p. 92.
80. Dennis Ross, *The Missing Peace: The Inside Story of the Fight for Middle East Peace*, Farrar, Straus and

- Giroux, 2005, p. 694.
81. https://www.wayoflife.org/reports/temple_denial_vs_archaeology.html
  82. <https://content.time.com/time/subscriber/article/0,3300,9,493263,00.html>
  83. Dore Gold, *The Fight for Jerusalem: Radical Islam, the West and the Future of the Holy City* Regnery Publishing 2007.
  84. <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/14/israel-unesco-resolution-jerusalem-palestine>
  85. <https://web.archive.org/web/20080102223444/http://www.esuohio.edu/tagar/boris.htm>
  86. Herzl, 'A Solution', p. 12.
  87. <https://www.thejc.com/news/bbc-apologises-after-presenter-said-israeli-forces-are-happy-to-kill-children-wyzgyy2u>
  88. <https://www.thejc.com/lets-talk/all/jews-in-their-own-words-so-long-as-they-don-t-say-israel-6tRogl.jpbgX4XQrdvBgJwk>
  89. Arendt, *Eichmann in Jerusalem*, p. 85.
  90. <https://www.dailymail.co.uk/columnists/article-11874055/ANDREW-NEIL-easy-scoff-woke-nonsense-like-Oxfams-language-guide-not-fad.html>
  91. <https://yougov.co.uk/topics/politics/articles-reports/2021/12/22/cancel-culture-what-views-are-britons-afraid-expre>
  92. John Milton, *Areopagitica and Other Writings*, Penguin, 2014.
  93. <https://www.britainschoice.uk/>
  94. <https://www.the-tls.co.uk/articles/problem-hyper-liberalism-essay-john-gray/>
  95. <https://www.kcl.ac.uk/news/uk-culture-war-debate-public-divide-into-four-groups-not-two-warring-tribes>
  96. <https://www.jta.org/2017/06/25/united-states/marchers-carrying-jewish-pride-flags-asked-to-leave-chicago-dyke-march>
  97. <https://www.change.org/p/lesbians-attacked-at-san-francisco-dyke-march-demand-retraction-of-libelous-statements>
  98. <https://www.feministcurrent.com/2018/08/13/lesbians-excluded-vancouver-dyke-march-name-inclusivity/>
  99. <https://www.thejc.com/lets-talk/all/like-corbynism-the-gender-debate-has-gone-through-the-looking-glass-1L9eUHjLSVsgO2b52uRlph>
  100. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/02/israels-apartheid-against-palestinians-a-cruel-system-of-domination-and-a-crime-against-humanity/>
  101. Trevor Noah, *Born a Crime: Stories from a South African childhood*, John Murray, 2017.
  102. <https://www.timesofisrael.com/khaled-kabub-sworn-in-as-supreme-courts-first-muslim-justice/>
  103. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17511321.2020.1770848?journalCode=rsep20>
  104. <https://twitter.com/YosephHaddad/status/1639728828900581377?s=20>
  105. <https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/palestinian-authority-youre-a-traitor-if-you-sell-land-to-the-jews-619368>
  106. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-security-fence-effective-reducing-suicide-attacks-northern-west-bank>
  107. <https://thespectator.com/topic/has-micah-goodman-found-the-path-to-peace/>
  108. 'The Arab Boycott and Apartheid', Arab Outlook 1/2, December 1963. in Dave Rich, *The Left's Jewish Problem*, Biteback, 2018, p. 38.
  109. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Truth/CallLegacyColonialism/CSO/AI-Haq-Annex-3.pdf>
  110. Sartre, *Anti-Semite and Jew*, p. 13.
  111. <https://www.timesofisrael.com/amnestys-israel-chief-criticizes-groups-report-accusing-israel-of-apartheid/>
  112. <https://www.thejc.com/news/revealed-amnestys-own-officials-reject-apartheid-smear-l271wyf1>
  113. Rich, *Left's Jewish Problem*, p. 36.
  114. https://assets.nationbuilder.com/nus/pages/108/attachments/original/1673471780/Independent_Investigation_into_Antisemitism_Report_NUS_12_January_2023.pdf?1673471780

Peto poglavlje: FALSIFIKOVANJE

1. Edward Horne, *A Job Well Done: A history of the Palestine police force 1920-1948*, Book Guild Publishing, 2003.
2. David Motadel, *Islam and Nazi Germany's War*, Harvard University Press, 2014, p. 39.
3. Yuval Aron-Ohanna, *The Internal Struggle Within the Palestinian National Movement 1929-1939*, Shiloah Center, 1981, p.286, puts the number of Arabs killed by other Arabs at 4,500, based on a Palestinian source, while the Encyclopedia Britannica estimates the entire number of Arabs killed in the Revolt at 5,000: <https://www.britannica.com/place/Palestine/The-Arab-Revolt>
4. Stefan Wild, "'Mein Kampf" in arabischer Übersetzung', *Die Welt des Islams* 9, 1-4, 1964, p. 207-211.
5. Spoerl, 'Palestinians, Arabs', p.15.
6. Spoerl, 'Palestinians', Arabs', p.16.
7. Jeffrey Herf, *Nazi Propaganda for the Arab World*, Yale University Press, 2009, p.ix-xvii.
8. Spoerl, 'Palestinians, Arabs', p.18.
9. Herf, *Nazi Propaganda*, p. 92:
10. Abd al-Karim al-Umar ed., *Mudhakkirat al-Hajj Muhammad Amin al Husayni (The Memoirs of Hajj Muhammad Amin al-Husseini)*, Damascus, 1999, p. 108.
11. Motadel, *Islam and Nazi Germany's War*, p. 63.
12. Sebag Montefiore, *Jerusalem*, p. 546-547.
13. Motadel, *Islam and Nazi Germany's War*, p. 43.
14. Sebag Montefiore, *Jerusalem*, p. 547.
15. Sebag Montefiore, *Jerusalem*, p. 547.

16. Spoerl, 'Palestinians, Arabs', p.22.
17. <https://www.tabletmag.com/sections/news/articles/amin-al-husseini-nazi-concentration-camp>
18. Klaus Gensicke, *The Mufti of Jerusalem and the Nazis*, Vallentine Mitchell & Co, 2015, p.122.
19. Gilbert Achcar, *The Arabs and the Holocaust: The Arab-Israeli war of narratives*, Saqi Books, 2011.
20. <https://www.jpost.com/israel-news/never-before-seen-document-penned-by-nazi-leader-himmler-uncovered-by-national-library-485539>
21. Message to German foreign minister Joachim von Ribbentrop, quoted in Klaus Gensicke, *Der Mufti von Jerusalem, Amin el-Husseini, und die Nationalsozialisten*, Peter Lang, 1988.
22. Barry Rubin and Wolfgang Schwantz, *Nazis, Islamists, and the Making of the Modern Middle East*, Yale University Press 2014, p.163.
23. Gensicke, *Der Mufti von Jerusalem*.
24. Information Sheet on Yunis Bahri, n.d. (July 1939), sent by Lampson (Embassy Cairo) to Halifax (Foreign Office), 6 July 1939, Alexandria, NA, FO 395/664, quoted in Motadel, *ibid*, p. 93.
25. Herf, *Nazi Propaganda*, p. 198.
26. Gensicke, *Der Mufti von Jerusalem*.
27. Herf, *Nazi Propaganda*, p. 101-102.
28. Herf, *Nazi Propaganda*, p. 105.
29. Herf, *Nazi Propaganda*, p. 105-106.
30. <https://nymag.com/intelligencer/article/marjorie-taylor-greene-qanon-wildfires-space-laser-rothschild-execute.html>
31. Herf, *Nazi Propaganda*, p. 126.
32. Herf, *Nazi Propaganda*, p. 237.
33. <https://www.tabletmag.com/sections/history/articles/the-nazi-roots-of-islamist-hate>
34. Bernard Lewis, *Semites and Anti-Semites: An inquiry into conflict and prejudice*, W. W. Norton & Co 1999, p. 160.
35. Zvi Elpeleg, *Through the Eyes of the Mufti: The essays of Haj Amin*, Vallentine Mitchell & Co, 2009, p. 26.
36. Herf, *Nazi Propaganda*.
37. Zvi Elpeleg, *The Grand Mufti: Haj Amin al-Hussaini, Founder of the Palestinian National Movement*, Routledge 1993, p. 115, 120, 124-128.
38. Spoerl, 'Palestinians, Arabs', p. 24.
39. Paul Berman, *Terror and Liberalism*, W. W. Norton and Company, 2003.
40. Matthias Küntzel, *Djihad und Judenhaß: Über den neuen antijüdischen Krie*, Ca Ira, 2002.
41. <https://embassies.govil/holysee/AboutIsrael/the-middle-east/Pages/The%20 Hamas-Covenant.aspx>
42. Matthias Küntzel, *Jihad and Jew-Hatred: Islamism, Nazism and the roots of 9/11*, Telos Press Publishing, 2007, p. xxi.
43. Christian Eggers, 'Die Juden warden brennen - Die antisemitischen Wahnvorstellungen der Hamburger Al Qaida-Zelle um Mohammed Atta', in Matthias Küntzel, *Heimliches Einverständnis? Islamischer Antisemitismus und deutsche Politik*, LIT-publisher, 2007.
44. <https://www.tabletmag.com/sections/history/articles/the-nazi-roots-of-islamist-hate>
45. Gensicke, *The Mufti of Jerusalem*, p. 182-183.
46. Gensicke, *The Mufti of Jerusalem*, p. 182-183.
47. Benny Morris, *The Birth of the Palestinian Refugee Problem Revisited*, Cambridge University Press 2004, p.23.
48. Nicholas Bethell, *The Palestinian Triangle: The struggle between the British, the Jews and the Arabs 1935-48*, Andre Deutsch, London 1979, p. 349.
49. Morris, *The Birth of the Palestinian*, p. 408-409.
50. Küntzel, *Jihad and Jew-Hatred*, p. 51.
51. <https://archive.jewishagency.org/maps/content/35916/>
52. Spoerl, 'Palestinians, Arabs', p. 15.
53. <https://www.tabletmag.com/sections/history/articles/the-nazi-roots-of-islamist-hate>
54. <https://www.memri.org/reports/saudi-columnist-condemns-sympathy-hitler-arab-world>
55. <https://observer.com/2002/06/can-wieseltier-dcs-big-mullah-have-it-both-ways/>
56. <https://www.nytimes.com/2002/10/26/world/anti-semitic-elders-of-zion-gets-new-life-on-egypt-tv.html>
57. <https://www.israelhayom.com/2023/01/05/palestinian-village-elder-claims-israel-trained-cattle-for-espionage/>
58. <https://www.israelnationalnews.com/news/208696>
59. <https://www.adl.org/sites/default/files/Press-Conference-Deck-v4-May-12-2014.pdf>
60. <https://twitter.com/HonestReporting/status/1624746548675354624>
61. <https://www.memri.org/tv/uae-islamic-scholar-waseem-yousef-arabs-responsible-sectarian-war-division-in-the-region>
62. <https://www.institute.global/insights/geopolitics-and-security/think-again-inside-modernisation-new-middle-east>
63. <https://www.tabletmag.com/sections/history/articles/the-nazi-roots-of-islamist-hate>
64. <https://fathomjournal.org/balfour-100-chaim-weizmann-the-guardian-and-the-balfour-declaration/>
65. https://fathomjournal.org/balfour-100-before-balfour-the-labour-partys-war-aims-memorandum/#_ftn2
66. Susie Linfield, *The Lion's Den: Zionism and the Left from Hannah Arendt to Noam Chomsky*, Yale University Press, 2019.
67. <https://www.jstor.org/stable/26554993>
68. Ion Mihai Pacepa, Professor Ronald J. Rychlak, *Disinformation: Former spy chief reveals secret strategies for undermining freedom, attacking religion, and promoting terrorism*, WND Books, 2013, p. 99.
69. <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1979/07/15/soviet-jews-see-growth-in-anti-semitism/soviet-jews-are-fearful-of-rising-anti-semitism/9d822731-c7cc-4d1f-9af7-7fb13827410d/>

70. Izabella Tabarovsky, *Demonisation Blueprints: Soviet Conspiracist Antizionism in Contemporary Left-Wing Discourse*, Journal of Contemporary Antisemitism, vol. 5, 2022, p. 7.
71. Tabarovsky, 'Demonisation Blueprints', p. 3
72. <https://www.scribd.com/doc/115762049/Caution-Zionism-Yuri-Ivanov-1970>
73. <http://collections.americanjewisharchives.org/ms/ms0603/ms0603.072.004.pdf>
74. <https://www.theguardian.com/politics/2023/feb/01/labour-mp-apologises-to-commons-after-calling-israeli-government-fascist>
75. <https://www.telegraph.co.uk/politics/2023/02/18/labour-candidate-called-israel-apartheid-state>
76. <https://fathomjournal.org/soviet-anti-zionism-and-contemporary-left-antisemitism/>
77. Pacepa, *Disinformation*
78. Pacepa, *Disinformation*
79. <https://www.tabletmag.com/sections/arts-letters/articles/mahmoud-abbas-soviet-dissertation>
80. <https://www.commentary.org/articles/daniel-moynihan/the-politics-of-human-rights/>
81. George Orwell, *Orwell and England*, Macmillan, 2021, p. 50.
82. Baruch A Haran, *Soviet Propaganda: A Case Study of the Middle East Conflict*, Routledge, 2017, p. 150.
83. Robert Wistrich, *From Ambivalence to Betrayal: the Left, the Jews, and Israel*, University of Nebraska Press, 2012.
84. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-6738195/CORBYN.html>
85. <https://www.timesofisrael.com/uks-labour-suspends-another-member-over-comments-against-jews/>
86. Tabarovsky, 'Demonisation Blueprints', p. 8.
87. Tabarovsky, 'Demonisation Blueprints', p. 12.
88. https://www.cpusa.org/party_voices/convention-discussion-zionism-is-a-form-of-racism/
89. Tabarovsky, 'Demonisation Blueprints', p. 15.
90. <https://newleftreview.org/issues/i43/articles/che-guevara-vietnam-must-not-stand-alone>
91. <https://fathomjournal.org/soviet-anti-zionism-and-contemporary-left-antisemitism/>
92. Jovan Byford, *Conspiracy Theories: A critical introduction*, Palgrave Macmillan, 2011, p. 62.
93. <https://www.jstor.org/stable/20101082>
94. <https://www.thejc.com/news/world/exclusive-irans-shadowy-uk-network-revealed-fwseyhtt>
95. <https://www.orwellfoundation.com/the-orwell-foundation/orwell/essays-and-other-works/antisemitism-in-britain/>

*Šesto poglavlje: OSAM NAZNAKA I PET
TAKAKA PRITISKA*

1. [https://www.thejc.com/lets-talk/all/is-it-time-for-jews-to-do-less-yearning-and-more-living-](https://www.thejc.com/lets-talk/all/is-it-time-for-jews-to-do-less-yearning-and-more-living-60930sYNNU1pl8P6Cjy2qA)

[60930sYNNU1pl8P6Cjy2qA](https://www.thejc.com/lets-talk/all/is-it-time-for-jews-to-do-less-yearning-and-more-living-60930sYNNU1pl8P6Cjy2qA)

2. <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

Jacob Timothy (Jake) Wallis Simons je nagrađivani britanski novinar i romanopisac. Rođen je 1978. godine u Londonu. Studirao na St. Peter's College u Oksfordu, doktorirao na univerzitetu West Anglia 2009. godine. Od 2021. je urednik časopisa 'The Jewish Chronicle'. Radio i pisao za brojne novine i časopise. Izveštavao je iz Evrope, Afrike, Latinske Amerike i sa Srednjeg istoka. Pripremio je brojne radio-dokumentarce za BBC na razne teme. Napisao je četiri romana.

[Jake Wallis Simons](#)

[Facebook · Jake Wallis Simons](#)
780+ followers

Antisemitizam: Protokoli sionskih mudraca, 6. emisija

*Preveo
Brane Popović*

*Lamed,
priređio Ivan L Ninić*